

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEKNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257

BROJ
615

Subotica, 23. siječnja 2015. Cijena 50 dinara.

LEMEŠKI KULEN IZ
SUVREMENOG POGONA

PRIPREME ZA
»VELIKO PRELO«

PREDSTAVLJENA
REVIJA »DUŽIJANCA«

INTERVJU
ŽARKO GALETIN

ZAJEDNICA
HOSANA
PREKIDA RAD

POSTAVITE OGLAS

**JEDNOSTAVNO,
BRZO,
LAKO...**

Svaštara
ONLINE

**Informativne novine
u Svaštari**

PLUS

POSLOVNI IMENIK

[Kategorije](#)
[Poslovanje](#)
[Poslovanje](#)
[Poslovanje](#)
[Poslovanje](#)
[Poslovanje](#)

2741 Rezultata pronadjeno za Automobili - prodaja

Filteri rezultata

Cena

Kategorija

Rezultati

Stranica 1 od 11

Alfa Romeo 33 boxer

VW Golf tek reg!

Ford Fiesta 1.4TDCi 2004god.

Opel Omega

Yugo Florida in 1.3

Golf 1 TAS

Renault Megane 1.6 15 V

Subaru Swift 1.3

Opel Astra Classic 2000 g. 1.4 plin

V.I.P.

**pristup
preko
6265**

V.I.P.

KURSEVA DOLA

EUR	122.98
USD	166.87
CHF	122.37
GBP	160.35
AUD	87.02
CAD	88.04
JPY	0.9
RUB	1.62
HRK	19.82
KWD	338.95
HUF	0.36

www.svastara.rs

VOJVODANSKA
Svaštara

AKCIJA!

SG

internet

već od
649 din

TIPPNET

SUBOTICA

KARADORDEV PUT 2

TEL: 024/555765

WWW.TIPPNET.RS

Јавно комунално предузеће „Суботицaгaс“ • Суботица
Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat • Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ • Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba : 024/641-211

***Lijepa lica dobre književnosti!
Nova knjiga u nakladi NIU »Hrvatska riječ«.***

Knjiga se može nabaviti u NIU »Hrvatska riječ« po cijeni od 500 dinara.

AKTUALNO

Za somborske KUD-ove milijun dinara.....7

TEMA

U fokusu – privatizacija elektroničkih medija na lokalnoj razini

»Svira radio«, a manjinski programi upitni.....8-9

Zajednica *Hosana* prekida rad

Pomažu ovisnicima, a njima nema tko.....28-29

INTERVJU

Žarko Galetin, direktor *Produktne burze* Novi Sad

Pred nama godina bez cjenovnih potreša.....11-13

SUBOTICA

Razgovori *Pučke kasine* 1878.

Zajednički projekti.....18-19

ŠIROM VOJVODINE

Moja priča: Damir Vidaković, proizvođač lemeškog kulena

Brendiran proizvod za kupce od okusa.....24-25

Marcus Aurelius Probus, udruga štovatelja vina iz Srijemske Mitrovice

Vino – spojnica susjednih država.....26-27

KULTURA

Marko Pogačar, književnik i urednik

Hrvatsko-srpski književni odnosi sve bolji.....48-49

SPORT

Miran Kujundžić, odbojkaš

Susret protiv Švedske mi je bio najbolji.....55

Empatija i »odgovornost«

Rast švicarskog franka koji je pogodio veliki broj građana koji imaju kredite vezane uz ovu valutu bio je svakako tema broj jedan ovih dana u jugo-istočnoj Europi. Pri tome različite države, to jest njihove vlade, su različito odreagirale na ovaj problem – premijer Hrvatske **Zoran Milanović** poručio je građanima koji imaju kredite indeksirane u francima, njih oko 60.000, da mogu mirno ići na spavanje jer će kurs u narednih godinu dana biti fiksiran na 6,39 kuna, na teret financijskih institucija, a u međuvremenu će se tražiti rješenje za konverziju u kredite u nacionalnoj valuti – kunama.

Stanovnici Mađarske su pak, na njihovu sreću, ostali ovoga puta pošteđeni »šokova« i financijskih dubioza, jer je njihova Vlada na čelu s premijerom **Viktorom Orbánom** još lani omogućila dužnicima da kredite u stranim valutama pretvore u kredite u domaćoj valuti po povoljnom tečaju. Pri tome je trećina troška konvertiranja išla na teret građana, trećina na teret banaka, a trećina na teret vlade, no tako što je prvo išlo na teret banaka, a zatim su banke taj dio koristile za poreznu olakšicu, što je u konačnici značilo da je to trošak države, piše *index.hr* o tome kako je Orbán spasio mađarske dužnike u francima. I Poljska u kojoj ima više od pola milijuna korisnika takvih kredita, a i Rumunjska gdje ih ima oko 75.000 pokušavaju različitim mjerama rasteretiti svoje građane, korisnike kredita u švicarskim francima, no isključuju modele Mađarske i Hrvatske.

S druge strane, u Srbiji u kojoj oko 22.000 građana otplaćuje dugoročne kredite indeksirane u francima vlasti nisu pokazale toliku empatiju spram onih koji su se svojevremeno odlučili za kredite indeksirane u ovoj valuti, čak niti deklaratornu, već se sva »krivnja« prebacila na one koji su svojevremeno uzeli takav kredit. U priopćenju Narodne banke Srbije navodi se kako će pokušati pronaći rješenje u suradnji s predstavnicima Vlade, banaka, Udruženjem banaka i drugim nadležnim institucijama i organizacijama, međutim, prema ovoj instituciji niti fiksiranje kursa niti prosta konverzija u kredite u eurima nisu rješenje. Navodi se kako je to bila svjesna odluka dužnika, pa je njihov i rizik, a i »poruka podrške« građanima od premijera **Aleksandra Vučića**, bila je u sličnom tonu – kazao je kako Vlada Srbije u suradnji s NBS i poslovnim bankama, pokušava naći najbolji način da se pomogne ljudima koji imaju kredite indeksirane u švicarskim francima ističući, ipak, kako Vlada Srbije ne snosi nikakvu odgovornost za probleme građana koji su odlučili zadužiti se u francima.

J. D.

OGLAS

1. Gradonačelnik Grada Subotice dana 16. 1. 2015. godine donio je ODLUKU o raspisivanju javnog oglasa za stjecanje prava postavljanja bilborda i reklamnih ploča na stupovima javne rasvjete na teritoriju Grada Subotica i prigradskih naselja putem javnog nadmetanja
2. Oglas se raspisuje za stjecanje prava na postavljanje bilborda i reklamnih ploča na stupovima javne rasvjete prema uvjetima danim u Odluci i prema sljedećem rasporedu lokacija za postavljanje:

BILBORDI :

- 7 lokacija u Gradu – ukupno 120 pozicija
7 lokacija u prigradskim naseljima – ukupno 32 pozicije

REKLAMNE PLOČE STUPOVIMA JAVNE RASVJETE :

28 lokacija – ukupno 584 pozicije

3. Oglas je otvoren od 26. siječnja, zaključno sa 6. veljačom 2015. godine.

Javno nadmetanje (dražba) održat će se dana 13. veljače 2015. godine s početkom u 10 sati u svečanoj dvorani stare Gradske kuće, Subotica, Trg Slobode broj 1.

4. Kompletan tekst oglasa objavit će se na oglasnoj ploči JP *Direkcija za izgradnju Grada Subotice*, Trg Republike broj 16., u prizemlju i na oglasnoj ploči Grada Subotice, Subotica, Trg Slobode broj 1, na II. katu, u Službenom listu Grada Subotice, na web adresi www.sudirekcija.rs i www.subotica.rs u periodu od 26. siječnja do 6. veljače 2015. godine.

5. Sve informacije u vezi s oglasom mogu se dobiti u JP *Direkcija za izgradnju Grada Subotice*, Trg Republike broj 16., u prizemlju (ured broj 4), svakim radnim danom u vremenu od 10 do 12 sati – osim subote, a u kojem periodu se može preuzeti i kompletan tekst Oglasa.

Gradonačelnik grada Subotica

Jenő Maglai

GRADSKA UPRAVA GRADA SUBOTICE

TAJNIŠTVO ZA GRAĐEVINARSTVO I IMOVINU – SLUŽBA ZA GRAĐEVINARSTVO

U skladu s člankom 50. Zakona o planiranju i izgradnji (*Službeni glasnik RS*, br. 72/09, 81/09-ispr., 64/10-US, 24/11, 121/12, 42/13-US, 50/13-US, 98/13-US, 132/14 i 145/14) i člancima od 60. do 73. Pravilnika o sadržini, načinu i postupku izrade planskih dokumenata (*Službeni glasnik RS*, br. 31/10, 69/10 i 16/11)

oglašava JAVNI UVID

U NACRT PLANA GENERALNE REGULACIJE ZA NASELJE HAJDUKOVO

1. **IZVJEŠĆEM O STRATEŠKOJ PROCJENI UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ UZ PLAN GENERALNE REGULACIJE ZA NASELJE HAJDUKOVO**

2. **U NACRT PLANA DETALJNE REGULACIJE ZA BLOK 201 I DIO BLOKA 202 NAMIJENJENE ZA KOMERCIJALNE FUNKCIJE, JUŽNO OD SEGEDINSKOG PUTA U SUBOTICI**

- i
3. **U NACRT PLANA DETALJNE REGULACIJE ZA REGULACIJU ULICE NA K. P. BR. 2578, 2574/2 I 2585 K. O. BIKOVO U NASELJU GABRIĆ**

Javni uvid može se obaviti od **26. siječnja do 24. veljače 2015. godine**, radnim danima od 8 do 15 sati, u Gradskoj upravi Subotice, Trg Slobode 1.

Zainteresirane pravne i fizičke osobe mogu izvršiti uvid u Planove i Izvješće i dobiti informacije o Planovima i Izvješću u Gradskoj upravi Grada Subotice, u Službi za građevinarstvo, Stara gradska kuća, ured br. 202/1.

Primjedbe na planirana rješenja u tijeku javnog uvida, mogu se u pisanoj formi dostaviti Službi za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 14 ili 15), **do 24. veljače 2015. god.**

Javna sjednica Komisije za planove održat će se **11. ožujka 2015. god. u 13 sati** u zgradi Stare gradske kuće (u Plavoj dvorani), Trg Slobode br. 1. Pravne i fizičke osobe mogu pred Komisijom za planove obrazložiti svoje primjedbe koje su u pisanom obliku dostavljene tijekom javnog uvida.

Dr. Bojan Pajtić – podrška *Exitu*

Predsjednik Pokrajinske vlade dr. **Bojan Pajtić** razgovarao je 20. siječnja s predstavnicima *Exit* festivala, koji je drugu godinu za redom dobio Europsku festivalsku nagradu i istaknuo da je riječ o europskom i svjetskom brandu koji doprinosi građenju pozitivnog imidža Novog Sada, pokrajine Vojvodine i Srbije, ali i gospodarskom razvoju zemlje, jer se ulaganje u *Exit* višestruko vrati.

Na ovogodišnjoj dodjeli Europskih nagrada za 2014. godinu u nizozemskom gradu Groningenu, morsko izdanje *EXIT Adventure*, proglašeno je za najbolji europski festival do 40.000 posjetitelja po danu, dok se u izboru za glavnu nagradu u kategoriji preko 40.000 posjetitelja dnevno prošlogodišnji *Exit* festival našao među prva tri u Europi. Predsjednik Pajtić je istaknuo da je *Exit* manifestacija koja mnogo više donosi, nego što košta državu te je izrazio zadovoljstvo zbog činjenica da je to danas manifestacija koja uživa opću podršku na svim razinama vlasti.

Direktor *Exita* **Dušan Kovačević** zahvalio se predsjedniku Pajtiću, koji je prema njegovim riječima među prvim političarima najsnažnije podržavao *Exit*.

Za somborske KUD-ove milijun dinara

Na inicijativu vijećnika Gradskog vijeća grada Sombora zaduženog za nacionalne zajednice **Čabe Sakača** održan je sastanak s udrugama nacionalnih zajednica na kome se razgovaralo o izmjeni kriterija po kojima se dodjeljuju sredstva iz proračuna grada namijenjena kulturno-umjetničkim društvima koja njeguju nacionalni identitet. » Prema dosadašnjim kriterijima najviše su se vrednovali rezultati, odnosno priznanja koje su udruge osvajale i zato smo imali raspodjelu kakvu smo imali. Sada je prijedlog da se dio sredstava daje za redovito funkcioniranje, a dio raspoređuje prema rezultatima rada«, kazao je za naš list Sakač. Nakon ovog sastanka na kome su svoje stavove iznijeli predstavnici udruga nacionalnih zajednica prijedlog kriterija sačinili će Kulturni centar **Laza Kostić**, uz mišljenje Savjeta za

za međunarodne odnose, nakon čega će taj prijedlog biti predložen, na novom sastanku, predstavnicima udruga nacionalnih zajednica, a konačnu odluku donijet će Gradsko vijeće grada Sombora.

U proračunu Grada Sombora za 2015. godinu za kulturno-umjetnička društva koja njeguju nacionalni identitet određeno je milijun dinara, što je za 100.000 dinara više nego u 2014. godini. Prošle godine 60 posto sredstava dobila je Udruga građana *Bunjevačko kolo*, a takvu raspodjelu omogućili su kriteriji po kojima su se sredstva dodjeljivala.

Z. V.

MO DSHV-a Monoštor – aktivni na svim poljima

Povjeganje broja članova i uspješno sudelovanje na izborima za HNV i Savjet MZ Monoštor, aktivnosti koje su obilježile rad MO DSHV-a u Monošturu u prethodnom periodu, istaknute su na sjednici MO DSHV-a koja je održana u petak, 16. siječnja, u Monošturu, a na kojoj je predstavljen rad u protekle dvije godine. »Za razliku od ostalih mjesnih odbora, odbor u Monošturu bilježi povećanje broja članova, pa smo tako na ovoj sjednici primili još osam novih članova. To je posebice važno jer živimo u vremenu kada je animozitet prema Hrvatima naročito visok, kada zbog raznih špekulacija ne participiramo u vlasti, i kada je biti Hrvat i biti član DSHV-a velika hrabrost«, kazala je na sjednici predsjednica MO DSHV Monoštor **Snežana Periškić**. Kako je istaknuto, na izborima za Savjet MZ Monoštor MO DSHV imao je četiri kandidata na sva tri izborna mjesta, a Snežana Periškić osvojila je samo glas manje od najuspješnijeg kandidata i sada obnaša dužnost potpredsjednice Savjeta MZ Monoštor. DSHV u Monošturu zajedno sa članovima KUD-a Hrvata *Brodog* sudjelovao je na izborima za HNV. »S ponosom ističemo da smo u rekordnom roku za pobjednički listu dr. **Bačića** dali pet elektora, a dva su postali i vijećnici HNV-a, a pripalo nam je i mjesto dopredsjednika«, istaknula je Periškićeva koja obnaša dužnost dopredsjednika HNV-a za Sombor.

Z. V.

Temeljem članka 27, točka 10, a u svezi sa člankom 38, 39 stavak 3 i 40 Statuta Novinsko-izdavačke ustanove *Hrvatska riječ*, Upravni odbor raspisuje

JAVNI OGLAS

za izbor glavnog i odgovornog urednika novina *Hrvatska riječ* u Novinsko-izdavačkoj ustanovi *Hrvatska riječ*, Subotica, na mandatni period u trajanju od 4 godine.

Osim općih uvjeta propisanih zakonskim propisima, kandidati moraju ispunjavati i posebne uvjete:

- visoka stručna sprema, VII/1 stupanj,
- tri godine radnog iskustva na uredničkim ili novinarskim poslovima i
- znanje hrvatskog jezika.

Kandidati su uz prijavu obvezni priložiti dokaze o ispunjavanju traženih posebnih uvjeta, kao i prijedlog plana i programa rada novina *Hrvatska riječ* za mandatni period.

Prijave, s kraćim životopisom, na ovaj javni oglas se podnose Upravnom odboru Novinsko-izdavačke ustanove *Hrvatska riječ* u roku od 10 dana od dana objavljivanja osobno ili poštom na adresu Novinsko-izdavačke ustanove *Hrvatska riječ*, 24000 Subotica, Trg cara Jovana Nenada broj 15/II, obvezno s naznakom: Javni oglas za glavnog i odgovornog urednika.

Neblagovremene, neuredne i nepotpune prijave neće se razmatrati.

Predsjednica Upravnog odbora
Novinsko-izdavačke ustanove
Hrvatska riječ, Subotica
Vesna Prčić, dipl. pravica v. r.

U FOKUSU – PRIVATIZACIJA ELEKTRONIČKIH MEDIJA NA LOKALNOJ RAZINI

»SVIRA RADIO«, a manjinski programi upitni

Nakon usvajanja Zakona o javnom informiranju i medijima, odmah je uočen problem da će se emisije na jezicima manjina, koje se emitiraju na lokalnim elektroničkim medijima, ugasiti u postupku privatizacije

Novi medijski zakoni značajno mijenjaju odnos države, pokrajine i lokalne samouprave prema medijima i javnom informiranju, a kako se očekuje, najviše izazova u primjeni novih zakona bit će na lokalnoj razini. Poslanici Skupštine Republike Srbije usvojili su prošle godine, početkom kolovoza, Zakon o javnom informiranju i medijima, koji predviđa da se postupak privatizacije medija završi do 1. srpnja ove godine. Time je propisan izlazak države iz medija, osim u za to posebno utvrđenim slučajevima.

Ovim Zakonom predviđen je i prelazak s direktnog, proračunskog financiranja pojedinih medija na sustav projektnog sufinanciranja putem natječaja za sve medije, odnosno izdavače medija koji su upisani u registar medija, te pravna lica, tj. poduzetnike koji su registrirani za proizvodnju medijskih sadržaja, kao i za druga pravna lica. Projektno financiranje otvoreno je i za neovisne produkcije, udruženja građana, kao i za druge subjekte koji nisu osnivači medija.

Nakon usvajanja ovog Zakona, odmah je uočen problem zbog mogućnosti da će se emisije na jezicima manjina, koje se emitiraju na lokalnim elektroničkim medijima, ugasiti u postupku privatizacije, jer nije izvjesno hoće li budući vlasnici imati sluha i interesa i za takvu vrstu programa. Na javnim raspravama iznošeni su stavovi od strane predstavnika nadležnog ministarstva kako je smisao privatizacije da se država isključi iz medijske sfere, te da postoje dva javna elektronička medijska servi-

sa koji imaju programe na jezicima nacionalnih manjina, a lokalnim samoupravama se ne brani sudjelovanje, čak i kada nisu vlasnici, u financiranju lokalnih medija kroz odgovarajuće projekte.

FORMIRATI NEOVISNE PRODUKCIJE

Predsjednik Skupštine AP Vojvodine **István Pásztor** je optimistički izjavio na nedavno održanom okruglom stolu *Medijski zakoni na lokalnoj razini – prijedlog za razvoj lokalnog informiranja*, održanom u Skupštini Vojvodine, da je loša privatizacija medija prošlost, jer su u novi set medijskih zakona »ugrađeni opravdani mehanizmi« za normalno funkcioniranje medija.

»Bio sam protivnik privatizacije lokalnih medija, jer su se one koju su rađene po prethodnom zakonu pokazale kao greške slučaja pogrešnih pokušaja, a to je sada stvar prošlosti«, rekao je Pásztor, dok je pokrajinski tajnik za kulturu i javno informiranje **Slaviša Grujić** precizno istaknuo da »s obzirom na činjenicu da većina manjinskih zajednica ima relativno mali broj pripadnika, manjinski mediji moraju imati značajnu financijsku podršku vlasti na svim razinama, jer ti mediji ne mogu opstati bez te podrške«.

No, optimizam Istvána Pásztoru glede privatizacije medija ne dijeli i direktor NIU *Hrvatska riječ* i novinar radijske emisije *Glas Hrvata*, **Ivan Karan**.

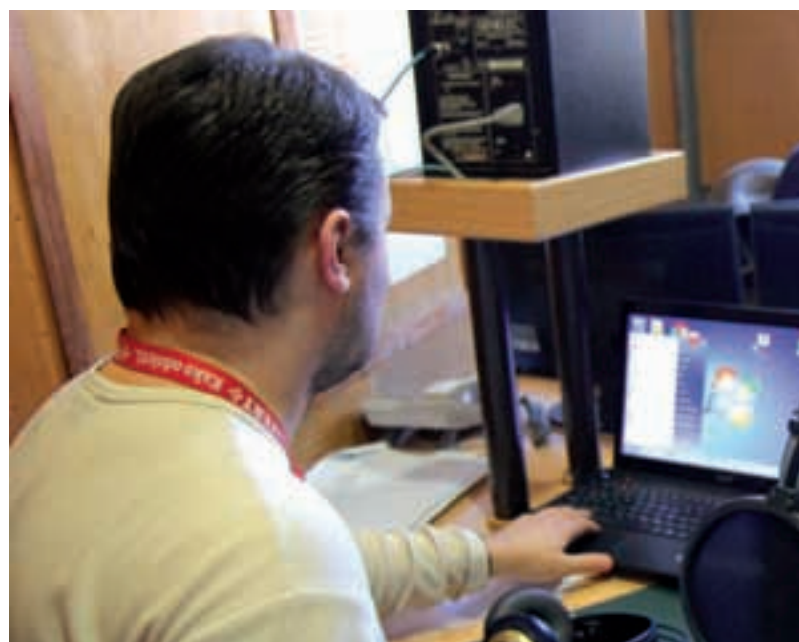
»Problemi ovdašnjih Hrvata kod ostvarivanja svojih prava na informiranje na materinjem

jeziku, mogu se javiti u procesu privatizacije lokalnih elektroničkih medija, konkretno mislim na radio postaje. Sada imamo radijske programe na hrvatskom jeziku – jedan emitira Radio Subotica, to je trosatni dnevni, a Radio Bačka iz Bače emitira dvosatnu tjednu emisiju *Zvuci bačke ravnice*. Te emisije su u produkciji tih radio postaja, a imamo i dvosatnu emisiju *Glas Hrvata* na Radio Somboru, kojoj je producent HKUD *Vladimir Nazor* iz Stanišića. Vidjet će se u kojoj će mjeri lokalne samouprave putem natječaja nakon privatizacije sufinancirati te programske sadržaje«, kaže Karan i naglašava da nitko ne može natjerati budućeg vlasnika da nekoga plaća za realizaciju određenog programa.

»Kada dođe do privatizacije tih medija, optimistički je predvidjeti da će novi vlasnik zadržati programsku shemu, ali druga

verzija, koja je mnogo realnija, a shodno iskustvima iz prethodnih privatizacija medija, je ta da se neće poštovati takva shema i da vlasnik više neće plaćati one, koji rade programe na manjinskom jeziku. Ti ljudi onda neće raditi bez plaća i doći će do odumiranja tih emisija na manjinskim jezicima«, kaže Karan i navodi kako bi se trebale praviti projekcije na koji bi način hrvatska zajednica u toj situaciji trebala reagirati.

»S obzirom na to da manjinski programi ne donose prihode, jer je mali broj reklama u tim emisijama, novi vlasnik neće imati interesa da to podrži u postojećem obliku. Doći će do smanjivanja minutaže programa ili čak do gašenja. Mislim da bi trebalo raditi na formiranju naših neovisnih produkcija koje će proizvoditi programe na hrvatskom jeziku koje bi se emitirale na određenim radio postajama.«

VAŽNOST NATJEČAJA RTV-A ZA NEOVISNE PRODUKCIJE

S obzirom na to da je Zakonom o javnom informiranju i medijima određeno postojanje dva javna medijska servisa, Ivan Karan naglašava kako ne postoji opasnost od ukidanja Radio-Televizije Vojvodine, čime ne postoji opasnost ni od ukidanja programskih sadržaja na manjinskim jezicima na tom javnom medijskom servisu.

»Nakon donošenja spomenutog Zakona, a glede emisija na hrvatskom jeziku na javnom servisu RTV-a, najveći problem koji ostaje, jest produženje minutaža tih emisija, televizijskih i one radijske, kao i eventualna izmjena termina za neki atraktivniji termin te polusatne radijske emisije, koja se sada emitira subotom s početkom u 21 sat, a tu je i pitanje povećanja broja uposlenih u uredništvima koje pripremaju program na hrvatskom jeziku. Stoji i pitanje o uključivanju neovisnih produkcija koje će proizvoditi programe na hrvatskom jeziku. Zašto? Zato što je RTV obvezna raspisivati natječe i za neovisne produkcije za otkup medijskih sadržaja, što se odnosi i na manjinske programe.

»To je za nas veoma važno. Slijedi naravno i pitanje, hoće li hrvatska manjinska zajednica uspjeti oformiti neovisne produkcije, koje bi producirale kvalitetne programe iz oblasti kulture

s kojima bi se išlo na natječe za neovisne produkcije«, kaže Karan i navodi da su po njegovom mišljenju navedeni problemi jednim dijelom tehničke prirode, ali zaključuje da je to i: »pitanje organiziranosti pripadnika naše manjinske zajednice i naših sposobnosti i interesa da produciramo takve programe koji bi se emitirali na RTV-u«.

SMJERNICE HNV-A GLEDE PRIVATIZACIJE MEDIJA

O ovoj temi smo razgovarali i s članom Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća zaduženog za oblast informiranja, **Ivanom Ušumovićem**, a jedno od pitanja je bilo – planira li se sjednica Odbora HNV-a za informiranje glede ove problematike ili će se možda na sjednici Izvršnog odbora raspravljati o medijskoj sferi i o problemima koji mogu nastati nakon privatizacije tri lokalna radija na kojima se emitiraju programi na hrvatskom jeziku?

»Program na hrvatskom jeziku za Radio Sombor pravi HKUD **Vladimir Nazor** iz Stanišića, a program za Radio Bač uređuje predsjednik HKUPD **Dukat** iz Vajske. Prava prijetnja se krije u privatizaciji Radio Subotice, jer postoji mogućnost gubitka već ostvarenih prava, a zbog ekonomske priro-

de racionalizacije i sistematizacije, moguće je ukidanje redakcije na hrvatskom jeziku, kao i drugih manjinskih redakcija, te na koncu i samog radija. Sjednicu Odbora HNV-a za informiranje je trenutno nemoguće održati, jer članovi Odbora još nisu imenovani, ali sjednica Izvršnog odbora će biti posvećena direktno ovoj temi, te će se vjerojatno tema prenijeti i na sjednicu HNV-a. Problem je tako-

»Smatramo važnim to što je država uvođenjem odredbi o javnom interesu, informiranje uvrstila u djelatnost od prioritetnog značaja, koja ne treba biti prepuštena isključivo tržištu«, kaže pokrajinski tajnik za kulturu i javno informiranje **Slaviša Grujić**.

der što iza seta medijskih zakona stoji OESS, koji se direktno zalagao za liberalizaciju medija, pošto je, kako navode, to jedan od uvjeta za pristup Europskoj uniji, a srbijansko Ministarstvo kulture i informiranja je ugradilo restriktivna rješenja prema manjinskim medijima, povodom čega su se i moja koleginica **Ankica Jukić Mandić**, kao i ostali dužnosnici HNV-a javno očitovali«, kaže Ušumović i naglašava kako će HNV nastaviti s odobravanjem sredstava, kao vidom pomoći za realizaciju različitih informativnih sadržaja, ali i da smatra kako resurs koji nije iskorišten jest natječaj grada Subotice na kojem se raspodjeljuje 20 milijuna dinara, od čega bi za hrvatsku nacionalnu manjinu trebalo biti odvojeno barem 2 milijuna, te da treba raditi na apliciranju na taj natječaj i iskoristiti priliku za realizaciju projekata.

BUDUĆNOST – MULTIMEDIJALNI SERVER

U prethodnom mandatu HNV-a planirano je pokretanje jedne radijske emisije na hrvat-

skom jeziku u Srijemu. Ušumović odgovora na pitanje dokle se stiglo u realizaciji te ideje?

»U prethodnom mandatu je postignut dogovor s direktorom Radio Srijema za emisiju koja će se emitirati jednom tjedno u trajanju od jednog sata kao zajednički projekt produkcijske kuće i HNV-a. HNV je trebao osigurati sredstva i angažirati osobu iz okoline Rume koja bi bila dovoljno kompetentna voditi, producirati i realizirati ovaj program, međutim, problem je nastao upravo u traženju te osobe. Ovim putem želio bih pozvati zainteresirane da se jave u ured HNV-a, ili meni osobno, ako smatraju da imaju sposobnost za realizaciju takvog programa, kako bi u najskorije vrijeme mogli započeti emitirati našu emisiju«.

Pitanje na koncu ovoga razgovora je bilo – razmatra li HNV opciju eventualnog gašenja hrvatskog programa na Radio Subotici i buduće pomoći neovisnim produkcijama u pravljenju programa na hrvatskom jeziku, koji bi se nudili određenim radio postajama?

»HNV je poduzeo nekoliko koraka, od kojih je po mom mišljenju najbitniji multimedijalni server, resurs kojeg tek trebamo naučiti kako iskoristiti, bez obzira na budućnost Radio Subotice. U dogovorima unutar hrvatske zajednice razmatrana je opcija formiranja posebnog neovisnog pravnog tijela koje bi se natječajno financiralo, a sastojalo bi se od sadašnjih novinara Radio Subotice, kao i svi drugih zainteresiranih, kako bi se ostvarila produkcija radio-televizijskih sadržaja putem interneta. Kako je ovo ideja tek u začetku, a imajući u vidu iskustva prilikom pokretanja, ali i rada na ovakav način u zajednicama drugih nacionalnih manjina, očekujemo entuzijazam novinara, samim tim i vidne rezultate. Ovih dana ću organizirati radni sastanak na kom će se razgovarati upravo o ovoj temi, te se nadam da ćemo zajedno doći do rješenja problema koji su pred nama«.

Zvonko Sarić

DANI BISKUPA IVANA ANTUNOVIĆA

Proces koji donosi bol

Jesu li djeca pogođena rastavom roditelja sklonija vlastitoj rastavi?

Prof. dr. Pero Aračić

Dani biskupa Ivana Antunovića započeli su u nedjelju 11. siječnja svečanom svetom misom o 126. obljetnici smrti, a nastavljena 16. siječnja *Razgovorom* koji je održan u dvorani Hrvatskog kulturnog centra *Bunjevačko kolo* u Subotici. Ove godine obilježava se i 200. obljetnica od rođenja preporoditelja, biskupa **Antunovića**, a Katoličko društva za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović*, koje je organizator i ovih 23. *Razgovora*, obilježit će 25. godina postojanja i djelovanja.

RASTAVA BRAKA I OBITE-LJI

Tema koja je odabrana za ovogodišnji *Razgovor*, *Djeca iz rastavljenih brakova i obitelji: njihova opterećenja i njihovi brakovi i obitelj* samo je jedan od izazova s kojima se danas obiteljski život susreće. Kako je u uvodu bilo rečeno, poticaj za ovu temu dala je treća izvanredna Opća sinoda biskupa koja je prošle godine održana u Rimu, kao svojevrsna priprema za XIV. Opću redovitu biskupsku sinodu koja će

biti posvećena obitelji, a bit će održana u Vatikanu od 4 do 25. listopada ove godine. I biskup Antunović je često naglašavao potrebu brige za svoj narod, njegov opstanak i razvitak, a odgoj djece Antunović smatra najvažnijim djelom svih roditelja.

U ime domaćina, predavača kao i nazočne pozdravio je predsjednik Katoličkog društva mons. **Stjepan Beretić**. Predavanje na ovu izazovnu temu održao je prof. dr. **Pero Aračić** iz Đakova koji je u uvodnom dijelu istaknuo činjenicu da je rastava braka itekako prisutna u našem društvu i među kršćanima, no naglasio je kako je to rastava braka ili obitelji, koja ostavlja brojne posljedice na supružnike, a osobito na djecu. Rastava braka je ukoliko su u pitanju supružnici, no ukoliko oni imaju djecu onda se kida cijela obitelj, onda je to rastava obitelji, pojasnio je prof. Aračić.

Kako se svi ti procesi odražavaju na djecu na njihovo sazrijevanje i na međuljudske odnose, te kolike su posljedice, može se vidjeti tek ako se sa svakim djetetom ponaosob razgovara. »Rastava braka je proces koji je

vrlo bolan. Utjecaj na muškarca i ženu je stres koji utječe na zdravlje rastavljenih supružnika, na zdravlje djece i međuljudske odnose. Vlastito ja, koliko se pokušavalo spajati na početku braka sada se odvaja. Prestaje zaštitna dimenzija braka, nestaje zajedništvo, dolaze sudski procesi, dodjela djece, podjela imovine, a sve to je stres koji traje mjesecima, godinama«, pojasnio je prof. Pero Aračić.

PROMIJENITI PASTORALNI RAD

Jedno od pitanja na koje je profesor dao odgovor jest i jesu li djeca pogođena rastavom roditelja sklonija vlastitoj rastavi? Postoci i analize pokazuju da jesu, da djeca iz rastavljenih brakova često i sami završe rastavom braka. Upravo zbog zaključka da je veliki postotak ljudi koji se rastaju i da zbog toga pati na stotine tisuća ljudi, djece, prof. Aračić je postavio pitanje sebi i djelatnicima Crkve. Tko brine o tim ljudima? Tko se bavi s njima? Što Crkva radi? »Crkva radi puno, osobito za pripremu za sakrament ženidbe, no veliki postotak razvoda brakova, nam govori da se bitno mora promijeniti pastoralni rad župe«, istaknuo je prof. Aračić i dodao: »Ne trebaju svećenici odgajati djecu, to se radi u obitelji. Svećenici trebaju raditi s odraslima i razgovarati o eventualnim problemima, i ako je potrebno uključiti stručne ljude, u tom kontekstu konstrukcija župnog rada treba biti sasvim obrnuta.«

Predavač je citirao i papu **Franju**, kako bi Crkva trebala biti kao na bojnopolju s mnoštvom šatora gdje se vidaju ljudima rane. »Tko to od nas nema rana? Tko ne treba vida-

nje? Tu treba zaći u povijest i problematiku svakog pojedinca. To nažalost, u ovoj konstrukciji, kako smo stvari postavili, ne možemo. Ovo nije optužba svećenicima nego pitanje radimo li pravu stvar? S rastavljenima bi trebalo raditi društvo, a ono se ne brine o tim ljudima, ostaje jedino Crkva i ona to mora raditi, imati stručne osobe i brinuti se za te ljude. Papa nam poručuje da se trebamo najviše posvetiti djeci koja su prošla proces rastave i koja imaju posljedice bez obzira na uzrast.«

Nakon predavanja uslijedila je diskusija, razgovor u kojem su nazočni postavljali pitanja, komentirali i svjedočili. Također bilo je riječi i o tome što i kako raditi na prevenciji da do razvoda braka ne dođe, na što je prof. Aračić rekao: »Mi nismo još stekli kulturu rješavanja problema, kulturu praštanja i ponekad nismo naučili šutjeti. Njegovanjem kulture dijaloga između supružnika bi se smanjio broj rastava, rekao bih da je to temeljni problem. Kvaliteta braka nije u tome hoćemo li vidjeti problem, nego kako ćemo ga riješiti.«

Dotaknulo se i pitanje sakramenata za rastavljene, te načina na koji se prilazi rastavljenima, s kojim često u startu odbijemo ljude koji su u problemu. Predavač je spomenuo i »umor-no kršćanstvo« te je govorio i o tome kao aktualnom problemu u Europi, kada se kršćani boje novoga života. Naglasio je da je to problematika koja je puno veća od samoga pitanja opstanka nacije. Jer za kršćane, nije samo u pitanju hoće li biti Hrvata ili neke druge nacije, nego kako će se kršćani koji ne žele djecu, kao dar od Boga, postaviti pred Bogom.

Ž. Vukov

ŽARKO GALETIN, DIREKTOR PRODUKTNE BURZE NOVI SAD

Pred nama godina bez cjenovnih potresa

Razgovor vodila: Zlata Vasiljević

N ikada bolji rod kukuruza. Šećerna repa je na njivama iako smo već u polovici siječnja. Okončana je sjetva pšenice, ali posijanih površina ima manje. Osnovne su to karakteristike poljoprivredne proizvodnje ove jeseni i zime. Jesu li u tim uvjetima cijene osnovnih poljoprivrednih proizvoda očekivane, kakva se cijene očekuju ove godine i koliko na tržište u Srbiji utjecaja imaju globalna kretanja, neka su od pitanja koja smo postavili **Žarku Galetinu**, direktoru *Produktne burze* u Novom Sadu.

HR: Trenutačno je na *Produktnoj burzi* u Novom Sadu cijena kukuruza oko 14,7 dinara, a pšenice nešto ispod 22 dinara. Jesu li to, s obzirom na ovogodišnji rod kod nas i u svijetu, očekivane cijene i kakva je cjenovna projekcija za početak ove godine za pšenicu, kukuruz i soju?

Generalni okvir za ekonomsku 2014./15. godinu s aspekta opskrbljenosti tržišta i raspoloživosti osnovnih primarnih poljoprivrednih proizvoda na svjetskom tržištu je veoma povoljan. Pšenica, kukuruz i soja bilježe povijesno apsolutne rekorde po ukupnim prinosima. S druge strane, ova okolnost utječe na tržište u pravcu smanjenja cijena, jer sasvim je razumljivo da u uvjetima veće ponude imamo nižu cijenu i obratno. Da slika tržišne realnosti kod nas bude potpuna, svakako moramo uvažiti i sliku bilance domaćeg

tržišta. Ona sasvim sliči događanjima na širem, regionalnom, odnosno svjetskom tržištu. Dakle, jedna sasvim uravnotežena bilansna situacija u Srbiji, koja svoju osnovnu karakteristiku »povlači« iz činjenice da je proizvodna 2014. godina dala jedan prosječan prinos pšenice i suncokreta, odnosno rekordan prinos kukuruza i soje. Kada se sagledaju sve ove činjenice, tada ni podaci o aktualnim cijenama žitarica i uljarica na *Produktnoj burzi* nisu iznenađenje. U svjetlu upravo navedenih podataka koji ukazuju na stabilnost bilance na svim razinama, tržište se ponaša relativno predvidivo s uobičajenim sezonskim cjenovnim pomjeranjima. Upravo takvu situaciju i prvi cjenovni pik na tržištu pšenice smo predviđali za kraj kalendarske godine i on se i dogodio, doduše nešto ranije, u studenome, ali ne i neočekivano. S druge strane, cijena kukuruza se postepeno, s blagom tendencijom rasta, prilagođava cijenama na referentnim svjetskim burzama i komercijalnim tržištima. Soja, iako ne u mjeri kao prethodnih godina, i dalje opravdava svoj dobar tržišni status i epitet profitabilne kulture. Što se tiče prognoza za narednu godinu, nju moramo podijeliti u dva dijela. Prva polovica 2015. godine će bez sumnje biti razdoblje stabilnih cijena na razini srednje visokih cijena, što bi uz neka već pomenuta sezonska pomjeranja značilo da bi neka orijentacijska cijena za kukuruz bila na razini oko 170 američkih dolara po

U prvoj polovici 2015. godine orijentacijska cijena za kukuruz je bila na nivou oko 170 američkih dolara po toni, za pšenicu približno 220 dolara i za soju oko 400 dolara po toni Ne mora se odnos prema pšenici mjeriti samo potporom putem poticaja, već prije svega uređenjem tržišta pšenice. Pšenica bi se morala razvrstavati po kvalitetnim grupama prilikom prijema u silose*

toni, za pšenicu približno 220 dolara i za soju oko 400 dolara po toni. Ova procjena se mora uzeti s rezervom s obzirom na to da je u posljednjih nekoliko godina prisutno mnogo, do skoro neprimijećenih i takoreći neutjecajnih čimbenika, koji postaju sve prisutniji i sve bitnije utječu na cijene i tržište uopće. Što se tiče procjena za drugu polovicu 2015. godine one će u najvećoj mjeri ovisiti od prinosa ovih kultura. Ono što je izvjesno jeste da se neće prenijeti bilansna dubioza iz prethodne ekonomske godine, naprotiv, u novu ekonomsku 2015./16. godinu i svijet, ali i naše

ukoliko se ipak dogodi jedna loša ekonomska godina s aspekta ukupnih prinosa, druga polovica godine bi mogla nagovijestiti nešto veće cijene u odnosu na proteklu, 2014. godinu.

HR: Ove godine pšenice je posijano manje, a u nekim regijama pod ozimom pšenicom manja je površina i za 30 posto. Kakve su procjene za naredne godine, hoće li se proizvodnja pšenice svesti samo na one površine koje se moraju zasijati radi plodoreda?

na odnos države koji bi morao biti aktivniji. Ne mora se odnos prema pšenici mjeriti samo potporom putem poticaja, već prije svega uređenjem tržišta pšenice. Pšenica bi se morala razvrstavati po kvalitetnim grupama prilikom prijema u silose. Danas imamo situaciju da pšenica koja se nalazi u SRPS kvalitetu bude i pšenica s veoma dobrom tehnološkom kvalitetom, ali i ona koja je praktički u rangi stočne pšenice. Dokle god se taj problem ne riješi, proizvođač pšenice neće studiozno pričati gajenju visokokvalitetne pšenice koja na stranom tržištu ima i veću cijenu, ali koja i zahtje-

tržnici, cijena vaše robe mora korenspondirati sa svjetskim cijenama, to je jasno. Ponekad međutim takozvani »domaći faktori« na kratak rok mogu utjecati da naše cijene odstupaju od međunarodnih, ali to ne traje dugo i vrlo brzo se srpsko tržište kao djelić mozaika svjetskog tržišta uklapa u opću cjenovnu situaciju u regiji i šire. *Produktne burza* kao svoju misiju, između ostalog, ima upravo zadaću da edukacijom proizvođača proširi vidike i osposobi proizvođače da praćenjem domaćih i svjetskih tržišta sami mogu definirati svoju tržišnu strategiju.

NA ČELU BURZE OD 2004.

Žarko Galetin diplomirani je ekonomist. Na čelu *Produktne burze* u Novom Sadu je od 2004. godine. Novi, četverogodišnji mandat Galetin je dobio na Skupštini akcionara 2012. godine. Od njegovog dolaska na čelo burze promet je s 81.400 tona na godinu povećan na 230.000 tona, a broj korisnika usluga *Produktne burze* povećan je tri puta. Intervju, izjave i stavovi Žarka Galetina o cijenama poljoprivrednih proizvoda, kretanjima na tržištima, cjenovnim projekcijama kod nas, ali i kretanjima na svjetskom tržištu često se mogu pratiti u stručnim časopisima i emisijama, ali i u drugim medijima.

tržište će ući s relativno velikim prijelaznim zalihama što će svakako u startu relaksirati tržište u smislu eliminiranja potencijalne bojazni o nedostatku roba za zadovoljenje tražnje. Međutim,

Uglavnom su svi agrarni proračuni, izuzev možda nekoliko godina, imali pretežito socijalni, a ne razvojni karakter. Onoga trenutka kada agrarni proračun, i ne samo on, već i ostali državni kapaciteti budu usmjereni ka značajnijem podizanju investicijskih kapaciteta tada možemo govoriti i o ozbiljnom napretku poljoprivrede.

Procjene su da je pšenice kod nas u 2014. godini posijano oko 513.000 hektara, što je za oko 10 posto manja površina nego prethodne ekonomske godine. Dva su osnovna razloga koji su doveli do ovakvog smanjenja površina. Prvi razlog se krije u činjenici da poljoprivredni proizvođači nisu bili zadovoljni cijenom pšenice u razdoblju kada je bio optimalni rok za sjetvu i na taj način su »kaznili« ovu kulturu manjim površinama. S druge strane, kasna berba kukuruza onemogućila je sjetvu na površinama koje su bile pod kukuruzom. Međutim, mislim da je suštinski razlog ovakve situacije s pšenicom u jednom generalno lošem sustavnom pristupu pšenici kao strateškoj robi. Kada to kažem, mislim prije svega

va bolju agrotehniku. Sve dotle pšenica će se sve češće prepoznati kao međukultura zbog plodoreda poznatog kod paora kao »odmaranje zemlje«, što samo po sebi podrazumijeva neadekvatan pristup proizvodnji.

HR: Koliko na cijene proizvoda kod nas utječu svjetske cijene i jesu li proizvođači postali svjesni da tu sudbinu mora dijeliti i naša proizvodnja?

Korelacija cijena na našem i svjetskom tržištu više je nego jasna. Srbija kao respektabilni izvoznik kukuruza pa i sve značajniji izvoznik pšenice ne može biti izolirana od događanja na međunarodnim tržištima. Da biste bili konkurentni na svjetskoj

HR: Gledano nekoliko godina unaprijed, hoće li trend pada cijena poljoprivrednih proizvoda na svjetskoj razini biti nastavljen?

Ne bih se složio da je na sceni trend pada cijena poljoprivrednih proizvoda. Naprotiv, vrijeme ekstremno niskih cijena je definitivno za nama. Zaboravili smo već period kada je bez obzira na visinu prinosa (čitaj – ponudu) cijena pšenice ili kukuruza bila ispod 100 dolara za tonu, a do 2007. godine, kada se dogodio prvi od tri cjenovna udara na svjetskom tržištu, to je bila redovita pojava. Dakle, opći nivo cijena je pomjeren kompletno na jednu višu razinu. Kao što smo već pomenuli 2014. godina je godina rekordnih svjetskih pri-

nosa pšenice, kukuruza i soje, a cijena pšenice je recimo u jeku žetve (kada je cijena po pravilu najniža) iznosila oko 180 dolara za tonu, a kukuruza u vrijeme berbe oko 140 dolara za tonu. Naravno, u ovisnosti od godine do godine cijena će na ovim višim nivoima varirati sukladno s odnosima na relaciji ponude i potražnje i ona može biti manja ili veća i na kratak rok može se imati privid o trendu pada cijene, ali generalni dugoročni trend cijena na tržištu hrane neće imati silaznu liniju.

HR: Nekada su poljoprivredna kućanstva mogla živjeti od »maksima« zemlje, danas je za to potrebno puno više. Znači li to da će opstati i ostati samo veliki proizvođači koji će jednostavno progutati one male? Imaju li u nekoj proizvodnji i ti mali šansu opstati?

Tradicionalno ratarenje prisutno kod jednog broja naših proizvođača okrenutih relativno ekstenzivnoj proizvodnji svakako ne donosi zaradu, pogotovo ne na manjim površinama. Neke poljoprivredne kulture daju zaradu uglavnom kada se siju na većim površinama. To je jednostavno logika takozvane »ekonomije obima« koja nije isplativa za proizvodnju na manjim površinama. To je posebice karakteristično za pšenicu i ostala strna žita. Preporuka proizvođačima koji imaju manje posjede jeste da se, što je više moguće, okrenu intenzivnoj proizvodnji. Država tu mora biti jasna kroz svoju agrarnu politiku i mora pomoći manje proizvođače kroz poticajnu politiku da se okrenu profitabilnoj proizvodnji na manjim površinama. Svakako da se tu, između ostalog, misli na organsku proizvodnju, plasteničku proizvodnju, povrtarstvo...

HR: Kada se u medijima govori o otvaranjima poglavlja vezanim za pregovore za pristupanje Europskoj uniji uvijek prednost dobivaju pravosuđe,

pitanje Kosova i neke druge teme, ali se nekako o poljoprivredi manje govori, barem u najširoj javnosti. Što naš agrar očekuje tijekom procesa pridruživanja i priprema za ulazak u EU?

Poljoprivreda je veliki dio ispregovarala po poglavljima koja su se odnosila na nju. Ono što je za nas najbitnije u vezi tih pregovora jeste što je izvjesno otvaranje mogućnosti korišćenja pretpristupnih fondova iz IPARD programa. Institucionalne predradnje se u velikoj mjeri već završavaju kako bi ova sredstva bila operativna. Naravno, aktualnost drugih političkih pitanja stavila je u sjenu poljoprivredu, ali zar je to prvi puta da se poljoprivreda, iako najzdraviji dio našeg realnog gospodarstva, stavi u drugi plan, pa makar i medijski.

HR: O nekim rekordnim prinosima ovdje možemo samo govoriti pa se često može čuti da se bolji rod ostvarivao recimo 70-tih i 80-tih godina unatoč tomu što danas imamo nove sorte i hibride. Slična situacija je i u stočarskoj proizvodnji. Kako podići kapacitete našeg agrara?

Vaše pitanje daje dobru dijagnozu, ali i indicira sam odgovor. Poljoprivreda je dakle u godinama najvećih kriza, ekonom-

Preporuka proizvođačima koji imaju manje posjede jeste da se, što je više moguće, okrenu intenzivnoj proizvodnji.

Država tu mora biti jasna kroz svoju agrarnu politiku i mora pomoći manje proizvođače kroz poticajnu politiku da se okrenu profitabilnoj proizvodnji na manjim površinama. Svakako da se tu, između ostalog, misli na organsku proizvodnju, plasteničku proizvodnju, povrtarstvo...

skih blokada, ratova, bila utočište za opstanak gospodarstva, pa i države u najširem smislu te riječi. Pokušaji da se država »digne iz pepela« su uglavnom bili usmjereni na spašavanje nekih bespovratno propalih industrija, očuvanje radnih mjesta, a paor je uglavnom bio prepušten sam sebi uz zadatak da prehrani naciju. Na žalost, do danas percepcija kreatora gospodarske politike nije mnogo promijenjena. Ulaganja u poljoprivredu su apsolutno neadekvatna njenim mogućnostima i potencijalu. Uglavnom su svi agrarni proračuni, izuzev možda nekoliko godina, imali pretežito socijalni, a ne razvojni karakter. Onoga trenutka kada agrarni proračun, i ne samo on, već i ostali državni kapaciteti budu usmjereni ka značajnijem podizanju investicijskih kapaciteta tada možemo govoriti i o ozbiljnom napretku poljoprivrede. U to smislu treba posmatrati i pokušaje dovođenja stranih investitora, ali uz svu

pažnju za očuvanjem prirodnih poljoprivrednih potencijala.

HR: Globalno, kakva se kretanja očekuju, prijeti li nestašica hrane i ima li mogućnosti da se površine za poljoprivredu povećaju i da se povećaju proizvodnja?

Prema statistici UN, preko 800 milijuna ljudi na zemljinoj kugli je na granici ekstremnog siromaštva. Dakle u uvjetima kada je svaki osmi stanovnik zemlje na granici gladi ne možemo govoriti o prehranbenoj sigurnosti u svijetu. Ograničenost resursa nameće pitanje gdje su granice povećanja proizvodnje hrane u kontekstu narastajuće tražnje usled porasta broja stanovnika, rasta standarda i drugih faktora. Povećati površine je moguće, ali samo u ograničenim pojasevima, a da se ne naruši i onako narušena prirodna ravnoteža. Rješenja svakako ne treba tražiti u proizvodnji GMO hrane. Ovaj svojevrsni »protivprirodni blud« postaje sve prisutniji u svijetu kao rješenje za podizanje hektarskih prinosa. Ova tema je suviše široka za jedan kratak odgovor, ali svakako da rješenje treba tražiti u dobro organiziranoj konvencionalnoj proizvodnji uz punu primjenu agrotehnike koristeći sva dostignuća agrarne znanosti, koja su u domenu elementarne etike u proizvodnji zdrave hrane. Naravno ne treba zanemariti ni organsku proizvodnju kao jedan relativno mali, ali perspektivan segment u proizvodnji zdrave hrane.

Na kraju iskoristio bih priliku da vašim čitateljima poželim puno zdravlja, sreće i poslovnog uspjeha u 2015. godini.

PRODUKTNJA BURZA

Produktna burza Novi Sad osnovana je 1958. godine i jedino je mjesto u Srbiji gdje se poljoprivrednim proizvodima može trgovati po principima burzanskog poslovanja. Do sada je preko burze prometovano više od 16 milijuna tona poljoprivrednih proizvoda. U vrijeme nekadašnje Jugoslavije godišnji promet bio je oko 350.000 tona godišnje, da bi 90-tih pao na ispod 100.000 tona. U trgovini putom burze mogu sudjelovati pravne osobe, a od 2003. godine i individualni poljoprivrednici radi kojih je burza osnovala *Agrar produkt doo*, koja je zastupnik individualnih poljoprivrednih proizvođača u prodaji robe preko *Produktne burze*. Cijena za prodaju, koju predloži proizvođač važi i na burzanskom tržištu. Za tu uslugu *Agrarprodukt* naplaćuje proizvođaču proviziju u visini ukupno jedan posto.

RUŽICA ŠIMIĆ, PREDSEDNICA ORGANIZACIJSKOG
ODBORA VELIKOG PRELA 2015.

Njegovanje lijepog narodnog običaja

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Na ideju Hrvatskog kulturnog centra *Bunjevačko kolo* iz Subotice ovogodišnje Veliko prelo bit će zajednički organizirano skupa s Pučkom kasinom 1878. i župom sveti Rok, dosadašnjim organizatorom *Kerskog prela*. Tri manifestacije objedinjene su u jednu skupnu koja će se održati u subotu, 31. siječnja, u sportskoj dvorani Tehničke škole *Ivan Sarić* u Subotici s početkom od 19.30 sati. Kako se Veliko prelo uveliko bliži zamolili smo predsjednicu organizacijskog odbora **Ružicu Šimić** da pojasni najvažnije detalje u svezi njegovanja lijepog tradicijskog običaja čiji počeci sežu još u drugu polovicu 19. stoljeća.

»HKC *Bunjevačko kolo*, kao tradicionalni organizator *Velikog prela*, ove godine je pozvao *Pučku kasinu 1878.* i župu sveti Rok da zajednički sudjeluju u održavanju *Velikog prela* – oba organizatora svojih pojedinačnih prela su pristala i ove godine ćemo imati skupno *Veliko prelo 2015*«, pojasnila je Ružica Šimić.

Tradicija javnog organiziranja traje od 1879. godine do danas * Glavna zvijezda glazbenog programa bit će Zvonko Bogdan u pratnji najboljih vojvođanskih tamburaša, a tijekom večeri goste će zabavljati Ansambl Hajo te tamburaški orkestar HKC Bunjevačko kolo

ORGANIZACIJA I FINANCIJE

U teškim, kriznim vremenima kakva su ova u kojim živimo još teže je pronaći financijska sredstva za organiziranje jedne velike manifestacije poput *Velikog prela*. Ipak, organizatori su uspjeli zatvoriti financijsku konstrukciju prije svega prodajom ulaznica. »Planiramo veliki dio sredstava osigurati prodajom ulaznica, prihodom od tombole koja će biti upriličena tijekom večeri, a uvijek se nađe i dobrih ljudi, sponzora koji će svojim prilozima doprinijeti organizaciji svih neophodnih i potrebitih činitelja ovogodišnjeg *Velikog prela*. Drugačije niti ne bi moglo,

jer niti jedan od tri organizatora nemaju dovoljnih sredstava za organiziranje ovakve velike manifestacije. Na svu sreću prodaja ulaznice ide jako dobro, veliki je interes i vjerujem kako će se do početka večeri održavanja tražiti čak i karta više«, objašnjava Šimić.

PROGRAM

I ove godine organizatori su pripremili bogat program gostima *Velikog prela 2015*.? »Ove godine će program biti doista lijep i moram naglasiti ekskluzivan. Glavna zvijezda glazbenog programa bit će **Zvonko Bogdan** u pratnji najboljih vojvođanskih tamburaša, a tijekom večeri goste će zabavljati

Ansambl *Hajo*, te tamburaški orkestar HKC *Bunjevačko kolo*. Što se tiče kulturno-umjetničkog dijela u kojem se njeguju tradicijske vrednote našega ovdašnjeg življa, naš program je nepromijenjen za svako prelo još od prvog obnovljenog Velikog prela početkom devedesetih godina prošlog stoljeća. Stručni žiri prethodno raspisanog natječaja za najbolju prelsku pismu u večernjem programu proglasit će ovogodišnju najbolju pismu i ona će biti pročitana auditoriju, a centralni dio večeri bit će namijenjen tradicionalnom izboru za najljepšu prelju. Koristim ovu priliku pozvati sve djevojke koje imaju lijepu i autentičnu bunjevačku nošnju da dođu u HKC *Bunjevačko kolo* i prijave se za sudjelovanje u ovom izboru. Konačno, tijekom cjelovečernjeg programa na bini će biti upriličena i tzv. živa slika kojom će biti vjerno oživljeno sjećanje kako su naši preci nekada obilježavali običaj organiziranja prela u svom domu«, najavljuje Šimić.

VELIKI ENTUZIJAZAM

Uz Dužijancu, *Veliko prelo* predstavlja jednu od najznačajnijih godišnjih manifestacija subotičkih Hrvata, a organizacija jedne takve manifestacije zasigurno iziskuje brigu i skrb o mnogim nezaobilaznim detaljima. Uz osiguranje nužnih financija, kaže Šimić, potrebno je uložiti i puno entuzijazma, bez kojeg ne bi bilo moguće realizirati sve zamišljene pojedinosti. »S obzirom na to da ove godine računamo na 600 gostiju, to je doista jedan ozbiljan posao. Sve što je potrebno od osnovnog inventara, dekoracije, organizacije pripreme hrane i pića i svega drugoga se mora dopremiti u dvoranu Tehničke škole Ivan Sarić. Nešto uspijemo odraditi na volonterskoj osnovi, ali ima stvari poput organizacije prijevoznika, pripreme predviđene hrane, osoblja koje će posluživati goste, postavljati stolove i obavljati određene dodatne potrebne poslove koje se moraju platiti. Sve drugo se u najvećoj mjeri organizira i realizira zahvaljujući golemom entuzijazmu brojnih prijatelja Velikog prela koji svojim nesebičnim radom i zalaganjem doprinose odličnoj organizaciji.«

PRELO TRI PUTA OBNAVLJANO

Očuvanje tradicije i njezino praktično njegovanje temelji su brige za budućnost svakoga naroda. Održavanje *Velikog prela* za bunjevačke Hrvate s ovih vojvođanskih prostora svakako je golem doprinos zaštiti od zaborava lijepog narodnog običaja. »Jedan od najpopularnijih običaja bunjevačkih Hrvata u ovim krajevima je svakako prelo. Stanovništvo ovih krajeva, ranije pogotovo, je bilo većinom ratarsko i duge zimske večeri su bile ispunjene sadržajnim druženjima. U pokladnom vremenu, od Sveta tri kralja sve do čiste srijede, prelo se ponajprije priređivalo u obitelji u čast mladenaca koji su se vjenčali prethodne godine. To je bila prilika za uvođenje u međusobno poznanstvo šire

rodbine, za svečanim stolom su izmijenjani prigodni darovi (marame, rupčići i sl.). Važno je istaknuti kako su se prelom zvala i rodbinsko – susjedska okupljanja uz skromniju čast nazočnih gostiju (kokice, kuhani kukuruz i sl.), žene bi prele predivo i razgovarale, dok bi se muškarci kartali. Posebno je važno naglasiti kako su u ono vrijeme postojala i tzv. divojačka i momačka prela, koji su predstavljali susret momaka i djevojaka što bi u konačnici moglo predstavljati i prvi korak k budućoj bračnoj vezi. Na takva prela su gotovo uvijek navraćali i svirci, pa bi se to u konačnici, posve prirodni, pretvorilo u pravo veselje. Sva navedena prela su nadahnula ondašnje čelnike *Pučke kasine*, pa su u najvećoj subotičkoj dvorani hotela *Pešta* 2. veljače 1879. organizirali prvo *Veliko prelo*. Bio je to jedini godišnji susret svih društvenih stališa od inteligencije, građana, radnika sve do seljana. Poruka je bila: Ima nas i složni smo! Bila je to zabava bez posebne gozbe, izuzev tradicionalnih fanaka. Godinama je to bio susret koji se čekao tijekom cijele godine, a vjerujem da je to tako i danas za mnoge goste *Velikog prela*. Od tada pa sve do početka Prvog svjetskog rata prelo se priređivalo svake godine, početkom 1919. godine nastavlja se tradicija održavanja sve do 1941. godine. U vladavini novog državnog režima nakon oslobođenja nastaje stanka sve do 18.

siječnja 1970. godine kada su djelatnici HKC *Bunjevačko kolo* priredili veličanstvenu priredbu Velikog prela u gradskoj dvorani sportova. Stjecajem opće poznatih političkih prilika ponovno se kida nit nesmetanog održavanja i njegovanja ovoga običaja, i tek 9. veljače 1990. godine u novim društvenim uvjetima HKC *Bunjevačko kolo* po treći puta obnavlja svetkovinu obilježavanja *Velikog prela* i ono se održava sve do danas«, objašnjava Šimić.

VAŽNA ULOGA I VELIKA OBVEZA

Nakon *Pučke kasine* kao utemeljitelja javnog organiziranja *Velikog prela*, HKC *Bunjevačko kolo* je s godinama preuzelo na sebe dužnost i čast organizacije i zahvaljujući njegovim članovima ono je par puta obnavljano i danas, na radost svih, traje.

Neću reći najveću, ali je sigurno kako HKC *Bunjevačko kolo* ima jednu od velikih uloga u očuvanju tradicije organiziranja *Velikog prela*. Moramo imati u vidu činjenicu kako HKC *Bunjevačko kolo* ove godine proslavlja četrdesetpet godina rada i sve što danas djeluje s hrvatskim predznakom na subotičkim prostorima je na određeni način povezano i s radom i djelovanjem *Bunjevačkog kola* tijekom svih proteklih godina. Zbog svega toga HKC *Bunjevačko kolo* ima važnu ulogu u održavanju ovakvih manifestacija, ali samim

tim ima i veliku obvezu svake godine sve više i više raditi njihovom boljitku. Želja nam je da se uključi što više mladih i da se naši običaji, među kojima svakaako prednjači *Veliko prelo*, nikako ne smiju zaboraviti.

PRENOŠENJE DUHA PRELA

Budućnost opstanka obilježavanja *Velikog prela* i njegovanja ovog tradicijskog običaja ostat će na mlađim naraštajima. Osjećate li kako se duh *Velikog prela* uspješno prenosi na mlađe generacije?

»Vrlo sam ugodno iznenađen kako naši mladi, mislim prije svega na djecu koja su kroz sekcije uključena u rad *Bunjevačkog kola*, vrlo zainteresirani za sudjelovanje kako u kulturno-umjetničkom dijelu programa *Velikog prela*, a tako i u sudjelovanju u nastavku večeri. Nitko od njih se ne obučuje i ode doma, nego ostaju sudjelovati u prelu, što više vrlo su raspoloženi i sudjeluju u zabavi i pomažu ukoliko je potrebno, što samo potvrđuje kako duh prela nastavlja živjeti u njima. Također, primjetan je i trend kako svake godine ima sve više i više mladih koji dolaze kao gosti na *Veliko prelo*, što također govori u prilog tvrdnji kako ova manifestacija ima svoju budućnost i kada su mlađi naraštaji u pitanju«, zaključila je na koncu razgovora Ružica Šimić, predsjednica organizacijskog odbora *Velikog prela* 2015.

Živa slika prela

Trebaju li državljani Hrvatske koji nemaju prebivalište u njoj glasovati na izborima?

ZLATKO ROMIĆ,
novinar, Subotica

Ne

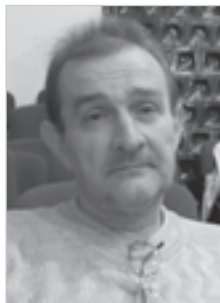

Ubiti, ovo je pitanje pravno prijeporno, politički licemjerno i moralno neokretno, s isto toliko razina neodgovornosti koje se uz to međusobno prepliću na svim ravni. Najveću odgovornost za to snosi država matica, jer omogućavanjem glasanja svojim sunarodnjacima diljem globusa izravno utječe na to da se kod svojih građana širi osjećaj nepravde i »antidijasporsko raspoloženje«. Kao primjer za to mogu poslužiti treća ili četvrta generacija iseljenika koja niti zna jezik svojih predaka niti gdje se točno nalazi matična im domovina. Odmah iza matične domovine odgovornost za tri duboko upitne kategorije snosi politička elita u dijaspori, jer je upravo ona najglasnija u pozivu svojim sunarodnjacima da izađu na izbore. Pri tomu, bar kada je riječ o dvije najjače nacionalno-manjinske stranke u Vojvodini, njihovi predsjednici pozivaju članstvo i simpatizere da glasuju za određenu stranku što niti je mudro, niti je korektno, jer im se to, u slučaju poraza »favorita«, potencijalno može obiti o glavu i jer predstavlja miješanje u unutarnju politiku druge države. Treću, odgovornost za to snose sami pripadnici dijaspori koji koriste to pravo. Prihvatanjem prava da, odlučuju o sudbinama građana države u kojoj sami ne žive takvim pripadnicima dijaspori, ali i političkim vođama upućujem pitanje bi li dali potporu inicijativi da i Srbija uvede to pravo za svoje sunarodnjake u BiH, Crnoj Gori i drugim državama u kojima Srbi žive? Konačno, pitam ih bi li svojoj rodbini dopustili da se miješa u obiteljske stvari?

H. R.

ŠIMA BERETIĆ,
poljoprivrednik, Sombor

Da

Hrvati s ovih prostora vezani su za svoju matičnu državu i stoga trebaju imati i pravo glasa na izborima koji se organiziraju u Hrvatskoj, bez obzira je li riječ o izborima za saborske zastupnike ili o predsjedničkim izborima. Mislim da je to sasvim normalno.

Naše udruge surađuju s udrugama iz Hrvatske, dobijamo materijalnu potporu iz matične države i svakako da smo stoga zainteresirani da na vlasti u Hrvatskoj budu oni koji će voditi brigu i o Hrvatima koji žive izvan domovine. Ako mi našim glasovima možemo doprinijeti tome, mislim da bi tu mogućnost koju imamo i trebali iskoristiti.

To što mnogi, iako imaju pravo sudjelovanja u glasanju na izborima koji se organiziraju u Hrvatskoj, ne koriste svoje pravo glasa, a govorim sada o Somboru i okolici djelomice je i zbog toga što se ne može glasovati ovdje u Somboru. Odlazak u Suboticu je trošak, a i zahtjeva određeno vrijeme, pa to mnoge odvraća od želje za glasanjem. Ukoliko se već ne može glasovati u Somboru, dobro bi bilo da se za one koji žele glasovati osigura organizirani prijevoz do Subotice. Koliko se sjećam, prije nekoliko godina moglo se glasovati i u Somboru, u Hrvatskom domu, ali je ta praksa ukinuta i sve je centralizirano u Subotici.

Možda bi uoči narednih izbora trebalo vidjeti koliko u Somboru i okolnim mjestima ima Hrvata s pravom glasa i sukladno tomu vidjeti i je li opravdano osigurati mogućnost glasanja u Somboru. Svakako da bi onda više birača izašlo na glasanje.

Z. V.

DRAŽEN ŠTIMAC,
novinar, Ruma

Ne

Prema mom mišljenju, smatram da glasači koji ne žive na teritoriju svoje države, odnosno oni koji žive u dijaspori, ne bi trebali imati pravo glasovati na izborima. Ovakav stav imam isključivo iz razloga što ljudi u dijaspori i pored medija preko kojih su informirani i upoznati s političkom i ekonomskom situacijom u svojoj državi, često ne poznaju dovoljno političku situaciju kao ni probleme ljudi u matičnoj državi, jer ih direktno ne osjete na svojoj koži. Naravno da pri tome mislim da institucije u Republici Hrvatskoj trebaju negovati dobre odnose s Hrvatima izvan svoje države, kao i da naša zajednica ovdje treba također imati dobre i kvalitetne odnose s matičnom državom. Probleme kako u ekonomskom tako i u svakom drugom smislu, najbolje osjete oni ljudi koji žive u toj državi i koji su direktno pogođeni određenim odlukama, nepravilnostima, dok mi ovdje samo možemo slušati o njima i komentirati. Nije u redu da glasači iz dijaspori odlučuju o sudbini države u kojoj ne žive, kojoj ne plaćaju poreze i čiji zakoni ne utječu na njih. Logički je da mi glasujemo tamo gdje živimo i gdje plaćamo poreze i sve ostale obveze, o tome trebaju odlučivati oni ljudi koji žive u toj državi, jer oni sami trebaju odlučiti koja vlast će najbolje riješiti njihove svakodnevne probleme i u kom pravcu će ih ta politička struja voditi u svom budućem mandatu. Isto tako smatram, da bez obzira na sve, institucije u Hrvatskoj se trebaju nastaviti zalagati i za unapređenje položaja i prava nas kao manjinske zajednice.

S. D.

RAZGOVOR POVODOM ODRŽANIH PREDSJEDNIČKIH IZBORA U HRVATSKOJ

**TOMISLAV ŽIGMANOV,
POLITIČKI ANALITIČAR**

Pokazan veći interes za Hrvate u Srbiji

Kakve će posljedice izbor nove predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar Kitarović imati za potpunije ostvarivanje prava i rješavanje nekih neriješenih problema hrvatske manjine u Srbiji po Vašem mišljenju?

O posljedicama je u ovom trenutku nezahvalno govoriti, no zacijelo je da će postojati daleko veći i djelatniji interes glavnih instanci državnih vlasti Republike Hrvatske kada je riječ o društvenom položaju hrvatske zajednice i problemima s kojima se oni suočavaju u Srbiji, to jest Vojvodini, gdje živi više od 80 posto Hrvata. Ne treba, naime, zaboraviti da je institucija predsjednika republike u Hrvatskoj sukreator vanjske politike te da je gospođa Kolinda Grabar-Kitarović i u retorici svoje predizborne kampanje i u slavljeničkom govoru u izbornoj večeri eksplicite navodila i zalaganje za prava ovdašnjih Hrvata. Tako što do sada nikada nije bio slučaj.

A kakve će posljedice izbor nove predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar-Kitarović imati za bilateralne odnose s Republikom Srbijom po Vašoj ocjeni?

Uz već postojeći zastoj u odnosima između Hrvatske i Srbije, što je posljedica, to čini se ne treba posebno isticati, nedavne promjene vlasti u Beogradu, na djelu će biti dinamika koja će ići u smjeru uslozljavanja odnosa i dodatnih produbljivanja nesporazuma. U prilog tome govore i prve, istina ne i službene, reakcije na izbor Grabar-Kitarović iz Beograda, iz kojih se ne mogu iščitavati suzdržanost i ravnodušnost već, naprotiv, stanovito neslaganje i razočaranost. To,

naravno, ne čudi, ukoliko se ima u vidu politička platforma s kojom je ona dobila izbore u Hrvatskoj, čiji sadržaji su, kada govorimo o razumijevanju i interpretiranju događaja iz najnovije povijesti, u visokom nesuglasju s onima u Beogradu. Pa ipak, ne treba ni previše očajavati – dok službena srbijanska politika bude vodila iskrenu proeuropsku politiku, naznačeni nesporazumi bit će više u funkciji unutarnjih političkih borbi u Srbiji nego li njezinih istinskih strateških vanjskopoličkih ciljeva. Toga je najbolji dokaz i sramotni slučaj *Informera*, koji se skandalozno »poigrao« s budućom predsjednicom Hrvatske.

Tijekom a i nakon izbora povela se rasprava o pravu na glasovanje dijaspore općenito (uključujući i manjine i hrvatski narod u BiH). Kakvo je Vaše mišljenje trebaju li državljani Hrvatske koji nemaju stalno prebivalište u Hrvatskoj glasovati na izborima?

Treba odmah reći da se to pitanje u Hrvatskoj nije počelo postavljati u svezi s ovim izborima. Ono, ako se tako smije reći, pogađa u bit odnosa koje Hrvatska ima spram svojih državljana koji ne žive u Hrvatskoj, a što vrijedi i obrnuto. S jedne strane, imate snažne zahtjeve koji dolaze od predstavnika hrvatske dijaspor da se i hrvatski državljani izvan Hrvatske aktivno i na adekvatan način uključe u izborne procese u domovini i, recimo to tako, stalno izbjegavanje državnih vlasti u Hrvatskoj da se eksplicite izjasne o tim zahtjevima na način koji bi odgovarao interesima dijaspor. Ono što sada jest na djelu – mogućnost glasovanja izravnim putem isključivo u ne previše

razvijenoj i ne razgranatoj mreži diplomatsko-konzularnih predstavništava RH u svijetu – zacijelo nije zadovoljavajuće. Druge države, naime, imaju sustav glasovanja svojih državljana putem pismenog izjašnjavanja koje se dostavlja poštom, kao što je slučaj recimo u Mađarskoj, ili pak elektroničkim putem, to jest internetom, što kao praksa postoji u najrazvijenijim demokratskim državama (npr. Australija, Kanada, Njemačka, Francuska...). Dakle, ukoliko je Hrvatskoj u interesu da se ne stvaraju gužve ispred diplomatsko-konzularnih predstavništava u pojedinim državama u svijetu, u kojima hrvatske zajednice imaju najviše beneficija od rezultata izbora, ili da se na njih ne odaziva tek simbolični broj, kao što je slučaj u Srbiji, utoliko je za očekivati i liberalizaciju izbornog prava za Hrvate izvan Hrvatske.

Kako komentirate relativno malu izlaznost birača – državljana Hrvatske u Srbiji, slično je i u Mađarskoj, Crnoj Gori...

Ona je posljedica, prije svega, nevelike i nedosljedne zainteresiranosti Hrvatske za njihovu sudbinu! Naime, ukoliko bi ne samo politički interes Hrvatske za sudbinu Hrvata u navedenim državama bio veći, ukoliko bi na djelu bilo više zalaganja za rješavanje njihovih problema, ukoliko bi kapital koji dolazi iz Hrvatske bio od koristi i za Hrvate, ukoliko bi Katolička crkva imala veću empatiju za Hrvate katolike u nave-

denim državama, ukoliko bi, na koncu, u slučaju Srbije na primjer, učestalije diplomatsko-konzularni djelatnici posjećivali priredbe hrvatske zajednice, vjerojatno bi i među hrvatskim državljanima hrvatske nacionalnosti u navedenim državama i odgovornost za građansku dužnost glede biranja državnih dužnosnika bio rašireniji.

I na koncu kako komentirate opredijeljenost birača koji su glasovali u Srbiji na proteklm izborima?

Valja znati kako i na ove izbore ne izlaze samo građani Republike Hrvatske hrvatske nacionalnosti koji žive u Srbiji već i građani srpske nacionalnosti, koji su mahom podrijetlom iz Hrvatske. Dakle, ako znamo da se već tradicionalno veoma mali broj građana hrvatske nacionalnosti zbog navedenih razloga odaziva na izbore, za očekivati je bilo da se za iste, a zbog snažnijih beneficija koje ima srpska zajednica u Hrvatskoj od konkretnih kandidata, odaziva veći broj građana srpske nacionalnosti. To je, čini se, pridonijelo i boljem izbornom rezultatu **Ive Josipovića** u Srbiji. Zna se, naime, da je za njih, unatoč brojnim primjedbama koje je iznosilo Srpsko narodno vijeće i njegov predsjednik **Milorad Pupovac**, prihvatljiviji kandidat Ivo Josipović i da oni ipak imaju snažniju mobilizacijsku sposobnost.

J. D.

KAKO ĆE PRUGA SEGEDIN – HORGOS – SUBOTICA – CSIKERIA – BAJA UTJECATI NA OKOLIŠ

Produžen javni uvid

Javnoj raspravi je prisustvovao mali broj građana, a predstavnici više nevladinih organizacija iznijeli su primjedbe da lokalna samouprava o tome nije primjereno obavijestila građane

Za projekt rekonstrukcije i modernizacije željezničke pruge Segedin – Horgoš – Subotica – Csikeria – Baja izrađene su studije procjene utjecaja na okoliš, a nakon javnog uvida, prošlog tjedna u Subotici je održana i javna rasprava o spomenutim studijama. Međutim, premda je riječ o međunarodnom projektu veoma važnom za Suboticu, javnoj raspravi je prisustvovao mali broj građana, a predstavnici više nevladinih organizacija iznijeli su primjedbe da lokalna samouprava o tome nije primjereno obavijestila građane. Stoga je **Sabina Ivanović** iz Ministarstva poljoprivrede i zaštite okoliša, na traženje predsjednika Mjesne zajednice Horgoš **Istvána Bacskulina** da se mještanima u ovom naselju omogući javni uvid u dokumentaciju, produžila rok uvida na još deset dana.

Studija procjene utjecaja na okoliš odnosi se na dvije pružne dionice – jedna, za koju je urađen idejni projekt i izdana lokacijska dozvola, polazi od

Subotice do horgoške granice s Mađarskom, a druga, za koju je urađeno idejno rješenje, od Subotice do granice prema Baji, i znači praktično izgradnju nove pruge po trasi stare koja je ovdje postojala prije 55 godina.

GRAĐANI IMAJU PRAVO NA NADOKNADU

Najveći dio te trase pruge prolazit će kroz njive, u tom dijelu nema zaštićenih prirodnih područja, ali problem je nelegalna gradnja duž pruge u Mjesnoj zajednici *Zorka*. Naime, budući da je šezdesetih godina ukinuta pruga u međuvremenu su na prostoru, koji pripada državi, a čiji je korisnik Željeznica i obuhvaća po 25 metara širine s obje strane tračnica, bespravno izgrađeni objekti. Prema procjeni projekatanta duž ovog dijela za osam objekata će se morati raditi eksproprijacija, dok je sve ostalo bespravna gradnja. Predstavnici nevladinih organizacija, međutim, smatraju da bez obzira na nelegalnu gradnju

vlasnici objekata imaju pravo na neku naknadu budući da država 55 godina nije vodila računa o svom zemljištu.

Predsjednik Tehničkog povjerenstva **Nenad Radojević** je kazao da će ovo tijelo uzeti u obzir sve primjedbe, ali i da je to što je netko gradio na tuđoj imovini pitanje koje će rješavati pravne službe.

Predstavnik udruge *Protego* **Gábor Mészáros** se složio da je formalno pravno to točno, ali i da je riječ o specifičnom slučaju budući da su na nekim dijelovima i tračnice podignute te su ljudi ušli u prostor od kojega je država odustala i o kojem nitko nije vodio brigu. **Zvezdan Kalmar** iz CEKOR-a također smatra da građani koji su na tom dijelu nešto investirali moraju dobiti makar minimalnu nadoknadu. »Razumijemo da postoji vlasništvo i postoji upravljač ali ćete i vi morati razumjeti i uzeti u obzir da ti ljudi neko pravo ostvaruju tamo«, kazao je Kalmar dodajući da je i »trećina Beograda nelegalno izgrađena pa bi se tako moglo krenuti buldožerom i rušiti Kaluđerica ili Sremčica«.

Projektantica iz tvrtke *Ces COWI* **Ljiljana Milić Marković** kaže da su u idejnom rješenju dana tehnička rješenja koja su sukladna važećim pravilnicima za rekonstrukciju i modernizaciju pruga u Srbiji. »Predvidjeli smo nivelirano ukrštanje s budućom rekonstruiranom prugom i na tim mjestima bi se ukazala potreba za eventualnom eksproprijacijom. Budući da je ovo sada faza idejnog rješenja, što je najniža razina izrade tehničke dokumentacije, oko tog rješenja još postoji mogućnost razgovora, dogovora, izmjene i dopune kada budemo dobili mišljenje i sugestije od strane nadležnih institu-

cija lokalne samouprave«, kazala je Milić Marković.

KAKO SE RJEŠAVAJU AKCIDENTI?

Na drugom dijelu pruge od Subotice do Horgoša i granice nema sličnih problema s bespravnom gradnjom budući da se ta pruga koristi, ali postoje zaštićena prirodna područja, Zoološki vrt, vodozahvati i vodotokovi, te je najviše primjedbi stavljeno na nepostojanje propisanih postupaka zaštite na ovim dijelovima pruge u slučaju eventualnog akcidenta. Projektanti su duž pruge predvidjeli sedam zidova za zaštitu od buke, međutim primjedba Gábora Mészárosa je bila da se u tehničkoj dokumentaciji ne može točno locirati gdje će se oni nalaziti. Njega je osobito zanimalo je li predviđena izgradnja zaštitnog zida kod Zoološkog vrta budući da se u neposrednoj blizini pruge nalazi objekt prihvatilišta za divlje životinje.

Predsjednika MZ Horgoš **Istvána Bacskulina** zanimalo je kako je riješena zaštita dva prirodna vodotoka na području Horgoša, kao i vodoopskrba naselja Horgoš i vodozahvati za prehrambenu industriju. On je kazao da kod željezničkog kolodvora postoje dva industrijska dobra, *Higlo* i *Vitamin*, koji imaju vlastite vodozahvate, a iz bunara Higlo opskrbljuje se i naselje Horgoš. Kako bi se mještani Horgoša, Hajdukova i Bačkih Vinograda upoznali s projektom, na tražnju Bacskulina studija će biti na javnom uvidu u uredu mjesne zajednice, a rok za dostavljanje primjedbi je produžen do 25. siječnja. Očekuje se da bi konačna verzija studija mogla biti završena tijekom proljeća ove godine.

S. M.

U ČITAONICI GRADSKOJ KNJIŽNICE PREDSTAVLJENA REVIJA DUŽIJANCA

Časopis – kruna manifestacije

Nedavnom odlukom Gradskog vijeća Grada Subotice Dužijanca je utvrđena kao manifestacija od posebnog značaja za grad. Tu odluku bilježimo zlatnim slovima u povijest Dužijance, kazao je predsjednik UBH Dužijanca vlč. Andrija Anišić

Objavljena prije nešto više od mjesec dana, Revija *Dužijanca* predstavljena je u utorak 20. siječnja, u Čitaonici Gradske knjižnice u Subotici, i izazvala prilično zanimanje publike. Riječ je o novom časopisu na hrvatskom jeziku koji se na 116 stranica tematski bavi *Dužijancom*, najvećom manifestacijom hrvatske zajednice u Srbiji. Časopis objavljuje Udruga bunjevačkih Hrvata *Dužijanca* čiji je predsjednik vlč. **Andrija Anišić** istaknuo četiri ključna događaja vezana uz manifestaciju, nazivajući ih četiri krunama kojima je okrunjena *Dužijanca*.

Smatra da je to odluka Hrvatskog nacionalnog vijeća kojom je *Dužijanca* proglašena jednom od tri manifestacije od posebnog značaja za hrvatsku zajednicu, potom osnivanje Udruge bunjevačkih Hrvata *Dužijanca*, izdavanje *Revije Dužijanca* i nedavna odluka Gradskog vijeća Grada Subotice kojom je *Dužijanca* utvrđena kao manifestacija od posebnog značaja za grad. »Tom odlukom konačno je potvrđeno ono što je na neki način bilo u svijesti Subotičana, ali je bilo i razlogom mnogih napada na Grad i organizatore *Dužijance*«, kazao je Anišić ističući da ova odluka predviđa zaključivanje ugovora s organizatorom manifestacije koju potpisuje gradonačelnik, i kako je dodao »tu odluku bilježimo zlatnim slovima u povijest *Dužijance* i doživljavamo je doista kao nagradu, kao krunu za sve ono što smo u proteklih godinama uložili u organiziranje *dužijanci* u našem gradu.«

Zvonimir Perušić, Andrija Anišić, Zlatko Romić, Lazo Vojnić Hajduk i Marinko Piuković

ZANIMLJIVE IDEJE I POLEMIČKI PROSTOR

Da je posve normalno bilo pokrenuti ovakvu reviju, jer je *Dužijanca* »stup kulture ovog grada i ove zajednice« smatra novinar **Zlatko Romić** koji je podsjetio da i drugi festivali, poput filmskog i festivala dječjih kazališta, imaju svoje novine. Govoreći o sadržaju časopisa kazao je kako je on podijeljen na više tematskih oblasti među kojima dominira informativni dio, tu su i tekstovi koji imaju značajnu dokumentarnu vrijednost, kao i oni koji se bave edukativno-povijesnim temama. Romić je zanimljivom istaknuo

ideju urednika o potrebi pokretanja virtualnog muzeja *Dužijance*, što je, kako je kazao, suvremeni iskorak iz tradicionalnih okvira ove manifestacije. Za njega je međutim bilo »čudno i iznenađenje obilježje tekstova koji otvaraju širok prostor za polemiku unutar prilično podijeljenosti hrvatske zajednice kako u Subotici tako i u Vojvodini«. Zapažajući da u tim tekstovima osim kritike nema i prijedloga što bi trebalo napraviti, izuzimajući prijedlog **Zvonimira Perušića** o potrebi drugačije raspodjele sredstava unutar hrvatske zajednice, Romić je kazao da će revija svakako naići na polemiku i oprečne stavove.

PROSTOR ZA MLADE SURADNIKE

Direktor UBH *Dužijanca* **Marinko Piuković** kazao je da je novac za časopis osiguran iz proračuna *Dužijance*, budući da udruga ima i svoju izdavačku djelatnost. Najavio je da će u narednim brojevima svoj prostor imati i mladi suradnici.

»Raduje me da je ovaj časopis izašao u vrijeme dok sam direktor, jer siguran sam da je ovo bio san i svih mojih prethodnika, budući da svatko tko nešto organizira sigurno želi da to bude i zabilježeno«, kazao je Piuković.

MANIFESTACIJA U FOKUSU

Urednik časopisa **Lazo Vojnić Hajduk** ističe kako je namjera bila u dva broja kroz godinu dana prikazati i više stavljati *Dužijancu* u fokus zanimanja javnosti. Tako će se u prvom dijelu godine revija baviti pripremanjima za *Dužijancu*, a poslije toga u drugom dijelu godine bit će sačinjena retrospektiva onoga što je urađeno. Vojnić Hajduk je istaknuo da se u *Reviji* »želi dati prostor onima koji drugačije misle kako dnevna politika nikad više ne bi došla u mogućnost izravno se miješati svojim uplivom u kulturni život našeg etniciteta. To je za mene jako važno, znate što se događalo s *Bunjevačkim kolom*, s *Dužijancom*, kako je išla ta procedura. A to se sve događalo zato što je implicite tamo bila politika koja je imala svoje dnevno političke interese a nije imala interese zajednice, moguće je bilo da *Dužijanca* poslije 100 godina doživi krah«, kazao je Lazo Vojnić Hajduk.

S. M.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 23. do 29. siječnja

23. SIJEČNJA 1757.

U Subotici i okolici regulirane su feudalne obveze kmetova i želira (nadničara). Kmetska sesija (zemljišna površina) u to je vrijeme zahvaćala u prosjeku 18 katastarskih jutara, 7 kj. livada i ¾ kj. unutarnjeg zemljišta. Kuluk po jednoj sesiji iznosio je najviše 104 dana ručne i 52 dana vučne tlake godišnje.

23. SIJEČNJA 1927.

Održani su prvi i jedini izbori za ondašnju Oblasnu skupštinu Bačke, u koju su izabrani: dr. **Adolf Klein**, **Jaša Mačković**, dr. **Vladislav Manojlović** i **Antun Vidaković** (Radikalna stranka), dr. **Ödön Nagy** (Mađarska stranka), **Stevan Ferković**, dr. **Mirko Ivković** i **Ivandečić** i **Tome Matković** (Hrvatska seljačka stranka) i **Svetozar Udicki** (Demokratska stranka). Glasovalo je samo 11.757 birača.

24. SIJEČNJA 2003.

Prema službenim rezultatima popisa izvršenog minule godine, u općini Subotica zabilježen je 148.401 stanovnik, ili za 2.133 manje nego 1991.

24. SIJEČNJA 1930.

Umro je pukovnik **Šime Milodanović**, javni djelatnik i spisatelj. Pravo je završio u Pešti. Zbog slavenofilskih i rodoljubnih ideja i zagovora, umirovljen je uoči I. svjetskog rata. Po oslobođenju Subotice izabran je za predsjednika Narodnog odbora Bunjevaca i Srba, koji je odigrao značajnu ulogu u stvaranju tijela vlasti u novoj državi Južnih Slavena. Pisao je pripovijesti i humoreske.

25. SIJEČNJA 1937.

Kraljevska banovinska uprava u Novom Sadu potvrdila je pravila Hrvatske kulturne zajednice u Subotici, čija je osnivačka skupština održana 15. kolovoza 1936. U upravu su izabrani: mons. **Blaško Rajić**, predsjednik, dr. **Mihovil Katanec**, tajnik, te vijećnici dr. **Ladislav Vlašić**, **Ivan Kujundžić**, **Ive Prčić** i dr.

25. SIJEČNJA 2003.

Konstituirano je Hrvatsko nacionalno vijeće, izabrano na Elektorskoj skupštini 15. prosinca 2002. Za predsjednika je izabran **Josip Ivanović**, a za tajnika **Ladislav Suknović**. HNV broji 35 članova koji su izabrani s dvije liste kandidata, predloženih od strane DSHV-a i Forum hrvatskih institucija i organizacija u Vojvodini.

26. SIJEČNJA 1940.

U Zagrebu je utemeljeno Društvo bačkih Hrvata, čija su pravila odobrena 17. travnja iste godine. Upravu Društva čine: **Josip Andrić**, predsjednik, **Bariša Radičev**, drugi tajnik, te rizničari **Josip Radičev** i **Josip Lendović**.

26. SIJEČNJA 1699.

Sukladno potpisanom ugovoru o Karlovačkom miru, teritorij Bačke pripao je austrijskom dvoru, a time je u ove krajeve doseljeni južnoslavenski živalj izgubio nadu za povratak u stari zavičaj i postao dio življa Južne Ugarske. U subotičkom vojnom šancu, uz vojno-političko, započinje tada ustrojstvo pravno-administrativnog, društvenog i prosvjetnog života. Kao pogranično vojno mjesto (šancu) u sastavu Bačke, grad je bio pod neposred-

nom jurisdikcijom Ratnog vijeća Carskog dvora u Beču.

27. SIJEČNJA 1945.

Po naredbi Vrhovnog zapovjedništva Narodno-oslobodilačke vojske i partizanskih odreda Jugoslavije, ukinuta je vojna uprava u Bačkoj, Banatu i Baranji te je cjelokupna vlast na ovom teritoriju, tako i u Subotici, prešla u ruke civilnih tijela i organa narodnooslobodilačkih odbora.

27. SIJEČNJA 1948.

Tijekom samo prve godine petogodišnjeg plana, u Subotici je izvedeno više građevinskih radova nego za 23 godine postojanja prethodne Jugoslavije i 4 godine okupacije. Subotička su poduzeća ostvarila ukupan godišnji promet od oko 487 milijuna dinara.

28. SIJEČNJA 1762.

Nakon premjeravanja i razgraničavanja posjeda na pustarama, donijeta je odluka kako svaka osoba stječe pravo trajnog posjedovanja svoga zemljišta, kao stalni zakupac, sukladno podjeli i ispravku te podjele izvršene 1756. godine. Time je svakoj osobi dopušteno zadržati zemlju, prenijeti je na druge, prodati je, ili dati u zalog. Jedino je u obvezi sve promjene prijaviti Gradskom vijeću, radi unošenja u zapisnik, odnosno radi registriranja nastale promjene.

28. SIJEČNJA 1790.

Zbog rastućeg nezadovoljstva u državi, **Josip II.** je raspisom obavijestio županije i gradove, među njima i Suboticu (Maria Theresiopolis), da će od 1. svibnja građanske, upravne i zakonodav-

ne odnose u zemlji, vratiti u stanje prije njegova stupanja na prijestolje, 1780. godine. Ubrzo nakon toga prestala je ovisnost Subotice od županije, a grad je ponovno u izravnoj svezi s Kraljevskim namjesničkim vijećem.

28. SIJEČNJA 1992.

Odlukom Skupštine općine osnovan je Međunarodni filmski festival na Paliću.

28. SIJEČNJA 1993.

U 70-toj godini preminuo je **Ivo Popić**, kulturni djelatnik i spisatelj, jedno vrijeme ravnatelj subotičkog Dječjeg kazališta. Objavio je sedam zbirki pjesama i priča, pretežito za djecu, te knjigu portreta subotičkih likovnih umjetnika pod naslovom *Svjetlosti prostora*. Rođen je u Štafilicima kod Splita, 9. studenoga 1923. godine.

29. SIJEČNJA 1928.

Katolička prosvjetno-odgojna i zabavna udruga subotičke mladeži *Bunjevačko momačko kolo*, utemeljena nakon I. svjetskog rata, priredila je prvo prelo. Posvetu zastave obavio je, još lipnja te godine biskup **Lajčo Budanović**, a zastavi je kumovao **Geza Dulić**. Prigodni svečani govor održao je kerski župnik **Blaško Rajić**.

29. SIJEČNJA 1999.

Petina subotičkih kućanstava kojima je zbog neplaćenih računa isključena struja, ne traži ponovno uključanje, što porazno svjedoči o rastućem siromaštvu u gradu. Za tjedan dana, usred zime, izdano je oko 1.000 naloga za isključivanje električne energije, budući da dug potrošačima *Elektrovojvodini* iznosi oko 84 milijuna dinara.

POGLED S DRUGE STRANE:

VRIJEME APSURDA

Zašto nam nije do šale

Ili se više ne znamo šaliti; ili u preozbiljnosti stvarnosti više ne umijemo ispričati šalu; ili se pokazalo zbiljom ono što smo neiskusni smatrali (neslanom) šalom...

Nekoliko sajtova medijskih kuća u sveprazničnom ozračju prvih siječanskih dana prenijelo je istu informaciju pozivajući se na isto pero (novinarsko). Nova godina, tako mlada kao što je ova 2015, i treba krenuti u šalama, lakšim temama, ili makar onim što razgaljuju dušu i tjeraju sive misli. (Bilo je to prije velikog skoka vrijednosti švicarskog franka na našim tečajnim listama, koji je u financijsku dubiozu otjerao brojne korisnike kredita, a time i obitelji, diljem južne europske regije, bez obzira na državne granice.)

Vratimo se plasiranoj i potom mnogo puta prenesenoj informaciji iz onog blagdansskog ozračja: »Dodjeljivanjem statusa trećeg roditelja tetke su postale punopravne članice obitelji koje imaju djecu, a tome su najviše doprinijeli njihovi izljevi nježnosti na društvenim mrežama«. Pri tom je citiran anonimni izvor iz ministarstva u čijoj je domen obiteljsko pravo, ali se otišlo i korak dalje pa je navedeno i tumačenje sociologa (imenom i

prezimenom) o podizanju statusa tetke na razinu roditelja.

Poslije toga više nitko nije znao sasvim pouzdano procijeniti odnos prema toj informaciji. Vrijeme apsurdna i svakojakih devijacija nekada jasnih linija i vrijednosti između šale i zbilje, podsmijeha i kritike, manipulacije i iskrene namjere, zaludnih obećanja i stvarnosti, učinilo je svoje. U lavini informacija, kako probrati, i što primiti ili odbaciti kao šalu, a što kao zbilju?

DUHOVITOST KAO TERAPIJA

Tetke, na primjer, i ne samo one, vrlo su ozbiljne pristupile ovoj objavljenoj temi. U krajnjem, i zakon ih ozbiljno uvažava kao vrlo blisku srodničku liniju u potrebi za eventualnim starateljstvom nad djetetom, ali »status trećeg roditelja«? Neke su svesrdno podržale natuknutu ideju smatrajući »legalizaciju« u roditelja, pa makar i »trećeg roditelja«, sasvim opravdanom, jer su »skoro mame«. »Tko nema

tetku, nema ništa«, oduševljeno je komentirala jedna tetka. Ali su se ujaci, ipak, našli pogođenim jer ih nitko ne spominje u tekstu, a po ljubavi prema sestričnoj djeci se smatraju ravnopravnim. Reakcije baka i deka su bile očekivane: od kuda sada tetke u boljem statusu, kada se nasljednici u brizi o potomstvu oslanjaju upravo na njih. Hoće li sada eventualno manja računarska pismenost, a samim tim i manje sudjelovanje u društvenim mrežama poljuljati njihov status.

U svemu tome bila je izvjesna samo zbrka. I neodređenost. Treba li ovoj »novotariji«, kako su je neki kvalificirali, prići ozbiljno, ili je prihvatiti kao šalu i nasmijati se.

Ili se više ne znamo šaliti; ili u preozbiljnosti stvarnosti više ne umijemo ispričati šalu; ili se pokazalo zbiljom ono što smo neiskusni smatrali (neslanom) šalom... – tek, nešto se ozbiljno postavilo između nas i ovog, inače nekada omiljenog i vrlo prihvaćenog oblika komunikacije, kroz humor. U najkraćem, vidi se to u izrazima prolaznika ulicom – nije nam do šale. Mada su oduvijek ljudi koji znaju »okrenuti na šalu« bili svojevrstna terapija ozračenja nekog skupa, bio to službeni sastanak ili neobvezno druženje. Ali i šala traži odgovarajući ambijent (društveni, gospodarski, egzistencijalni i svaki drugi, ali ugodni). Valjda je, zato, češće tjeramo pokretom ruke i riječima: »Nije mi do šale«.

PUT U RUPU

Wikipedia šalu, vic ili dosjetku definira oblikom humora (kratka priča) koji najčešće nasmijava ljude s duhovitim obratom ili neočekivanim smiješnim raspletom. Istovremeno jedno znanstveno istraživanje ukazuje kako vicevima bolje vladamo, te imaju i svoju povijest i definiciju, često vrlo veliku društvenu ulogu (poput političkih), dok šala kao humoriistična forma nije prepoznata na odgovarajući način u širem društvenom miljeu, te nema čak ni adekvatnu definiciju.

Nazovimo, onda, sljedeći postupak dosjetkom šireg društvenog značaja. Na površini prometnice krupnim slovima osvanuo je upozoravajući napis o obližnjem oštećenju, tj. rupi. Susretali smo se s upozorenjima na oštećenja nogostupa i cesta u obliku traka, šiblja i svega što je pri ruci, ali s napisima još ne. Originalno, kreativno, posve neuobičajeno i dobronamjerno, nepoznati autor je ovim napisom prolaznicima skrenuo pozornost na udubljenje u tlu na koje nailaze. Netko je ovaj primjer duhovito nazvao privremenim i djelomičnim rješenjem za mnogobrojne rupe na prometnicama. Upozoravajući prolaznike, ali ukazujući i nadležnima na komunalno stanje u gradovima.

Je li to bila samo šala ili je naša zbilja?

Katarina Korponaić

RAZGOVORI PUČKE KASINE 1878

Zajednički projekti

Vodstva i Pučke kasine 1878 i Bunjevačke matice smatraju da je krajnje vrijeme da se nastavi s radom na svojedobno započetoj Platformi hrvatsko-bunjevačkog suživota, a prvi konkretni projekti mogli bi biti zajedničko obilježavanje jubileja

Pučka kasina 1878 i Bunjevačka matica mogle bi ove godine zajedničkim aktivnostima obilježiti dva jubileja značajna kako za hrvatsku tako i za bunjevačku nacionalnu zajednicu: 200 godina od rođenja biskupa **Ivana Antunovića** i 100 godina od smrti svećenika **Paje Kujundžića**. Obje kulturne organizacije su u svojim ovogodišnjim programima aktivnosti planirale obilježavanje ovih jubileja, a načelan dogovor i obostrana volja za suradnjom iskazani su na manifestaciji *Razgovori Pučke kasine* održanoj 13. siječnja, kojoj su prisustvovali i predsjednik Bunjevačke matice **Ivan Sedlak** i dopredsjednik **Marko Marjanušić**.

PONOVNO O PLATFORMI HRVATSKO-BUNJEVAČKOG SUŽIVOTA

Prema riječima **Ljudevita Vujkovića Lamića** Pučka kasina predlaže da se povodom obljetnice u Subotici podigne spomenik Ivanu Antunoviću, te ponovno postavi ploča s likom Paje Kujundžića na njegov nadgrobni spomenik na Bajskom groblju. Ivan Sedlak je kazao da Bunjevačka matica planira tiskati novo izdanje ili reprint Antunovićevog molitevnika *Čovjek s Bogom* te tiskanje njegovog do sada neobjavljenog rukopisa *Bariša Kitković*, kao i izradu portreta Paje Kujundžića za matičinu *Galeriju bunjevačkih velikana*. On je kazao da je Bunjevačka matica otvorena za suradnju i da bi ovo mogli biti konkretni zajednički projekti, ali i da je krajnje vrijeme da se

nastavi s radom na svojedobno započetoj *Platformi hrvatsko-bunjevačkog suživota* na kojoj su radili Pučka kasina, Bunjevačka matica i Hrvatsko-bunjevačko-šokačka stranka. »Treballo bi se što više vidati, da naviknemo jedni na druge, jer došli smo u takvu situaciju da su nas i jedne i druge (hrvatske i bunjevačke) političke elite praktično stavile u 'konzervu' i čvrsto nas u njoj drže kako ne bismo 'pokvarili' svoje nacionalne osjećaje, a mislim da je širi interes našeg naroda da pokušamo izaći iz tih stereotipa, pokušamo surađivati i zajedno podizati našu kulturnu ponudu«, kazao je Ivan Sedlak.

KRITERIJ: TKO SE KOMU DOPADA

Ovim temama o obilježavanju jubileja prethodile su dvije debatne teme: financiranje hrvatskih udruga i političko stanje hrvatske zajednice danas u Subotici. Vijećnica Hrvatskog nacionalnog vijeća **Josipa Ivanković** je uvodnoj riječi istaknula kako bi treba-

lo mijenjati zakonske odredbe prema kojima se traži mišljenje Hrvatskog nacionalnog vijeća za svako financiranje projekata koje udruge podnose na različite natječaje koji se financiraju iz proračuna gradova, Pokrajine i Republike. Ona je iznijela da često, bez obzira na kvalitetu projekata, udruge ostaju uskraćene za financijska sredstva na ovim natjecajima jer ne dobiju pozitivno mišljenje HNV-a. »Demokratski savez Hrvata u Vojvodini je stranka koja već drugi mandat upravlja HNV-om, samim tim sve udruge koje nisu bliske politici stranke bez obzira na kvalitetu projekata i vlastite rezultate, vrlo često ostaju uskraćene za financijska sredstva«, kazala je Josipa Ivanković dodajući da o cjelokupnom financiranju u području kulture odlučuje jedna osoba, te da bi udruge trebale kroz neformalno udruživanje zajednički nastupiti prema HNV-u.

Svakoj udruzi koja funkcionira i želi raditi mora se osigurati novac da može funkcionirati i preživjeti, smatra **Josip**

Ivanković. »U hrvatskoj zajednici nije malo novca, to je milijun, a možda i do 1,5 milijuna eura, najveći dio prolazi putem HNV-a i taj novac se vrlo lako može koristiti za sukob u zajednici, i na žalost, često se i koristi«, smatra Ivanković. Bivši predsjednik Pučke kasine **Ivan Rudinski** kazao je da je ova udruga uvijek dobivala minorna sredstva od HNV-a ili pak bivala odbijena na natjecajima, zbog čega je svojedobno traženo da se promijene kriteriji dodjeljivanja sredstava. »Ovi ljudi koji sada vode našu zajednicu sigurno nam neće više pomoći«, kazao je, te primijetio kako se nitko iz hrvatskih institucija, premda su svi bili pozvani, nije odazvao pozivu da prisustvuje *Razgovorima*.

REFORMIRANJE DSHV-A ILI NOVA STRANKA

Josipa Ivanković je otvorila i pitanje treba li hrvatskoj zajednici nova politička stranka ocijenivši da politiku cjelokupne hrvatske zajednice vodi i kreira dvoje, troje ljudi, da DSHV

godinama ima negativnu selekciju kadrova, te da je ova stranka lošim političkim odlukama i porazom na prethodnim parlamentarnim izborima dostigla svoj povijesni minimum. »Bila sam osobno protiv osnivanja nove hrvatske stranke, budući da sam bila uvjerena da postoji mogućnost reformiranja DSHV-a, ali sada shvaćam da nisam bila u pravu«, kazala je Ivanković. Ivan Rudinski smatra da bi najprije trebalo unutar DSHV-a mijenjati situaciju, ali ukoliko to nije moguće onda treba druga stranka, dok **Grgo Bačlija** smatra da hrvatska zajednica nema kapaciteta za osnivanje nove stranke, premda se složio da DSHV ima negativnu selekciju kadrova. Josip Ivanković je iznio stav da bi unutar DSHV-a mnogi problemi mogli biti riješeni ukoliko bi se primijenio princip »jedan član jedan glas«. Aludirajući na politički krah DSHV-a, on je kazao: »Mi čekamo da netko napravi pogreb, ali što će biti poslije pogreba?« Iznoseći da ne odbacuje varijantu da se napravi nova stranka, on je pozvao da se napravi *Platforma o suradnji Bunjevaca i Hrvata*.

UPRAVLJANJE KULTUROM

U debatu se uključio i predsjednik Bunjevačke matice Ivan Sedlak rekavši da su otvorena opća pitanja, prisutna u svim zajednicama zbog aktualnog Zakona o nacionalnim vijećima i zbog Zakona o izborima. Ističući da »moloanje kuće« ljepe izgleda u neposrednim izborima nego putem elektorskog sustava, on je kazao da to ipak suštinski ne mijenja ništa jer su izbori provedeni po stranačkim principima zbog čega su u svim nacionalnim zajednicama političke stranke dobile izbore. Kazao je da su bunjevačke udruge također u sličnoj situaciji u Bunjevačkom nacionalnom vijeću. »Ima intencija da se sve stavi pod jednu kapu, da se kultura u jednom narodu uniformira i njome upravlja iz jednog centra. Kako možemo napredovati ako se kulturom upravlja po nalogu ili po kriteriju partokratije u nacionalnim vijećima«, kazao je Sedlak.

S. M.

Maloprodajni park pored vojarne

Pored nekadašnje Druge vojarne **Petar Drapšin**, austrijska tvrtka *Immofinanz* gradit će maloprodajni park, prenosi lokalni RTV *Yueco*. Sredinom prosinca prošle godine, tvrtka *Stop shop*, koja je njihov zastupnik u Srbiji zatražila je građevinsku dozvolu od gradske uprave. Namjera ove tvrtke je izgradnja maloprodajnog centra Maloprodajni park s 15-ak prodavaonica brendirane robe.

Ekološka taksa na posebnoj uplatnici

Za plaćanje posebne naknade za zaštitu i unapređenje okoliša, kućanstva u Subotici uskoro će dobiti pojedinačne uplatnice, na osnovi kojih će ovu obvezu izmiriti kvartalno. Građani su do sada tzv. ekološku taksu plaćali putem zajedničkog računa za komunalne usluge, ali je u međuvremenu donesena Odluka o posebnoj naknadi putem uplatnica, i ona će se za fizičke osobe naplaćivati kao što se naplaćuje porez na imovinu. Visina obveze utvrđena je za kućanstva na jedan dinar mjesečno po četvornom metru stambene površine, tri dinara po kvadratu za poslovne prostorije i zgrade, i 50 para za zauzimanje zemljišta na kojem se obavlja određena djelatnost.

Vodovod angažira privatnog sudskog izvršitelja

Oko 2300 kućanstava u Subotici u studenom je dugovalo *Vodovodu* 25 milijuna dinara,

a nakon opomena 67 posto dužnika izmirilo je obveze. Za preostalih 760, čija su dugovanja još uvijek oko 14 milijuna dinara, izdani su nalozi za isključenje sa sustava vodoopskrbe. U kolektivnim stambenim zgradama 360 dužnika koji JKP duguju ukupno 7 milijuna dinara, prinudnu naplatu će po zahtjevu *Vodovoda* obaviti privatni sudski izvršitelj.

Taksisti traže novu odluku o taksi prijevozu

Subotički taksisti traže da se donese Odluka o auto-taksi prijevozu u gradu, utvrdi potreban broj taksista za Suboticu i odrede stajališta onima

Vodstvo saveza taksi udruženja Subotica:
Marko Vojnić Tunić,
Stevo Šimić i Veljko Stančić

koji ih još uvijek nemaju. Zbog do sada neispunjenih zahtjeva, kako su najavili članovi Saveza taksi udruženja Grada Subotice, koje okuplja polovicu od oko 400 taksista u gradu i 15 udruženja, početak 22. siječnja prosvjedne vožnje.

Peticijom protiv cestarine

Ove godine u Mađarskoj se počeo primjenjivati novi režim naplate cestarine, a prema navodima Demokratske zajednice vojvođanskih Mađara, ovoj stranci se javilo više građana s mađarskim državljanstvom koji traže da se odluka izmjeni. Zbog toga je DZVM pokrenuo online peticiju u kojoj se od mađarske Vlade traži povlačenje odluke o naplati putarine na prvih 900 metara autoceste od graničnog prijelaza Horgoš – Röszke. Do sada je peticiju podržalo oko 800 građana, a predsjednik DZVM **Aron Csonka** nada se da će Orbánova Vlada promijeniti sustav županijskih cestarina i da će se ponovno moći besplatno putovati dionicom autoceste od granice do Segedina.

MOJA PRIČA: DAMIR VIDAKOVIĆ, PROIZVOĐAČ LEMEŠKOG KULENA

Ako su Lemešani na nešto ponositi onda je to njihovo plemićko podrijetlo, lemeški kulen i lemeška paprika. Ovoga puta naša priča je o lemeškom kulenu, točnije o jednom mladom proizvođaču koji je odlučio da mu proizvodnja i prodaja ove delicije bude posao od koga će živjeti. Priča je to o **Damiru Vidakoviću**. Vlastitim sredstvima i uz bespovratne poticaje Pokrajinskog tajništva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu izgradio je objekt za proizvodnju lemeškog kulena, ali i drugih mjesnih proizvoda. A ono što se proizvede u Lemešu i Damirovom pogonu prigodu imaju kušati i kupci u Subotici, jer svoje prodajno mjesto Damir ima na subotičkoj tržnici.

Priča o Damiru poklopila se s objavom da je na spisku od pedesetak autentičnih proizvoda u Srbiji koji imaju oznaku geografskog podrijetla odnedavno i lemeški kulen. To znači da je ovaj proizvod zaštićenog imena i da se pod tim imenom može proizvoditi samo u Lemešu.

MESARSKI ZANAT – OBITELJSKA TRADICIJA

To što se Damir opredijelio za mesarski zanat logičan je nastavak obiteljske tradicije koju je počeo Damirov otac **Martin** koji je taj zanat učio u vrijeme kada se u obrtničkim školama više pažnje posvećivalo praksi, a manje teoriji. »Volim ovaj zanat i praktički ga radim od svoje 12-te godine, jer još sam kao dječarac pomagao svom ocu i polako stjecao vještinu i znanje. Kada je došlo vrijeme za srednjoškolsku naobrazbu nisam imao dilemu oko izbora škole i usmjerenja. No, i danas su mi pomoć i savjeti oca dragocjeni. Još uvijek on u ovom poslu ima više znanja i iskustva od mene i još uvijek od njega ima što naučiti«, kaže Damir.

A kako otac gleda na Damirovu odluku da se također opredijeli za mesarski posao

Brendiran proizvod za kupce od okusa

Tona i pol lemeškog kulena i tona kobasica godišnje se isporučuje tržistu iz mesarske radionice u Lemešu

nismo čuli, jer je u vrijeme našeg posjeta Damirovom pogonu njegov otac bio na prodajnom mjestu na subotičkoj tržnici.

SUVREMENI POGON

Proizvodnju lemeškog kulena Damir je počeo prije osam

godina. Nimalo neobično, jer je nekako u to vrijeme osnovana i Udruga *Lemeški kulen* i počelo se raditi na tome da se ovaj autentični proizvod, po čemu se Lemeš nadaleko prepoznaje, i zaštititi. »Počeo sam s malom proizvodnjom od 50 kilograma kulena. Sada godišnje proizvedem 1,5

tonu kulena, tonu kobasica, kao i manje količine šunke i slanine. To se sve proda, zadovoljan sam, ali želim napredovati i dalje«, priča naš sugovornik. A proizvodnja od tonu i pol lemeškog kulena odvija se u suvremenom pogonu u koji je Damir uložio vlastita sredstva i bespovratne poticaje

koje je dobio od Pokrajine. Reći će da su mu ta bespovratna sredstva puno značila i da su bila dobar start za širenje proizvodnje. »Preradimo stotinjak svinja. Proizvodni ciklus kreće krajem studenoga, a završava se koncem siječnja. No, to nije kraj jer kulen treba da »odstoji« prije nego li što je spreman za prodaju«, kazuje Damir. I tu je upravo »ključ« cijele priče,

kulen«, pojašnjava nama neupućeni-ma Damir.

Svoje proizvode Damir prodaje u radnji, na tržnici u Subotici, ali bez obzira na cijenu koja je 1.600 dinara za kilogram ravnog kulena i 2.000 dinara za onaj u *kati* kupaca ima. »Ova roba uvijek ima svoje kupce i uvijek se traži kilogram više. Imam svoje stalne mušterije, ali nam svake godine dolaze

BRAND

Zavod za intelektualnu svojinu uvrstio je u registar oznaka geografskog podrijetla i lemeški kulen. Tako se ova lemeška delicija našla na spisku od 52 proizvoda čija su posebna svojstva uvjetovana sredinom iz koje potječu. Prijavu je podnijela Udruga *Lemeški kulen*, koja ima 15 članova, a čiji je član i Damir Vidaković. Članovi udruge proizvedu oko tri tone lemeškog kulena godišnje, ali se nadaju da će ovo biti početak veće proizvodnje ovog traženog proizvoda.

jer ono što je specifično za lemeški kulen osim same proizvodnje jeste i način čuvanja. U Damirovom suvremenom pogonu postoji i prostorija za te namjene, ali nas on ipak vodi u drugu kuću kako bi nam pokazao *špajz* ili kako se to u Lemešu kaže *komaru* u kojoj lemeški kulen najbolje zri, baš onako kako se to generacijama radi u Lemešu.

TRADICIJA I PRAVILNIK

Kako spojiti tradicijsku proizvodnju i zadovoljiti postojeće pravilnike izazov je pred kojim su članovi udruge *Lemeški kulen*, jer autentični kulen treba da zri u *špajzu* u kućama od naboja za zemljanim podom, a ne u komorama od keramičkih pločica. I upravo prilagođavanje zakonskih odredbi kako bi se očuvala autentičnost proizvodnje naredna je zadaća udruge *Lemeški kulen*. »Zemljani pod, zidovi od naboja mikroklima je u kojoj najbolje zri lemeški kulen i to šest mjeseci. Prije toga kulen se dimi, najbolje na bukovoju piljevini. Dimljenje se radi dva, tri puta, dok se crijeva ne osuše. Lemeški kulen isključivo se puni u domaća crijeva, u svinjsko ravno crijevo i *katu*. Za pravi lemeški kulen koristi se svinjsko meso prve klase od koga se odstrane žilice, dodaje se sol i lemeška paprika. Nikakvi drugi začini ili dodaci ne stavljaju se u naš, lemeški

i novi kupci. Stigao je naš kulen i do inozemstva, jer ljudi sa strane koji dođu u Lemeš, obvezno iz Lemeša odlaze s kojim kilogramom kulena«, kaže ovaj uspješni proizvođač.

PLANOVI

Nekako nam je logički slijed da Damir s obzirom na to da mu nije još ni četrdeseta godina ima planove za unapređenje i proširenje proizvodnje. »Naravno da želim proširiti proizvodnju, povećati broj prodajnih mjesta i naravno, ukoliko to bude moguće izvoziti u inozemstvo«, nabraja naš sugovornik svoje planove. Zadržavamo ga kod tog izvoza u inozemstvo s pitanjem, što je prepreka da taj izvoz krene već sada. Kazat će da je najveća prepreka to što se u nas svinje cijepu od svinjske kuge, pa se proizvodi od svinjskog mesa ne mogu izvoziti u Europsku uniju.

Na kraju razgovora reći će Damir da nije pogriješio što se opredijelio za ovaj posao. U rad je uključena cijela obitelj, mnogo je posla i truda, ali radi posao koji voli. A da to radi dobro dokaz je ne samo potpora koju je dobio od Pokrajinskog tajništva za poljoprivredu već i priznanja koja je na novosadskom Poljoprivrednom sajmu osvojio za kvalitetu svog lemeškog kulena.

Zlata Vasiljević

TJEDAN U BAČKOJ

Zajednički do europske kase

Prošloga vikenda Sombor je bio domaćin dvodnevnog skupa, na kome su gradovi Baja i Mohač u Mađarskoj, Osijek i Beli Manastir u Hrvatskoj i Apatin i Sombor u Srbiji potpisali sporazum o osnivanju mikroregije Dunavsko-panonske. Cilj je da ova regija zajedničkim projektima pokuša privući što više sredstava u ovu regiju. Tijekom dvodnevnog rada definirane su i konkretne oblasti u kojima bi valjalo zajednički raditi na njihovom unapređenju. Svi gradovi takvu šansu vide u razvoju cikloturizma koji bilježi rast u sve tri pogranične regije. Šansa se vidi i u oblasti kulture, a tu su posebice apostrofirane nacionalne zajednice. Lijepo, ali nadam se da će se onda netko sjetiti da u cijelu tu priču uključi i predstavnike nacionalnih zajednica, pa i hrvatske, posebice kada je riječ o suradnji s Osijekom i Belim Manastirima. Da ne bude kao nedavno na izložbi osiječkog slikara, koja je organizirana u sklopu kulturne suradnje, a na koju gradski dužnosnici nisu pozvali nikoga iz hrvatske zajednice u Somboru.

Među pedesetak projekata i ideja koje su izložili gradovi sudionici ovog sastanka važna oblast je turizam. Sjeti me to na jedan sličan projekt od prije sedam, osam godina, koga je također financirala Europska unija, a ticao se mogućnosti zajedničke turističke ponude Sombora i Baje. Rezultat dvogodišnjeg rada i tisuće i tisuće utrošenih eura je reprezentativan katalog s turističkom ponudom Baje i Sombora, od kulturnih institucija, zaštićenih područja, pa do hrane. Možda griješim, ali koliko znam cijela priča se na tomu i završila. Zato iskreno navijam za ovaj zajednički pokušaj tri regije u tri države da ostvare konkretne i održive rezultate od koga će dobrobiti imati prije svega ljudi koji žive u tim pograničnim dijelovima.

Procjene su da bi se moglo privući oko 200 milijuna iz europske kase, a samo u Sombor oko 30 milijuna eura. Za Sombor je važna revitalizacija prevodnice na Velikom bačkom kanalu, rješavanje vodoopskrbe, izgradnja kanalizacijske mreže... Svoje prioritete imaju i drugi gradovi. U svakom slučaju ideja o regionalnom povezivanju je za pozdraviti. Nadam se da će se sada nastaviti raditi na konkretnim projektima i da se neće desiti kao na prošlom natječaju za programe prekogranične suradnje Srbija-Hrvatska da Somboru ne prođe ni jedan projekt. Isto tako, iskreno se nadam da ova ideja neće biti kratkog daha, odnosno da će opstati i poslije odlaska s vlasti garniture današnjih političara koji su se okupili u Somboru i dogovorili ovu regionalnu suradnju.

Z. Vasiljević

MARCUS AURELIUS PROBUS, UDRUGA ŠTOVATELJA VINA IZ SRIJEMSKE MITROVICE

volje kojima je vino povod za okupljanje u slavu našega grada», kaže Ivan Tatić. Udruga posjeduje svoj *lexilium* na kojemu se pored Marcusa Aureliusa Probusa, nalaze još tri simbola, koji ujedno označavaju i tri cilja ove udruge: »Prvi simbol je ključ koji predstavlja njegovanje arhivskog vinskog podruma gdje sakupljamo vina za koje smatramo da je nastalo od loze koju je Probus poslao odavde s Fruške gore u svijet. Sljedeći planetarni simbol je Sunce i predstavlja našu internacionalnu tradicijsku svečanost *Zlatni dan vina*, kojom se trudimo da jednog dana u Srijemskoj Mitrovici okupimo i predstavimo vinarije iz cijelog svijeta. Treći simbol je simbol dlijeta i čekića, koji nagovještavaju, što će se nadam se u skorijoj budućnosti i dogoditi – izgradnju velike statue visoke oko 3 metra u bronci u klasičnom stilu, našeg velikog imperatora Marcusa Aureliusa Probusa, zaslužnog za ovu priču a nadam se i za budući sjaj ovoga grada», kaže Ivan.

VELIKA LJUBAV

Sve članove ove udruge vezuje velika ljubav prema vinu. Sve brojnije članstvo ali i pohvale i od gradske uprave, govore u prilog tomu da je ideja jako dobra ali isto tako da su Srijemci jedni od najvećih ljubitelja vina. Jedan od njih je i predsjednik Skupštine te udruge **Goran Mihajlović**: »S obzirom na to da sam rođen u ovom dijelu Srijema što ga zovu rimski i carski, nama je prosto prirodno da volimo vino. Činjenica da se na našoj manifestaciji okupilo čak 4000 ljudi ljubitelja vina, govori u prilog tome koliko Srijemci vole vino. Prilikom osnutka ove udruge pretpostavili smo da ima dosta ljubitelja vina u Srijemu, ali i sami smo se iznenadili koliko je to postalo popularno u posljednje vrijeme, ne samo kod nas u Srijemu, nego i u čitavoj regiji. To je samo pokazatelj koliko

Vino – spojnica susjednih država

Sve brojnije članstvo ali i pohvale i od gradske uprave, govore u prilog tomu da je ideja jako dobra ali isto tako da su Srijemci jedni od najvećih ljubitelja vina

Jedina udruga štovatelja vina u Srijemu u drevnom Sirmiju, Srijemskoj Mitrovici, je osnovana krajem 2010. godine, a osnivači su nekolicina građana Srijemske Mitrovice. Udruga je nazvana *Marcus Aurelius Probus*, po rodonačelniku vinove loze ne samo u tom dijelu Srijema nego i u čitavom svijetu, a osnivači su smatrali da Srijemskoj Mitrovici treba vratiti nekadašnji sjaj imperije, ali danas u ruhu prijestolnice kulture vina cijelog svijeta. Uspostavljena je i tradicionalna manifestacije te udruge

Zlatni dani vina, koja se svake godine održava u kolovožu, mjesecu rođenja **Probusa**, kada se okupljaju ljubitelji vina iz više susjednih država.

NAJLJEPŠA MITROVAČKA TRADICIJA

Danas ova udruga broji oko 40 članova i kako jedan od osnivača i inicijatora osnutka i predsjednik Udruge štovatelja vina iz Srijemske Mitrovice **Ivan Tatić** kaže, svi skupa su okupljeni oko vjerojatno jedne najljepše

mitrovačke tradicije vezane za sirmijskog imperatora **Marcusa Aureliusa Probusa** rodonačelnika vinove loze: »Rođen sam u ulici koja je nosila naziv imperatora Probusa i cijelo moje djetinjstvo je bilo sučeljeno s njegovim imenom. Ovaj imperator je značajan zato što je faktički već u trećem stoljeću ukinuo monopol uzgajanja vinove loze, koja je tada pripadala mediteranskom bazenu. Članovi ove udruge su građani Srijemske Mitrovice – odvjetnici, inženjeri, profesori, zanatlije, dakle svi ljudi dobre

je jedna ovakva udruga nedostajala ovom gradu i čitavoj regiji. S obzirom na uvjete u kojima danas živimo, mogu reći da smo uspjeli ostvariti dosta naših ambicija, ali ostalo je još dosta za uraditi«, ističe Goran Mihajlović. Uglavnom se financiraju vlastitim sredstvima ali ističu da imaju punu potporu gradske uprave, Muzeja Srijema, Zavoda za zaštitu spomenika kulture u čijim prostorijama se i nalazi podrum, muzičke škole, kluba američkog nogometa *Sirmium Legionaries*. Ističu da imaju veliku potporu predstavnika hrvatske nacionalne zajednice, točnije Ureda za praćenje ostvarivanja prava nacionalnih manjina, posredstvom kojih su i uspostavili uspješnu suradnju s udrugom vinara iz Republike Hrvatske.

ZLATNI DANI VINA

Ustanovljena tradicionalna manifestacija ove udruge *Zlatni dan vina* je internacionalnog karaktera. Do sada su se na njoj okupljali ljubitelji vina i gosti iz Njemačke, Slovenije, Italije, Mađarske, Slovačke, a s predstavnicima vinara iz Republike Hrvatske točnije iz Lovasa uspostavljena je suradnja: »Po prvi put smo uspostavili suradnju s našim susjedima iz Republike Hrvatske i drago mi je što će to biti temelj naših budućih druže-

nja, jer je vino definitivno priča koja nas spaja. Ove godine smo na našoj tradicionalnoj manifestaciji, ugostili i prijatelje iz Lovasa na čelu s pročelnikom **Andrijom Matićem** i nadam se da smo na taj način ostvarili jednu lijepu vinsku suradnju, štovatelja vina i obje strane granice. Naredni korak je naš posjet njima, već krajem ovog mjeseca, jer smo pozvani od strane vinara **Marijana Burčera** posjetiti njegovu vinariju u Lovasu. To će nam biti prvi korak u ostvarivanju buduće suradnje s ljudima s područja oko Iloka i pored Dunava, čiji je kraj poznat po rodnim vinogradima i dobrim vinima«, rekao predsjednik Udruge kao i da su otvoreni za suradnju i s ostalima ljubiteljima vina i iz drugih regija. Trenutno su u tijeku radovi na opremanju vinskog podruma ove udruge – postavlja se namještaj, stolovi i klupe, kako bi mogli ugostiti još veći broj ljudi. Planiraju radove završiti do kraja veljače, kada će u novom prostoru organizirati, prvi put, degustiranje vina. Kako kažu, nadaju se da će sve svoje naume i ciljeve uspjeti ostvariti i da će Grad Srijemska Mitrovica u skorijoj budućnosti postati grad poznat po vinskoj kulturi, jer to prema dugogodišnjoj tradiciji i imenu i djelu Marcusa Aureliusa Probusa i zaslužuje.

Suzana Darabašić

Goran Mihajlović i Ivan Tatić

TJEDAN U SRIJEMU

Kraj agonije za bivše uposlenike Mitrosa

Čini se da je vijest koja je odjeknula protekloga tjedna u Srijemu, pogotovo u ovom vremenu ekonomske krize i nezaposlenosti, obradovala mnoge Mitrovčane, posebice one koji su bili zaposleni u industrijskoj klaonici i tvornici konzervi *Mitros* iz Srijemske Mitrovice. Poslije brojnih sastanaka i okupljanja bivših zaposlenika u mitrovačkoj industrijskoj klaonici, radnici su podržali prodaju *Mitrosa* austrijskom holdingu. Naime, odbor povjerenika ove tvornice prihvatio je krajem proteklog tjedna ponudu austrijskog holdinga – *Gierlinger* za kupovinu ove tvornice. Ova odluka povjerenika od velikog je značaja za bivše radnike *Mitrosa*, čija agonija traje od ožujka 2005. godine. Tada je *Mitros* prodat u većinsko vlasništvo *Svislajona*, da bi samo poslije nekoliko godina otišao u stečaj. Na početku privatizacije, bilo je uposleno 1200 radnika, a pri uvođenju stečaja svega 145. Bivši radnici *Mitrosa* očekuju da sadašnjom prodajom namire svoja potraživanja iz novca dobivenog od prodaje, dok dio njih očekuje da ponovno dođe do posla u toj tvornici. A austrijski holding *Gierlinger*, platit će za *Mitros* 800.000 eura, dok je procijenjena vrijednost nekadašnjeg giganta, koji u svom posjedu ima 13 hektara zemljišta i pravo korištenja 36 objekata, 478.600.500 dinara. Po najavi iz austrijskog holdinga, u prvoj fazi oživljavanja *Mitrosa* bit će zaposleno 300 radnika, dok će u novu opremu biti uloženo između osam i deset milijuna eura. Prema najavama proizvodnja bi mogla biti pokrenuta već tijekom sedmog mjeseca, a proizvodi bi se izvozili u Rusiju i Kinu. Ova vijest najviše je obradovala bivše radnike i male akcionare, koji vode duge sudske sporove s bivšom tvornicom, a oživljavanje *Mitrosa* puno će značiti i za oporavak stočarstva u Srijemu i Mačvi, jer uz *Gierlingera* prema najavama, trebali bi stići i kompanije koje će ulagati u povećanje kvalitete i genetskog potencijala stočnog fonda u Srbiji. Prema očekivanjima, prvi će biti njemački *Tenis*, jedan od prvih proizvođača mesa u Europi, koji će izgraditi šest farmi u Srbiji, od kojih će dvije biti u Srijemskoj Mitrovici. Ovakve vijesti rado bi čuli i ostali građani Srijema, posebice u šidskoj općini bivši uposlenici industrije mesa *Srem Šid* iz Šida, koji s nestrpljenjem očekuju novog vlasnika kao i naplatu svojih potraživanja. Prema najavama vodstva općine, i u ovoj najzapadnijoj općini u Srijemu, to bi se trebalo ove godine dogoditi.

S. Darabašić

ZAJEDNICA HOSANA PREKIDA RAD

Ovisnike kojima više nismo u stanju pomoći neka na savjesti nose oni koji su mogli pomoći, a nisu, kaže voditelj zajednice Hosana vlč. dr Stantić

Pomažu ovisnicima, a njima nema tko

Humanitarno-terapijska zajednica za pomoć ovisnicima *Hosana* prestala je s primanjem šticećenika, a osnovni razlog je nedostatak financija za nastavak rada ove zajednice. Tako je poslije sedam i pol godina rad prekinula jedina katolička zajednica u Srbiji za pomoć ovisnicima. Voditelj zajednice velečasni dr. **Marinko Stantić**, župnik Župe Svetog križa u Somboru kaže da zajednica *Hosana* nije prestala s radom, ali više neće u svom objektu u Žedniku primati šticećenike, ovisnike, koji su u zajednici bili uključeni u program odvikavanja

od ovisnosti, a šticećenici koji su trenutačno u zajednici bit će po svom izboru premješteni u druge zajednice. »Razlog su financije i nemamo više mogućnosti pružiti svu adekvatnu pomoć potrebnu našim šticećenicima da bi oni mogli normalno živjeti. S druge strane da bi mi njima pružili adekvatnu pomoć potrebno je platiti i osoblje koje s njima radi, a mi sredstava za to nemamo. Za ove naše probleme nigdje nije bilo sluha i razumijevanja i zato smo prisiljeni na ovakav korak«, kaže velečasni Stantić. Šticećenici koji su u zajednici bili do sada imaju mogućnost izbora – pravoslavna

zajednica u Čeneju ili katolička u Međugorju.

BEZ POTPORE

Tražeci prave riječi da opiše nebrigu za ovakav vid pomoći ovisnicima, a da pri tome nikoga ne povrijedi velečasni Stantić reći će da »društvo nije osjetilo vrijednost ove institucije da bi više uložilo u nju i dalo joj veću potporu«. »U ovom momentu i ponosit sam i tužan. Ponosit sam zbog ovih sedam i pol godina iz nas. Za tih sedam i pol godina zajednica je pomogla mnogima. To su danas ljudi koji imaju svoje

Vlč. dr. Marinko Stantić

obitelji, svoju djecu, žive običan život bez uporabe bilo kakvih medikamenata. To nitko ne može zaniijekati, a ovisnike kojima više nismo u stanju pomoći neka na savjesti nose oni koji su mogli pomoći, a nisu«, kaže voditelj zajednice *Hosana*.

Nije bilo lako održati zajednicu ni u tih sedam i pol godina. No, u tom periodu je značajnija financijska potpora stizala od roditelja, ali i grada Subotice. No, 200.000 dinara iz proračuna grada 2014. godine koje su isplaćivane kvartalno još uvijek nisu u potpunosti isplaćene. »Mi sada imamo šticećenike koji nemaju roditelje, koji ili nisu živi ili se ne žele starati o njima. S druge strane, smanjeni su nam i prihodi koje smo dobivali iz državnih proračuna«, kaže velečasni Stantić.

Značajnu pomoć *Hosana* je dobila od katoličke crkve iz Amerike i Njemačke, ali kako kaže velečasni Stantić ta pomoć bila je namijenjena za objekte, a ne za pokrivanje redovitih troškova koje ima zajednica. Za ovih sedam i pol godina dragocjena je bila i pomoć donatora prije svega u namirnicama. Da bi zajednica nastavila primati ovisnike i provoditi program odvikavanja ovisnika osnovno je osigurati kontinuiranu sigurnost, koje trenutno nema. Nisu značaj ove zajednice prepoznali ni oni koji se kroz sustav bore protiv ovisnosti, koji prednost nad zajednicama za odvikavanje od ovisnosti daju metadonskim centrima.

O ZAJEDNICI

Kroz zajednicu je prošlo stotinjak ovisnika, a onih koji su završili kompletni trogodišnji tretman je petnaestak. Sidney, London, Beč, Split samo su neka od mjesta gdje danas žive bivši šticećenici *Hosane*. U kontaktu su s voditeljem zajednice, a informaciju o problemima zbog kojih *Hosana* više neće primati šticećenike primili su s nevjericom i razočaranjem.

Humanitarno-terapijska zajednica *Hosana* radi po progra-

METADON JE SAMO ZAMJENA

Iako je droga sve prisutnija kod mladih velečasni Marinko Stantić kaže da je manji interes za zajednice koje rade na odvikavanju od ovisnosti, a za to ima i objašnjenje. »Otvoreni su metadonski centri. Najlakše je ovisnika proglasiti bolesnikom, dati mu metadon koji mu zamjenjuje drogu. Mi to ne smatramo izlječenjem. Za nas je izlječenje kada jedan bivši ovisnik više ne mora uzimati više nikakve medikamente«, kaže vlč. Stantić.

mu koji je nastao u Italiji 1983. Zajednica je prvo bila ogranak Zajednice *Milosrdnog oca* u Međugorju, a od srpnja 2007. *Hosana* je samostalna zajednica.

Problem ovisnosti krije se, smatraju u *Hosani*, unutar čovjeka, na duhovnom polju. U Zajednici se predlaže oporavak duše čovjeka, što će dovesti ovisnika do

zdravog životnog optimizma, smisla postojanja i radosti življenja. Stoga su glavni akteri za oporavak Bog i šticećenik. Uzroci se kriju u nezadovoljstvu životom, nenalaženju smisla življenja, bijegu od problema.

To što *Hosana* više neće primati šticećenike ne znači da se zajednica gasi, naprotiv, ona će i dalje nastaviti na druge načine pomagati. Tako će se i dalje tiskati časopis *Hosana*, održavat će se tribine i predavanja u školama, a također će se i dalje održavati *Hosanafest*. Ovisnike koji se jave radi boravka u zajednici usmjeravat će u druge zajednice.

Zlata Vasiljević

Kroz zajednicu je prošlo stotinjak ovisnika

Zajednica je smještena na salašu, izvan samoga naselja, a njen temelj su rad, molitva i razgovor, a glavni program Zajednice jeste katolička pobožnost. *Hosana* nikada nije težila biti velika zajednica, jer se prednost uvijek davala rješavanju problema u obiteljskom ozračju. Boravak u zajednici nije se plaćao, ali je svaki prilog roditelja i drugih darovatelja bio značajan za funkcioniranje i opstanak zajednice. Rad na njivi, koja se nalazi uz Zajednicu, na kojoj su šticećenici bili radno angažirani, pomoć je koju je zajednica sama sebi osiguravala. Proces odvikavanja od ovisnosti u *Hosani* drugačiji je od klasične medicine, jer se liječe uzroci, a ne posljedice.

RIJEČ RODITELJA

Biserka Kasa majka je čiji je sin prošao program u *Hosani*.

HOSANA JE BILA SPAS

Vijest o zatvaranju zajednice iznenadila ju je i rastužila, jer se prisjetila dana kada je njen sin imao problem s drogom i kada je spas za njega potražila u *Hosani*. »Tamo sam našla spas za moje dijete i žao mi je što nitko nema sluha da pomogne da bi ova zajednica opstala, jer nitko od nas, našažlost, ne zna, hoće li i kada morati potražiti pomoć. Sinu, meni, ali i drugim obiteljima koje su imale slične probleme kao i mi *Hosana* je bila spas. S mnogim roditeljima sam i dalje ostala u kontaktu, jer smo prošli zajedno mnogo teških, ali i lijepih trenutaka. Bogu hvala, naša djeca su danas dobro, zdrava su, imaju posao, svoje obitelji«, kaže gospođa Kasa.

GODIŠNJA SKUPŠTINA HKUPD-A MATOŠ IZ PLAVNE

Povećati broj članova udruge

Godišnja skupština Hrvatsko kulturno umjetničko prosvjetnog društva *Matoš* iz Plavne održana je u nedjelju, 18. siječnja, u dvorani Vatrogasnog doma u Plavni. Time je obilježena sedma obljetnica postojanja ove udruge.

Članovi Predsjedništva i voditelji pojedinih odjela upoznali su nazočne o radu i financijskim rezultatima u protekloj godini te predložili program rada i financijski plan za aktualnu 2015. godinu. Navedene su sve aktivnosti udruge, suradnja s drugim udrugama i institucijama, a bilo je riječi i o uključenosti članstva u ostvarivanje prošlogodišnjeg programa. Sudionici skupa su glasovanjem prihvatili sva izvješća,

a izabrana je nova tajnica društva **Marica Andrić** te novi član Predsjedništva **Ante Zovak**.

REZULTATI I PROBLEMI

Predsjednica udruge **Kata Pelajić** govorila je o ostvarenim rezultatima, problemima u udruzi i programu u nastupajućoj godini. »*Matoš* od svoga osnutka djeluje prema usvojenom Planu i programu rada za svaku godinu, sukladno dobivenim novčanim sredstvima i mogućnostima same udruge«, kazala je ona.

Kako je istaknuto, udruga, među ostalim, aktivno pridonosi obilježavanju važnih obljetnica vezanih uz hrvatske velikane iz Vojvodine i u tome surađuje sa

svim udrugama u općini Bač i šire. U tom smislu, na skupštini su navedeni hrvatski velikani iz Vojvodine čije će se obljetnice obilježavati 2015. godine. U ovom dijelu programa vlč. **Josip Štefković**, župnik u Baču, govorio je o **Ivanu Antunoviću** čija se 200. obljetnica rođenja obilježava ove godine.

Iako je 2014. godina bila uspješna još se uvijek malo govori o propustima i poteškoćama u radu udruge. I prošle je godine *Matoš* izostao na *Vinkovačkim jesenima*, broj aktivnih članova se smanjio, bilo je problema i u folklornom odjelu u sinhroniziranom djelovanju folkloraša i tamburaša, te pomanjkanju narodne nošnje. Kadrovski pro-

blemi i dalje postoje, a pjevački zbor je sveden na minimum.

PLANOVI ZA 2015.

U nastupajućoj godini treba raditi na omasovljenju društva kao i na očuvanju kulturnog naslijeđa, osobito nematerijalne kulturne baštine, običaja i jezika. U tom području i dalje očekujuju pomoć Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata te temeljem toga dolazak studentica iz Zagreba, koje bi vršile stručno etnografsko istraživanje. Osim redovitih aktivnosti, u ovoj je godini potrebno ostvariti barem jedno gostovanje u Hrvatskoj ili BiH te isto tako ugostiti bar jedno društvo iz tih krajeva, čulo se na skupštini.

Nazočni su na skupštini podržali plan rada i izrazili želju da udruga i dalje nastavi sve započete aktivnosti te da se članovi aktivnije uključe u rad društva sukladno svojim mogućnostima i afinitetu.

Skupštini je nazočio i član Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća **Željko Pakledinac**, zadužen za službenu uporabu jezika, koji je pohvalio dosadašnji rad udruge i istaknuo potrebu čvršće suradnje svih hrvatskih udruga u općini Bač.

Z. P.

POKRAJINSKI TAJNIK SLAVIŠA GRUJIĆ POSJETIO GOMOLAVU

Poticaj zaštititi arheološkog nalazišta

Pokrajinski tajnik za kulturu i javno informiranje **Slaviša Grujić** posjetio je prošloga četvrtka višeslojno arheološko nalazište Gomolava, koje se nalazi u blizini Hrtkovca, priopćilo je to Tajništvo. Iako je Gomolava proglašena arheološkim nalazištem od izuzetnog značaja, rijeka Sava u tom dijelu

svog toka često se izliva, pa Zavod za zaštitu spomenika kulture iz Srijemske Mitrovice i Udruženje građana *Rimski dani* pokušava očuvati iskopine. Osim toga, nadomak nalazišta, Udruženje je napravilo i atraktivno turističko naselje, koje oslikava život čoveka iz neolitskog doba, s planom da ga

prošire novim sadržajima.

Po riječima ravnatelja Zavoda za zaštitu spomenika kulture iz Srijemske Mitrovice **Ljubiše Šulaje**, erozija rijeke Save na tom dijelu priobalja stvara velike nanose zemlje, koji ugrožavaju naselje, zbog čega je važno obaloutvrde uraditi na što bolji način, kako bi se

ovaj svjetski atraktivan arheološki lokalitet sačuvala.

Nakon obilaska Gomolave, tajnik Slaviša Grujić posjetio je Muzej kruha u Pečincima, selo Ogar (gdje se radi na rekonstrukciji i adaptaciji najstarije kuće u Srijemu) te Etno-park u Kupinovu.

D. B. P.

Raspisani natječaji za područje kulture!

SUBOTICA – Grad Subotica je raspisao nekoliko javnih natječaja za područje kulture u 2015. godini. Raspisan je Javni natječaj za programe i projekte koji se odnose na književno stvaralaštvo, izdavaštvo, digitalno stvaralaštvo i multimedije od značaja za grad u 2015. godini, zatim Javni natječaj za programe i projekte očuvanja, unapređenja i razvoja kulture i umjetnosti i suvremenog umjetničkog stvaralaštva od značaja za grad u 2015. godini i Javni natječaj za organiziranje manifestacije od posebnog značaja za grad.

Prijave se podnose do 31. siječnja 2015. godine, a natječajni obrasci se mogu preuzeti sa službene internetske stranice Grada Subotice: www.subotica.rs.

Prelo mladih u restoranu Dukat

SUBOTICA – U organizaciji mladih članova HKC-a *Bunjevačko kolo* prošle je subote u restoranu *Dukat* održano *Prelo mladih*. Novopokrenuta manifestacija okupila je 270 mladih, koji su se zabavljali uz glazbu tamburaških sastava *Amajlija* i *Klasovi* i iz Subotice. Zabavi je prethodila večera koja je bila služena u Velikoj dvorani Centra.

»Zadovoljni smo odzivom mladih, budući da je ovo prvo prelo u našoj organizaciji«, kaže jedan od organizatora **Marin Piuković**. »Nadamo se i da su i gosti zadovoljni. Zabava je trajala do pola tri izjutra, plesalo se, a tamburaši su svirali i zabavnu i narodnu glazbu. Planiramo ovo prelo organizirati iduće godine te da ono vremenom preraste u tradicionalno okupljanje mladih«.

Predavanja o turizmu

TAVANKUT – HKPD *Matija Gubec* i Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame iz Tavankuta organiziraju predavanja posvećena kulturnim aspektima turizma, manifestacijama i ruralnom turizmu. Predavanje će biti održano sutra (subota, 24. siječnja) od 10 sati u Galeriji Prve kolonije naive u tehnici slame u Donjem Tavankutu (ul. Marka Oreškovića br. 3.).

Predavanja će održati suradnici Geografskog instituta *Jovan Cvijić* pri SANU-u iz Beograda. To su: dr. **Aleksandra Terzić**, znanstvena suradnica (tema kulturnog turizma Vojvodine), dr. **Željko Bjeljac**, viši znanstveni suradnik, koji je stručnjak u oblasti turističkih manifestacija Vojvodine i dr. **Marko D. Petrović**, znanstveni suradnik, koji će govoriti na temu agroturizma u Vojvodini.

Predstavljanje knjige Recept Lazara Novakovića

SUBOTICA – Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović* iz Subotice priređuje predstavljanje knjige **Lazara Novakovića** *Recept* u četvrtak, 29. siječnja, s početkom u 19 sati u vjeronaučnoj dvorani župe sv. Roka u Subotici. O knjizi će govoriti pročelnik Izdavačkog odjela Društva dr. sc. **Andrija Anišić**, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov** i autor.

Natječaji vezani za Veliko prelo 2015.

SUBOTICA – *Veliko prelo 2015.* bit će održano u subotu 31. siječnja, u sportskoj dvorani Tehničke škole *Ivan Sariću* Subotici. Ulaznice za ovu manifestaciju su rasprodane, ali je još uvijek otvoren natječaj za *naljepšu preljsku pismu* te poziv za sudjelovanje u izboru za *najlipču prelju* te manifestacije.

Tekstovi pjesama mogu se slati na email adresu hkcsubotica@yahoo.com, putem pošte (HKC Bunjevačko kolo, Preradovićeve 4., 24000 Subotica) ili se mogu dostaviti osobno u ured Centra. Što se tiče natječaja za *najlipču prelju*, djevojke koje se prijavljuju trebaju biti starije od 16 godina.

Rasprodane ulaznice za Gupčev bal

TAVANKUT – VII. *Gupčev bal* bit će održan u subotu 7. veljače, u sportskoj dvorani OŠ *Matija Gubec* u Donjem Tavankutu. Karte za ovu pokladnu manifestaciju su rasprodane.

Marin bal u Lemešu

LEMES – HBKUD *Lemeš* organizira tradicionalni *Marin bal* koji će biti održan u subotu 7. veljače u Domu kulture u Lemešu. Okupljanje gosje 19,30 sati a kulturno-umjetnički program počinje u 20 sati. U cijenu ulaznice od 1600 dinara, uključen je lemeški juneći paprikaš i piće tijekom cijele večeri. Goste očekuju tombola, *ples srcai* fanci u ponoć, a za dobro raspoloženje pobrinut će tamburaški ansambl *Ruže* iz Subotice. Rezervirati mjesto, te dobiti dodatne informacije, moguće je do 3. veljače na brojeve telefona 063/1184050 (**Marko Vilić**) ili 063/7172043 (**Marija Bagi**).

Z. Ž.

Radio drama Bunjevački blues na HR1

ZAGREB – Nakon kazališne inscenacije, komad *Bunjevački blues* nastao prema književnom tekstu **Tomislava Žigmanova**, snimljen je u formi radio drame u produkciji Hrvatskog radija, odnosno njihova Dramskega programa. Drama će biti emitirana na prvom programu Hrvatskoga radija u dva dijela: 31. siječnja i 7. veljače, obje večeri s početkom u 18 sati i 5 minuta.

Redateljica je **Vedrana Vrhovnik**; dramaturg: **Vlatko Dulić**; skladatelj: **Pere Istvančić**; glazbeni urednik: **Maro Market**; ton majstor: **Dubravko Robić**; urednica programa: **Lada Martinac Kralj**. Glume: **Vlatko Dulić**, **Nina Erka Svrtan**, **Boris Svrtan**, **Dražen Bratulić**, **Dražen Kuhn**, **Ivana Buljan Legati**, **Goran Grgić**, **Suzana Nikolić**.

Internetska stranica Hrvatskoga radija je www.radio.hrt.hr.

Zvonko Sarić podnio ostavku u »Klasju«

SUBOTICA – Zbog obujma poslova koje obavlja kao novinar i kao pomoćnik i zamjenik glavne i odgovorne urednice u tjedniku *Hrvatska riječ*, te kao v.d. urednika nakladničke djelatnosti NIU *Hrvatska riječ*, **Zvonko Sarić** je u srijedu 21. siječnja podnio ostavku na članstvo u Uredništvu časopisa za književnost, umjetnost i znanost *Klasje naših ravni*.

MARKO POGAČAR, KNJIŽEVNIK I UREDNIK

Hrvatsko-srpski književni odnosi sve su bolji

Marko Pogačar (Split, 1984.) jedan je od najzanimljivijih književnika mlađe generacije u Hrvatskoj. Objavljuje poeziju, prozu, esejistiku i književnu kritiku. Dobitnik je više književnih nagrada (*Kvirin*, *Edo Budiša*, *Zvane Črnja*...), sudjelovao je na pjesničkim festivalima diljem svijeta, a tekstovi su mu prevedeni na tridesetak jezika. Bio je stipendist fondacija Civitella Ranieri, Passa Porta, Milo Dor, Brandenburger Tor, Internationales Haus der Autoren Graz, Récollets-Paris, itd. Urednik je u književnom časopisu *Quorum*, član Uredništva dvotjednika *Zarez* te član Programskog odbora *Goranovog proljeća*.

Do sada ste objavili četiri knjige pjesama, jednu knjigu kratkih priča i tri knjige eseja na različite teme. Kako biste ukratko predstavili vaše književno stvaralaštvo, od stila do tema koje vas okupiraju?

Sve one su, čini mi se, vrlo različite – najbolji način da se s njima upozna, kako je to s knjigama i inače stvar, jest da ih se pročita. U Srbiji je, u izdanju *Trećeg trga*, za sada objavljen izbor pjesama *Portret s britvama* i zbirka *Crna pokrajina*, dok će se u iduća dva-tri mjeseca pojaviti esejistička knjiga o bendovima i pjesmama s kojima sam odrastao *Jugoton gori!* u izdanju *Rendea*, te izabrane pjesme kod *Kontrast* izdavaštva.

Često gostujete u Srbiji, a trenutačno ste rezident Krokodilove Kuće za pisce u Beogradu. Kako ocjenjujete trenutačne »hrvatsko-srpske književne odnose« – interes ovdašnje publike za hrvatsku književnost i obratno, gostova-

nja pisaca, suradnju strukovnih udruženja i nakladnika...?

Često sam u Beogradu, također u Vojvodini, posebno Kikindi (na čiji festival kratke priče već nekih sedam godina odlazim kao jedan od regionalnih selektora, i jako ga volim), Zrenjaninu i Novom Sadu. U ostale krajeve, nažalost, navraćam nešto rjeđe. Beograd smatram jednim od svojih gradova, u posljednjih desetak godina u njemu provodim više vremena nego u rodnom Splitu. Što se tiče književnih odnosa, oni su, što naravno treba pozdraviti i poticati, iz godine u godinu sve bolji. Riječ je o istom jezičnom i kulturnom prostoru koji je nasilno raspačan – s obzirom na to koliki je napor s obje strane uložan u to da nas se udalji, »da srpska književnost za hrvatsku bude isto što i bugarska«, kako to jednom reče **Stanko Lasić**, ali i obrnuto, trenutno stanje ne čini mi se toliko loše. Te su veze, međutim, obnavljane prije svega privatnim, individualnim inicijativama i kontaktima, dok su institucionalno bile mahom sabotirane. Tek u posljednjih nekoliko godina situacija se, čini mi se, i na tom frontu popravlja.

Krajnje je vrijeme da svršimo s laži da se ne poznajemo i ne razumijemo.

Iz svojevrsne insajderske perspektive, kako vidite aktualnu situaciju na hrvatskoj književnoj sceni?

Ta je scena i ta je književnost, kao uostalom i srpska, mala, i za nju nema budućnosti bude li se izolirala i zatvarala u sebe. To bi vrlo brzo rezultiralo svojevrsnim entropijskim kolapsom. Hrvatska književna scena je teško odvojiva od, sasvim nasumce, **Basare**, **Albaharija**, **Šalamuna**, **Arsenijevića**, **Nikolaidisa** i mnogih drugih, kao što je i srpska od **Jergovića**, **Perišića**, **Tomića**, **Daše Drndić**... S obje strane granice piše nekoliko dobrih, pa i velikih pisaca, i te pisce jednostavno valja čitati, bez obzira kojoj »sceni« pripadaju. Te su male, lokalne scene, inače obično mrtvi rukavci, učmale, ustajale bare u kojima se nagnaju i napokon proždiru manje ili veće žabe krastače. Treba nam struja, tok, pučina.

Kao nagrađivani pjesnik, član Programskog odbora *Goranovog proljeća*, te urednik antologije *Hrvatska mlada lirika 2014.*, koli-

ko je, po vašem mišljenju, poezija u Hrvatskoj danas živa kako u kontekstu literarne produkcije tako i u smislu njezine recepcije od strane čitateljstva?

Poezija je, kao i uvijek, živa, i što se produkcije tiče ne ide joj loše. To da su se uvjeti njezine recepcije jako promijenili te da joj se čitateljstvo drastično osulo, također je činjenica. Ali to je složeno pitanje, koje ima mnogo više veze sa općim stanjem u književnom polju i poljima koja ga presudno definiraju, nego s poezijom samom. Ljudi danas prije svega prosječno nisu dovoljno pismeni da bi čitali suvremenu poeziju, što i nije čudo, budući ih se trideset godina sustavno deformira tabloidnim »novinarstvom«, PR pogonima, džepnim katekizmima i sličnim smećem, koje formira čitateljski horizont očekivanja. To je političko pitanje u pravom smislu: većina za čitanje poezije danas nema osnovne uvijete. Materijalne mogućnosti za čitanje poezije – obrazovanje, slobodno vrijeme, minimalni materijalni uvjeti, potrebna razina pismenosti itd. – već nam se desetljećima sustavno uskraćuju, i svaka rasprava o čitanosti poezije nužno mora odatle krenuti.

D. Bašić Palković

GOSTOVANJE U NOVOM SADU

Marko Pogačar će u četvrtak 29. siječnja gostovati u omladinskom klubu CK13 u Novom Sadu. S njim će razgovarati **Vladimir Arsenijević i **Bojan Krivokapić**. Početak je u 19 sati.**

KATARINA ČELIKOVIĆ, *IZGUBLJENO SRCE*,
NIU HRVATSKA RIJEČ, SUBOTICA, 2014.

Putokazi za odrastanje

Kao prva u ediciji *Vjeeverica* Novinsko-izdavačke ustanove *Hrvatska riječ* nedavno je objavljena zbirka priča za djecu *Izgubljeno srce* subotičke autorice **Katarine Čeliković**. Knjiga sadrži 24 priče, od kojih je većina objavljena ranije u *Hrcku*, dječjem podlistku *Hrvatske riječi*.

Urednica knjige **Ivana Andrić Penava** u pogovoru ističe kako se vrijednost sabranih priča ne ogleda samo u autoričinom pitkom i dječjoj publici prihvatljivom stilu pisanja, nego i u njezinom osjećaju za sve one teme koje čitatelju te dobi »život znače«. »Iako je teme priča razrađivala na konkretnim životnim primjerima, što je činila na vrlo vješt način, time im nije osigurala samo poučni karakter, nego im je dala i dozu privlačne duhovitosti koja sadržaj priča čini još privlačnijim«, piše urednica.

Andrić Penava navodi kako se ova zbirka može doživjeti i kao svojevrsni putokaz u odrastanju te da može biti od velike koristi ne samo ciljanoj publici nego i njihovim roditeljima. »Zanimljivosti zbirke pridonosi i raznolikost tema u pričama pa se tako čitatelj može uživjeti u životne probleme poput izbora frizure, suočavanja sa svojim strahovima i sa samim sobom u određenom životnom razdoblju, a može osjetiti i čaroliju koje donose blagdani poput Božića kojom autorica

vješto priziva u sjećanje neke stare dobre običaje koji drže obitelj na okupu, što nas opet vraća na širi čitateljski krug, premošćujući time generacijske barijere. Ako tome pridodamo i oku ugodno likovno rješenje cijele publikacije, čitanje navedene zbirke nepogrešivi je način za provođenje slobodnog vremena, formula za spajanje ugodnog s korisnim«, bilježi urednica.

Andrić Penava zaključuje kako *Izgubljeno srce* bez sumnje daje veliki doprinos u području literature namijenjenoj djeci i mladima, kao i onima koji se još uvijek tako osjećaju bez obzira na godine, kao i da donosi bitnu promjenu glede nedostatka štiva takve tematike na hrvatskom jeziku napose među hrvatskom manjinskom zajednicom u Srbiji.

D. B. P.

Satira

Nedavni slučaj *Charlie Hebdo* otvorio je brojna pitanja, među ostalim, i ona vezana za slobodu govora kao i prisutnost i ulogu satire danas. Prema definiciji, satira je književni oblik u kojem se kritički ismijava pojedinac, skupina, država ili vlast. Treba svakako spomenuti i njezine ilustrirane inačice – karikaturu ili strip, te novije forme koje je dobila u susretu s medijima poput televizije ili interneta.

I u kulturi i informiranju vojvođanskih Hrvata bilo je osoba koje su se bavile satirama. Posebno zanimljiv je slučaj *Bunjevačkog žackala* specijaliziranog humorističko-satiričnog lista iz Subotice, koji je izlazio 1940. godine, doduše kratko u svega sedam brojeva. Poznati satirik iz Srijema je **Živko Bertić**, a po takvim elementima u svojim dramama ističe se i **Matija Poljaković**. Još se nekoliko Subotičana u većem ili manjem obujmu i s više ili manje uspjeha bavilo ovom vrstom literarnog stvaralaštva, a to su: **Pavao Bačić**, **Ivica Jakočević**, **Geza Kopunović** (radijski prilogi), **Josip Klarski**.

Tijekom devedesetih godina u subotičkom dvotjedniku *Žig*, uz reobjavu napisa iz *Bunjevačkog žackala*, mogli smo naići i na tekstove pisane u kritičko-duhovitom stilu i to iz pera **Zlatka Romića**, **Vojislava Sekelja** i **Milivoja Prčića**. Na neki način, skupini suvremenih satirika mogli bismo pridružiti i **Marjana Kiša**, tekstopisca i kazališnog redatelja.

U aktualnoj periodici, može se pronaći ponešto tekstova koji se oslanjaju na satirični izričaj: u *Hrvatskoj riječi* u svojim stalnim kolumnama to čine **Branko Ivković** (*Iz Ivković šora*) i **Ivan Andrašić** (*Bač Ivin štodir*), te s vremena na vrijeme već spomenuti **Zlatko Romić**, dok su u *Hrvatskim novinama*, a ranije u *Glasniku Pučke kasine* 1878., ovom kontekstu naginjali uratci **Šime Peića Tukuljca**.

Satirični humor nije samo sredstvo za smijanje i zabavu, već i oštrica kritičke svijesti. Ipak, činjenica je da je malo pojedinaca spremno (možda čak i sposobno) na ovaj način progovarati o nositeljima vlasti ili centrima moći, čineći to bez izvjesne doze autocenzure i straha. A to govori ne samo o općem ozračju, pa i dozi kreativne apatije u nekoj zajednici, već i o, politički popularno kazano, stupnju demokracije u njoj.

D. B. P.

FRANJO DULIĆ IZ ĐURĐINA, JEDAN OD SEDAMNAESTERO POLJOPRIVREDNIKA IZ VOJVODINI

Salaši iz korijena šuma

*U organizaciji tvrtke Agromineral iz Vlajkovca kod Vršca poljoprivrednici iz Vojvodine su bili na studijskom putovanju u Brazilu, gdje su posjetili i najveću tamošnju tvornicu poljoprivredne mehanizacije Stara * Prosječni posjedi kreću se od 700 do 1.500 hektara, a niže prinose ratarskih kulture nadoknađuju s dvije do tri žetve godišnje * Ono što se u Europi deklarativno tretira kao bogohuljenje protiv prirode u Brazilu je posve normalno: GMO soja i kukuruz siju se na sve strane*

Za više od 30 sati putovanja (Subotica – Budimpešta – Amsterdam – Rio de Janeiro – Porto Alegre) sedamnaestočlana ekspedicija iz Vojvodine promijenila je ne samo nekoliko vremenskih zona nego i dva dijametralno suprotna godišnja doba: iz kasne jeseni (4. prosinca) stigla je neposredno pred početak kalendarskog ljeta na krajnjem jugu Brazila. Jedan od članova puta u najveću zemlju Južne Amerike – kojega je upriličila tvrtka Agromineral iz Vlajkovca kod Vršca – bio je i **Franjo Dulić** iz Đurđina.

NO-TILL ZA SVAKU PRILIKU

On kaže da je povod ovoga puta bio posjet tamošnjoj tvornici poljoprivrednih strojeva Stara (sjedište joj je u mjestu Não-Me-Toque), koja je utemeljena 1949. Njegov prvi dojam – kojega vjerojatno dijeli s ostalih 16 putnika – tiče se, a čega bi drugoga, samog zemljišta.

»Zemlja je tamo drugačija neg naša, nike crveno-borbo boje. Tamo di smo je vidili 'prisičenu' ista je do dubine 5-6 metar. Nije ni tako ravna ko kod nas neg brigovita ko u Šumadiji.

Jedino što su parcele 50 do 100 puti veće«, dijeli Dulić s nama ono što je vidio.

Do tako velikih površina, koje se po riječima sugovornika kreću od 700 do 1.500 hektara, tamošnji stanovnici došli su krčenjem šuma. To, kaže Dulić, i danas čine, a koliko prirodi vrata kroz nove zasade nije mu poznato (kao, vjerojatno, i mnogim Brazilcima).

»Koliko smo mi uspijeli vidjeti, posjedi su privatni ko što su kadgod kod nas bili salaši. Salaši se nalaze usred tog poseda, a da bi ljudi očli obrađivat zemlju, ne moraju izaći na flaster«, nastavlja Dulić s opisom viđenog.

Ono u čega se posebno razumije, i zbog čega je i išao u Brazil, svakako se tiče strojeva. Kao ni

zemlja, ni strojevi, kaže Dulić, nisu kao kod nas »prilagođeni prometnim propisima« nego kao da se komocija s veličine posjeda preslikava i na širinu sijačica za pšenicu, kukuruz ili soju čiji je pogonski mehanizam izvan sjetvenoga zahvata. S obzirom na to da je u vrijeme njihova posjeta proljetna sjetva već obavljena, nije nezanimljiv i Dulićev opis kako je to urađeno: »Kuruzi se sade na međuredno rastojanje ko i soja na 45 centi i iste mašine se koriste i za kuruz i za soju. U 90, možda i 95 posto slučajeva radi se takozvana no-till obrada zemljišta, odnosno brez prethodne obrade nego se sadi jel sije direktno. Oni su nužni na tu no-till obradu, ne samo da zbog veličine poseda postignu sve agro-

tehničke rokove nego i zbog tog što imaju značajno veću količinu padavina neg mi. Kako su nam kazali, u proseku godišnje tamo padne između 1.700 i 1.800 litara kiše po meteru kvadratnom. S obzirom na to da je tlo brigovito, s tolikom količinom padavina, da se ne radi taka vrsta obrade, došlo bi do erozije, jel bi kolotečine sprale zemlju s višji terena na niže«, objašnjava sugovornik.

Tu Dulićeva priča o no-till nije završena. Kako veli, no-till sijačice za izravnu sjetvu istodobno doziraju i umjetno gnojivo i sjeme, a kada je riječ o sijačici za kukuruz ili soju ide se s pritiskom i do 400 kilograma po jednoj sjetvenoj jedinici (usporedbe i primjera radi, na Poljoprivrednom sajmu u Novom Sadu 2013. kao

INE KOJI SU U PROSINCU POSJETILI BRAZIL

posebna zanimljivost predstavljena je jedna šestoredna sijalica koja može ostvariti pritisak od 150 do 300 kilograma po sjetvenoj jedinici. Međutim, ono što ih je sve, kako kaže, impresioniralo jest da i malo veći kombajn ima duple kotače, jer se mnogo pozornosti obraća na to da se zemljište ne gazi nepotrebno.

TANKA STRNIKA, SLAB ROD

Kad su u pitanju kukuruzi, kaže Dulić, sklop biljaka isti je kao i kod nas: oko 70.000 biljaka po hektaru, s tim da se rastojanje unutar samog reda kreće oko 30 centimetara. Zahvaljujući oštrom zapažanju, Dulić i kolege mu poljoprivrednici izračunali su i koliki bi mogao biti prosječan prinos pšenice u regiji u kojoj su boravili, a koja se nalazi nedaleko sjevernih granica Argentine: »Kad smo stigli, žito je već bilo ovršeno. Al, ono na osnovu čega smo mi procinili koliki bi mogo bit rod je strnika. Strnika je vrlo tanka i ta ne mož iznet više od 30 do 35 meteri po hektaru.«

Kada smo već kod prinosa, Dulić kaže kako prosječan rod soje u tom dijelu Brazila iznosi oko 4 tone po hektaru dok se prinos kukuruza, ovisno o kakvoći zemljišta, kreće od 5 pa čak do i za visoko razvijene zemlje Europe respektabilnih 15 tona! Ipak, ovako niski prinosi pšenice, koji se prema nekim podacima na razini cijele zemlje kreću tek oko tone po hektaru, obilato se nadoknađuju brojem žetava koje se godišnje kreću od dvije do tri! Dulić objašnjava da je to zahvaljujući blagoj klimi, a kao primjer za to navodi da zima u tom dijelu Brazila traje tek oko mjesec dana s dva-tri dana kada temperatura padne ispod ništice.

Ono što se i kod nas i u najvećem dijelu Europe, bar deklarativno, doživljava kao bogohuljenje protiv prirode u Brazilu, kao i u obje Amerike, je posve normalna stvar. Dulić, naime, kaže kako se genetski modifi-

JOHN DEER TEK ČETVRTI

Franjo Dulić kaže kako su im domaćini rekli da je *Stara* glavni opskrbljivač Brazila poljoprivrednom mehanizacijom, a glavni proizvodi su joj samohodne prskalice velikog zahvata i litraže i već spomenute *no-till* sijačice. Zanimljivo, kaže Dulić, Brazil ne proizvodi kombajne, a s traktorima su tek na počecima. Taj »nedostatak«, nastavlja on, nadoknađuju proizvodnjom velikog broja adaptera, sijačica, rasipača umjetnog gnojiva kao i svih drugih vrsta priključaka. »Od proizvođača kombaja i traktora u Brazilu je najviše zastupljen *Massey Ferguson*, zatim *Case*, pa *New Holland*, a tek na četvrtom mjestu je *John Deere*, čemu smo se mi prilično iznenadili«, kaže Dulić.

rani soja ili kukuruz siju na sve strane i nitko se zbog toga ne uzbuđuje.

Dio koji slijedi također je zanimljiv, jer se tiče položaja poljoprivrede, a napose poljoprivrednika. Tom se djelatnošću, naime, na više od 65 milijuna hektara bavi oko 30 posto stanovništva, a Dulić kaže kako je – kao i kod nas – sve očiti da se s posjedima ispod 50 hektara ne može živjeti samo od čiste ratarske proizvodnje. Iako nisu imali izravnih kontakata s tamošnjim poljoprivrednicima, sugovornik iznosi jedan veoma zanimljiv podatak: »Poljoprivrednici u Brazilu nemaju nikake subvencije, al zato ni ne plaćaju porez na zemljište. Ni državi, ni lokalnoj samoupravi ko kod nas u varoši di se plaća najviše u cijloj državi...

Čini mi se da je to u pravom smislu riči 'tržišno privređivanje', pa ko šta postigne.«

U vezi s navedenim porezima, a kako drugog sugovornika nismo imali, pretpostavimo da poljoprivrednici u Brazilu ipak plaćaju porez. Ako ne onaj na zemljište, onda možda na promet. A kada smo već kod prometa, spomenimo i Dulićeve riječi kako su cijene poljoprivrednih proizvoda, bar onih baznih (pšenica, kukuruz, soja...) slične onima kod nas, jer ih, kaže, formiraju burze na svjetskom tržištu. Ono po čemu se dio Brazila u kom su bili ipak razlikuje od prosječnog gospodarstva u Srbiji, pa čak i Vojvodini, jest, kaže sugovornik, taj što mnogi (vele)posjednici imaju vlastiti skladišni prostor što im omo-

gućuje da svojom robom kalkuliraju do momenta kada je njezina cijena na tržištu najpovoljnija. Takvoj slici možda pridonosi i podatak da stanovništvo oko *Stare*, odnosno Porto Alegrea (glavnog grada države Rio Grandi du Sul) čine potomci Europljana: od Portugalaca koji su u XVIII. stoljeću došli prvi, preko zatim u XIX. stoljeću naseljenih Nijemaca i Talijana, pa do Nizozemaca, koji su stigli nakon završetka Drugog svjetskog rata. Potvrđujući ovu tvrdnju, Dulić kaže kako u ovoj zemlji s 26 federalnih država postoje ogromne ekonomske razlike, dodajući kako su najrazvijeniji upravo oni u kojima dominiraju potomci zapadnoeuropskih doseljenika: Nizozemci i Nijemci.

Z. R.

Franjo Dulić (prvi s desna) u sjedištu tvornice *Stara* s kolegama

Povratak Svetoga Oca s apostolskog putovanja

Ppapa Franjo vratio se 19. siječnja sa svoga sedmog apostolskog putovanja i drugog na azijski kontinent na kojem je posjetio Filipine i Šri Lanku. Neposredno po dolasku u Rim otišao se pomoliti pred njemu vrlo dragu sliku Gospe Spasiteljice rimskog naroda, koja se čuva u bazilici svete Marije Velike kako bi joj zahvalio za zaštitu, koju je tražio isto tako prije odlaska na putovanje.

Papine tiskovne konferencije u zrakoplovima uvijek su dinamične, ovoga puta prisustovalo je 76 novinara. Papa je u odgovoru na pitanja ponovio svoju potporu crkvenom nauku koji je definirao blaženi Pavao VI. o kontracepciji (što je učinio i u Aziji), pri tome pozvao katolike na odgovorno roditeljstvo, a *gender ideologiju* u školama usporedio s indoktrinacijom u nacističkom režimu.

Upitan smatra li da to što filipinske obitelji imaju više djece stvara siromaštvo, Papa je odgovorio:

»Troje djece u obitelji brojka je za koju stručnjaci govore kako održava populaciju. Kada ona spada, imamo situaciju poput one u Italiji gdje do 2024., kako sam čuo, neće biti novca za plaćanje umirovljenika zbog pada broja populacije. Zato je odgovor na to odgovorno roditeljstvo o kojem Crkva cijelo vrijeme govori. Kako ga ostvariti? U dijalogu!«

Papa je ispričao potom priču o ženi koju je upoznao i koja je čekala osmo dijete koje je trebala roditi carskim rezom. Nazvao je to neodgovornim. »Ona može reći: Ali, ja vjerujem Bogu. Da, ali Bog ti je dao i razum i sredstva da budeš odgovorna«, rekao je, te nastavio: »Neki katolici misle kako biti dobar vjernik znači ponašati se, oprostite na usporedbi, poput zečeva. Ne. Odgovorno roditeljstvo, to je jasno i zato u Crkvi postoje skupine potpore za obitelji, stručnjaci i svećenici kojima se parovi mogu obratiti. Postoji puno načina koji su dopušteni i djelotvorni za odgovorno roditeljstvo.«

Ujedno, dodao je kako treba zapamtiti kako za mnogo siromašnih ljudi dijete znači »bogatstvo«, te kako treba biti svjestan i tog divljenja pred čudom života, kombinirajući ga s odgovornim roditeljstvom.

Papa je odgovorio i na pitanje što je mislio pod terminom »ideološka kolonizacija« koji je spomenuo na Filipinima, kao što je govorio i o nauku o neprihvatljivosti kontracepcije koji je bl. Pavao VI. izložio u enciklici *Humane Vitae*. Pojašnjavajući termin »ideološka kolonizacija«, Papa je prepričao jedan primjer iz Argentine kada je država tražila donaciju iz inozemstva za gradnju škole u siromašnoj četvrti. Donacija je trebala doći, ali uvijek je bio jedan – da se u školi uči rodna teorija. Ministrica obrazovanja je pristala. »I to vam je ideološka kolonizacija. Nametanje ideja koje nemaju ništa s narodom i njegovom

kulturom, pokušaj kolonizacije s idejama koje mijenjaju mentalitet ljudi. Tijekom nedavne Sinode o obitelji, afrički biskupi su nam se žalili na to. Ista priča – dobit ćeš novce za razvoj, ali pod određenim uvjetima«, prepričao je papa Franjo.

»Zašto govorim o kolonizaciji? Iskorištavaju potrebe ljudi, kako bi ušli i jačali sa svojim idejama. Posebno kod djece. To nije ništa novo, to su radili totalitarni režimi prošlog stoljeća. Sjetite se fašističke i nacističke mladeži. Ljudi ne smiju izgubiti svoju slobodu. Svaki narod ima svoju kulturu«, poručio je Papa.

Svog prethodnika, bl. Pavla VI., nazvao je velikim vizionarom koji se svojim naukom o neprihvatljivosti kontraceptivnih sredstava suprotstavio neo-maltuzijanskim konceptima (učenje po kojem se siromaštvo u svijetu može smanjiti samo smanjenjem populacije, op. a.).

»Pavao VI. potvrdio je istinu kako je otvorenost životu uvijek sakramentalnosti braka. Muž i žena ne mogu biti u tom sakramentu ako nisu suglasni u toj otvorenosti«, rekao je Papa i dodao kako je Pavao VI. osim tog načela, koje ujedno podrazumijeva i razumijevanje osobnih problema raznih brakova i milosrdnost, htio istaći i svoje protivljenje ideologiji maltuzijanizma koja je postajala sve jača.

»Pogledajte demografsku sliku u Italiji i Španjolskoj. Ta ideologija se sve više nameće. Pavao VI. nije bio nimalo ograničen u svom nauku. Bio je vizionar koji je upozoravao na opasnosti koja dolazi«, zaključio je papa Franjo i dodao kako sve to ne znači da katolici »moraju rađati djecu u nizu«.

Prema: KTA i Bitno.net

ŽUPA SVETOG KRIŽA U SOMBORU

Otvoren Pastoralni centar

Užupi Svetog križa u Somboru otvoren je Pastoralni centar. Centar je otvoren na inicijativu župnika vlč. dr. **Marinka Stantića** koji su zdušno prihvatili i župljani. »Svake srijede održavamo susret mladih, koje zovem vjeronaučne parlaonice. Imamo i druge grupe vjernika s kojima se susrećemo preko tjedna. Smatram da za današnji

tempo života nije dovoljna samo nedjeljna misa, nisu dovoljni samo sakramenti, već i dodatne duhovne injekcije koje će ljudima dati dodatnu snagu da prežive ova stresna vremena«, kaže vlč. Stantić i dodaje da su vjernici, osobito oni mlađi aktivno sudjelovali u izgradnji i opremanju pastoralnog centra.

Z. V.

VIJESTI

Molitvena osmina

Molitvena osmina za jedinstvo kršćana započela je prošle nedjelje. Ova pobožnost moli se u mnogim crkvama po dogovorenom rasporedu, a zajednička pobožnost molit će se u subotu, 24. siječnja, u 17 sati u crkvi Isusa Radnika na Segedinskom putu u Subotici.

Blagdan Sv. Pavla

Obraćanje svetoga Pavla, zaštitnika Subotičke biskupije koji slavimo 25. siječnja bit će proslavljen u subotičkoj katedrali bazilici dvojezičnom biskupskom svetom misom u 18 sati. Istoga dana se slavi i proštenje u sjemenišnoj kapeli sv. Pavla u biskupijskoj klasičnoj gimnaziji Paulinum. Sveta misa je u 10 sati.

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Stvarajući svijet Bog je stvorio čovjeka kao krunu svega stvorenog, na svoju sliku (usp. Post 1, 27). Po tome je čovjek drugačiji od svih drugih bića, izabran od Boga da mu bude suradnik i onaj koji će se brinuti za svijet. No, Bog je ostavio čovjeku slobodnu volju, koju je čovjek upotrijebio protiv Boga, a i protiv sebe. Umjesto da je ostao uz Boga čovjek se od njega odmetnuo padom u grijeh. Ali, Sveto pismo svjedoči da, koliko god da je čovjekov grijeh bio velik, Bog nije dizao ruke od njega, nego mu je nudio nove prilike i prihvaćao ga nazad kada bi čovjek grijeh odbacio.

BOG NUDI PRILIKU

Jedan od mnogobrojnih starozavjetnih primjera u kojima Bog daje novu šansu ljudima ogrezlim u grijehu su stanovnici grada Ninive. Grijeh ne znači nužnu propast, ako iza njega dođe kajanje i promjena, to nam Pismo pokazuje na primjeru ovog grešnog grada. Naime Bog poziva proroka Jonu da Ninivljanima prenese njegovu poruku, ukoliko se ne obrate i ne učine pokoru on će razoriti njihov grad (usp. Jon 3, 1-5). Dakle, Bog prijeti kaznom za svo zlo koje su činili, ali im ostavlja vremena da se obrate. Tako Bog čini za ljude ono što nakon grijeha nisu sami sposobni učiniti za sebe. Zajedništvo s njim koje su svojim grijesima razorili Bog želi nanovo izgraditi i zato po svom glasniku nudi novu pri-

Poziv na obraćenje

liku. U suprotnom, poruka je jasna, dolazi kazan za nedjela. Ninivljani su u strahu od kazne prihvatili Božju ponudu te pristali na pokoru i obraćenje i taklo izbjegli kaznu.

Od ljudske grješnosti i potrebe za obraćenjem polazi i Isus navješćujući ljudima da je došao trenutak kada Bog želi u svoj narod okupiti sve ljude, bez obzira na to koliko su grješni. Bit Isusovog nastupa evanđelist Marko sažima u tri kratke, ali vrlo snažne rečenice: »Ispunilo se vrijeme. Približilo se kraljevstvo Božje. Obratite se i vjerujte evanđelju« (Mk 1, 15). Tako i Isus poput Jone i drugih starozavjetnih proroka, poput svog preteče Ivana Krstitelja, poziva narod na obraćenje, na odbacivanje grijeha i započinjanje drugačijeg života. Međutim, Isus ovom pozivu daje drugačiji ton. Motiv obraćenja nije više strah od kazne i uništenja koje čovjeku prijeti zbog njegove grješnosti, već radost zbog Božjeg kraljevstva koje se po Isusu nudi svima.¹ Na njegove riječi su se mnogi grešnici obratili, postali su njegovi nasljedovatelji, vjerovali su u ono što je govorio, a što je s nama?

PRIHVATITI OBRAĆENJE

Od starozavjetnog vremena do danas što se tiče čovjekove grješnosti ništa se nije promijenilo. I danas je čovjek jednako grešan i potreban obraćenja. Sva su naša mjesta poput Ninive, u njima žive ljudi koji se trebaju pokajati za svoje grijehe, učiniti neku pokoru. I danas Isus poziva na obraćenje i prihvaćanje Radosne vijesti. Nakon tisuća godina Bog nije digao ruke od grešnog čovjeka nego

i dalje nudi sebe, nudi popravljavanje odnosa s njim narušenog grijehom. Međutim, naši teolozi stalno pišu o zaboravu grijeha, o tome kako suvremeni čovjek sebe ne smatra grešnim, ne osjeća potrebu pomiriti se s Bogom po sakramentu pomirenja. Jesmo li mi ti na koje se sve to odnosi? Odnosi li se to na naše bližnje, na članove naših obitelji?

Svaki grijeh narušava naš odnos s Bogom. I sve dok se ne odrekemo lijenosti, oholosti, zavisti i svega drugog što nas čini grešnicima ne možemo taj odnos popraviti. Znamo vjerojatno i iz vlastitog iskustva da se ne možemo niti jednog grijeha odreći zauvijek. Jedno vrijeme odolijevamo napastima, pa opet poklekne. Upravo zato je obraćenje cjeloživotni proces. Stalno se treba kajati i poslije svakog grešnog pada prihvatiti Božju ponudu pomirenja i obraćenja. No, ne treba obraćenje odlagati, jer »vrijeme se približilo«. Nitko od nas ne zna koje mu je vrijeme ovdje na zemlji Bog dao. Netko ima više, a netko manje vremena i kada će doći njegov čas nitko ne zna. Zato Božju ponudu treba prihvatiti odmah i istog trena obraćenjem i pokorom započeti popravljati svoj odnos s njim. Jer, Božja ponuda je ona koja se ne smije odbiti. Kao što ne odbijamo dobre poslovne ili prodajne ponude, tako nemojmo odbiti ni Božju ponudu. Božja ponuda neće promijeniti samo naš život ovaj zemaljski, nego utječe i na ono što ćemo baštiniti u vječnosti. Zato treba prihvatiti neizmjerenu Božju dobrotu i strpljivost koju ima s nama te se svakodnevno odazivati njegovom pozivu na obraćenje.

RADIO MARIJA

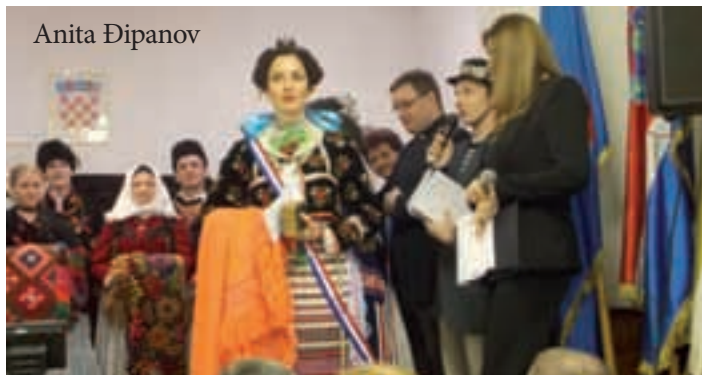
NOVI SAD	90,0 MHz
SUBOTICA	90,7 MHz
SOMBOR	95,7 MHz
PLANDIŠTE	88,4 MHz
NIŠ	102,7 MHz
LESKOVAC	107,4 MHz

MANIFESTACIJA U ANTINU

Zimsko spremanje

U Antinu, mjestu u općini Tordinci, je u subotu, 17. siječnja, održana manifestacija *Zimsko spremanje*, koja je po 16. put okupila sudionike koji su se natjecali za izbor najljepše *spremite* cure, snaše i momka u tradicijskoj zimskoj nošnji krajeva iz kojih dolaze.

Manifestacija ima međunarodni karakter, a ove godine gosti van granica Hrvatske bili su sudionici iz Brodske Posavine i Vojvodine. Za izbor najljepše *spremite* cure među 13 natjecateljica bile su i **Anita Đipanov** iz Monoštora i **Tijana Kovačević** iz Gibarca, a među osam natjeca-

Anita Đipanov

teljica u kategoriji snaša **Tamara Lerić** iz Berega.

Žiriju nije bilo lako odabrati one najbolje, jer svaka je nošnja osobena, neki viđeni komadi tradicijske odjeće stari su više

od jednog stoljeća, a kao rarietet posebice su istaknute muške graničarske hlače stare više od dva stoljeća od kojih su do danas očuvana samo tri primjerka.

U svakoj kategoriji izbarane

su tri najuspješnija natjecatelja, a među nagrađenima je i **Anita Đipanov** iz Monoštora koja je osvojila drugo mjesto u konkurenciji najljepše *spremitih* cura.

U programu je sudjelovala i Pjevačka skupina *Kraljice Bodroga* iz Monoštora.

Manifestaciju *Zimsko spremanje* organizira Kulturno umjetničko društvo *Lela i Vladimir Matanović* i to uvijek oko blagdana Svetog Antuna Pustinjaka, a ove godine manifestacija je održana baš na taj blagdan.

Z. V.

POČETAK SURADNJE TAVANKUTA I ESSLINGENA

Plesovi bunjevačkih Hrvata u Njemačkoj

Hrvatska katolička zajednica u Esslingenu, njemačkom gradiću koji se nalazi 10 km od Stuttgarta, skrbi o hrvatskim doseljenicima na tom području od kolovoza 1973. godine, kao dekanat koji pripada Stuttgartu. Od rujna 2014. župničku i svećeničku službu u Esslingenu vodi fra **Josip Kulović**, franjevac Provincije Presvetog Otkupitelja Splitsko-makarske biskupije. Osobita se pozornost posvećuje radu s mladima koji u misiji djeluju u nekoliko sekcija: velikoj folklornoj skupini Tamburica i maloj folklornoj skupini koje vode **Anita Krpan** i **Marina Anić** te tamburaškom orkestru

koji vodi **Tomislav Marić**.

Hrvatska kulturna zajednica druga je institucija koja u Esslingenu okuplja Hrvate u tome gradiću, a koja je osnovana 1990. godine. Od 2008. godine Hrvatsku kulturnu zajednicu vodi sedmeročlani upravni odbor na čelu s predsjednikom **Dragom Riedel**. Ciljevi Hrvatske kulturne zajednice su njegovanje hrvatske kulture i jezika, njegovanje hrvatskih običaja, poticanje duha zajedništva i prijateljstva, kao i međusobno pomaganje i poštivanje, pospješivanje razumijevanje među narodima. Zajednica organizira *Dan hrvatske kulture*, umjetnosti kao

i književne večeri, potpomaže roditelje i djecu pri njegovanju i učenju hrvatskoga jezika, organizira folklorne priredbe, koncerte, informativna predavanja, izdaje informativne listove, savjetuje i pruža potporu pojedincima i obiteljima sa socijalnim poteškoćama, priređuje sportske djelatnosti i nadmetanja.

Folklorna sekcija u svojem programu ima nekoliko koreografija iz plesnih zona Republike Hrvatske. Početkom ove godine želja im je bila da u svoj repertoar uvrste i plesove bunjevačkih Hrvata. Anita Krpan voditeljica folklornog odjela o ovome projektu je rekla: »Naše folklorno društvo pri katoličkoj misiji u Esslingenu pleše dosta plesova Hrvata iz Hrvatske, želja nam je bila da svoj repertoar proširimo plesovima bunjevačkih

Hrvata iz Vojvodine. Naša članica i bivša voditeljica folklorne sekcije **Adela Pešić** je preko Hrvatske matice iseljenika, točnije **Srebenke Šerović** stupila u kontakt s **Ivicom Dulićem**, voditeljem folklorne skupine hrvatskog društva u Tavankutu, a koji vodi i Seminar bunjevačkog stvaralaštva. Smatrali smo ispravnim da pozovemo osobu s terena smatrajući da je on najviše upoznat sa svim plesovima, pjesmom i običajima bunjevačkih Hrvata. Nadamo se da će nakon početaka suradnje Tavankuta i Esslingena biti samo početak suradnje Hrvata dijaspore Njemačke i Hrvata iz Vojvodine te ćemo kao folklorno društvo otići k njima u goste, a i oni ponovno doći kod nas u Njemačku.«

M. G.

HRVATI U BEOGRADU (III. DIO)

Piše: dr. sc. Mario Bara

Katolička crkva sv. Petra u Beogradu

Eugen Savojski u bitci za Beograd

Katolička crkva u Beogradu izgorjela je 1672. godine. Izgleda da antagonizmi između Dubrovčana i Bosanaca niti nakon nestanka crkve sv. Petra u plamenu, oko čije su se kontrole vodile desetljećima borbe, nisu posve zamrli. Crkva je zauzimanjem Dubrovčana ubrzo ponovno izgrađena. **Marojica Kabužić** boravio je u proljeće 1675. na turskom dvoru kao poklisar Dubrovačke Republike na svečanosti obrezivanja prvijenca **Mehmeda IV**. Tom prigodom Kabužić je uspio isposlovati zaštitu interesa katoličke crkve u Turskoj. Dobio je sultanovo odobrenje obnove crkve u Beogradu i naredbu sultana »da se pravoslavni patrijarh ne smije miješati u stvari katolika, od kojih je do sada, koje od biskupa, fratara i svećenika, a koje od naroda uzimao godišnje preko 15.000 dukata.« Od iste godine beogradski biskup i apo-

stolski vikar u ugarskim biskupijama pod turskom vlašću bio je fra **Matija Brnjaković**, brat dvojice vrlo poznatih bosanskih trgovaca zaslužnih za Bosansku misiju. Nakon nekoliko godina (1679.) dolazi u svoju biskupiju, no nije se ondje dugo zadržao. Zbog nesporazuma izopćio je iz Crkve beogradske katolike i narod cijelog kraja, svećenike protjerao, beogradsku crkvu i još neke udario interdiktom, zabranio u njima slaviti misu i krštavati. Nakon savjetovanja s bosanskim biskupom fra **Nikolom Ogramićem** povukao je svoje kazne.

AUSTRIJSKO-TURSKI RATOVI I NJIHOVE REFLEKSIJE NA KATOLIČKU ZAJEDNICU

Poraz Turaka pod Bečom, gubitak velikog dijela teritorija budno su pratili i iščekiva-

li razvoj događaja i beogradski katolici. Za vrijeme rata biskup Matija Brnjaković je napustio Beograd. Prvo je od 1685. godine neko vrijeme boravio u Dubrovniku, a potom u Ankoni od 1699. Tijekom 1688. očekivao se pad Beograda. Austrija je nakon osvojenja Beograda tamo poslala očeve Družbe Isusove, te im je dodijeljena jedna kuća kod crkve presvete Djevice, nazvane od Oblaka. Bili su to **Ignacij Pezizhoff** i **Filip Sumatinger**, propovjednici za njemačke vojnike, te **Martin Darasoczi** i **Tomo Glavinić**, koji su propovijedali hrvatskim vjernicima. Već sljedeće godine Turci su osvojili grad. Bježeći pred Turcima iz Beograda dio se Hrvata nastanio u Budimu, u dijelu grada Taban. Tabanski postolari 1690-ih godina svjedočili su da su katolici i da su zajedno sa Srbima, došli iz Beograda. Po naseljavanju izbjegli beogradski obrtnici i trgovci su u Budimu

i Senandriji, utemeljili katoličku zajednicu obijajući upliv pravoslavnih svećenika u stvari katolika. Eugen Savojski 1716. godine ponovno je zauzeo Beograd. U njegovoj su vojsci bila 94 vojna kapelana, od kojih 27 isusovaca. Isusovačka rezidencija obnovljena je nakon Požarevačkog mira 1718. godine na molbu austrijskoga provincijala **Stjepana Dinarića**. Austrijska vlast pogodovala je naseljavanju i uopće životu katolika. Beogradske džamije su pretvarane u crkve koje su posluživali predstavnici više crkvenih redova. Komisija za novoosvojene krajeve donijela je odluku da se u Beograd mogu naseljavati samo katolici. Trgovačke zajednice pod austrijskom vlašću se obnavljaju, a osim Dubrovčana, Bosanaca, pojavljuju se Armenci, Nijemci i dr. Isusovci su obnovili nekadašnju školu. Dopuštenje za podizanje latinske škole dobili su 1724., prva dva razreda otvorena su 1726., a druga dva 1727., kada je počela izgradnja nove škole. Svoju crkvu isusovci počinju graditi 1732, ali su 1739. Turci ponovno došli u posjed Beograda. Dubrovački i bosanski trgovci nastanjuju se u Zemunu zajedno s franjevcima, a 1739. godine nakon povlačenja s austrijskom vojskom iz Beograda s isusovcima se dio beogradskih katolika nastanio u Petrovaradinu. Beogradske crkve ponovno su pretvarane u džamije. Tim iseljavanjem je nakon višestoljetnog postojanja bosanskih i dubrovačkih kolonija zamrla katolička zajednica u Beogradu, kao i nazočnost crkvenih redova franjevac i isusovaca. Obnavljanje katoličke zajednice, naseljavanjem Hrvata i drugih katoličkih naroda otpočet će sa stvaranjem samostalnijeg položaja Srbije u odnosu na Tursku u kojoj će Beograd postati prijestolnica mlade države i privući brojne stručnjake iz okolnih zemalja. (Preuzeto sa sajta Hrvatskog nacionalnog vijeća)

REAGIRANJE

Nedobronamjerno dizanje tenzija

Poštovana redakcija, cijenjeno čitateljstvo *Hrvatske riječi*!

Već smo dulje vrijeme svjedoci, nekada i čitatelji, naslova koje u ovome tjedniku objavljuje **Alojzije Stantić**, a koji su uglavnom tematski vezani za nekadašnji način života bunjevačkih Hrvata te koji se temelje ponajprije na njegovom vlastitom iskustvu, sjećanju i onome što je čuo od drugih. Poštujući znanje i iskustvo ovog gospodina »koji dugo pamti«, kao vrlo pozitivan impuls razumijemo njegovu volju i potrebu da svoje znanje podijeli s drugima, pri čemu istinsku ocjenu iznese noga prepuštamo npr. etnologima (jer on sam to nije). No, ono što ne razumijemo jeste nedobronamjerno dizanje tenzija u istim tim tekstovima, u kojima među ostalim postavlja i pitanje o načinu organizacije izložbe *Slike od slame i Božićnjaci bačkih Hrvata Bunjevaca* održane u prosincu 2014. godine u Etnografskom muzeju u Zagrebu, i to s takvim tonalitetom i na način kao da je organizacija ove izložbe bila nekakva tajna operacija vanjskoga neprijatelja koji nikad ne spava. Umjesto da se konačno kao zajednica dičimo (ili možda ovo zvuči previše romantično) jednim uspjelim programom, mi smo primorani udisati neprijatan miris zavisti i nedobronamjernih, pojedinačnih javnih ispada. Ova se izložba naime, nije organizirala preko noći, bio je to proces koji je intenzivno trajao nekoliko mjeseci, a manje intenzivno i dulje vrijeme, s čime je Alojzije Stantić upoznat. Ostaje upitno zbog čega se za pojedinosti nije cijelo to vrijeme interesirao.

Iako kao predstavnici dviju dolje potpisanih institucija

smatramo kako je ispravnije i korisnije raditi na osmišljavanju i realizaciji projekata koji promoviraju, tumače i održavaju živom našu kulturnu baštinu, nego se neprestano osvrnati i gubiti vrijeme i energiju na nedobronamjerne strelice, ovoga se puta ipak oglašavamo sa željom da ublažimo neopravdanu štetu koja se već u nekoliko brojeva ovoga tjednika, a u člancima koje potpisuje Alojzije Stantić, nanosi jednom od kvalitetnih programa i projekata naše zajednice, a koji su zajednički realizirali jedna profesionalna institucija baštine (Etnografski muzej iz Zagreba), nekoliko udruga (Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo *Matija Gubec* i Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame iz Tavankuta, Društvo vođovodanskih i podunavskih Hrvata iz Zagreba, Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović* iz Subotice), potom pojedinci koji su za potrebe izložbe, a s ciljem što potpunijeg i autentičnijeg prikaza, ustupili svoja autorska djela (autori dokumentarnih filmova: **Branko Ištvančić**, **Rajko Ljubić**) kao i drugi stručni suradnici koji su imali ulogu konzultanta (npr. etnologinja **Bojana Poljaković**). Realizaciju ove izložbe omogućio je svojim programskim sredstvima sam Grad Zagreb, odnosno Gradski ured za obrazovanje, kulturu i sport, koji je jednim značajnim dijelom bio i inicijator onog segmenta izložbe koji se tiče prezentacije tavankutske zbirke slika od slame, nakon što su njegovi predstavnici posjetili HKPD *Matija Gubec* i Galeriju te se upoznali s njihovim programskim sadržajima. Zbog čega samoga Stantića nitko nije pozvao da bude dio vrha

pregovaračkoga i organizacijskog tima (nekako naslućujemo da srž problema leži upravo u tome, a ukoliko smo u krivu neka nam se oprost) mi s naše strane ne možemo dati odgovor.

No, ono što možemo reći, ponajprije zbog onih koji izložbu nisu vidjeli niti su o njoj pobliže informirani, a nikako ne kao nekakav odgovor na napise Alojzija Stantića, jeste sljedeće: izložba *Slike od slame i Božićnjaci bačkih Hrvata Bunjevaca* autorska je izložba, s nazivom koji više nego jasno govori o onome što prikazuje, koja ima svoju koncepciju te koja je spomenute teme stručno obradila i prezentirala prema muzeološkim standardima, a sve to sudeći prema procjenama muzejskih stručnjaka, a ne na osnovu mišljenja susjedstva. Sam postav izložbe, njezin popratni materijal (legende, tekstovi u katalogu, filmski materijal) te popratni, edukativni programi govore što je bio cilj ove izložbe, pa da ponovimo: »... predstaviti dio kulturne baštine bačkih Hrvata« koji su danas samo neki od »...identifikacijskih elemenata u suvremenom identitetu bačkih Hrvata«. Tako su u dvije odvojene prostorno-tematske cjeline prikazana dva, za ovu priliku odabrana, spomenuta identifikacijska elementa bačkih Hrvata: slike od slame te božićnjaci. Autorica izložbe (kustosica Etnografskog muzeja) dosljedno se konzultirala sa stručnim suradnicima (iz Subotice, Tavankuta i Zagreba) o svakom od ova dva tematska elementa izložbe, koji svaki za sebe priča svoju priču, ne potirući međusobno jedan drugome smisao. Priča o sknavljenju nečega što Stantić naziva svetinjom (pri čemu misli na

božićni kolač, božićnjak), više je nego neozbiljna. Nije li možda sknavljenje sam ovakav rušilački odnos spram jedne vrlo informativne, stručno korektna, na vizualno moderan način prezentirane priče o ova dva kulturna elementa koja se vežu za bačke Hrvate?! Naravno, svakome od nas slobodno je reći sviđa li nam se sama realizacija ili ne, bi li možda, kada bi imali prilike nešto dodali, možda nešto i oduzeli... No, kada Stantić javno proziva i nakaradnim naziva pojedino djelo (koje se npr. nađe na pozivnici), a o kojemu sam nema nikakvo stručno znanje (koje je pri tome u stručnim krugovima ocijenjeno kao vrsno djelo naivne umjetnosti i koje je poželjan predmet za nekoliko muzejskih zbirki u Hrvatskoj i Srbiji), a s druge strane ističe pojedine druge radove o kojima zna još manje, a sve sudeći na temelju rekla-kazala, uistinu jeste nakaradno! A je li se oko božićnjaka pletla pletenica, vinac ili oplesac, ili možda i jedno i drugo i treće, vjerujemo zna onaj tko je isto istraživao, dokumentirao, obradio i prikazao.

No na kraju svega ipak kao najvažnija stoji činjenica da je izložba *Slike od slame i Božićnjaci bačkih Hrvata Bunjevaca* svojom sadržajnom i vizualnom realizacijom ispunila misiju: pružila je osnovne informacije gledateljstvu o ova dva fenomena te potakla zanimanje medija, šire javnosti i uže stručne publike za baštinu Hrvata u Vojvodini.

Ljubica Vuković Dulić, Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame, pov. umjetnosti

Ladislav Suknović, HKPD *Matija Gubec* Tavankut, dip. pravnik

Susret dvaju velikana

Muzikolog i skladatelj **dr. Josip Andrić** je volio male narode, ali je u svojim djelima crpio narodno blago, oplemenjivao ga te ga nastojao podići na univerzalnu razinu. Ovakvim radom želio je postati ono što je **Chopin** za Poljake, **Smetana** i **Dvorak** za Čehe, **Verdi** za Talijane, **Schubert** za Nijemce ili **Liszt** za Mađare pa i cijelu Europu. Koliko je u tome uspio? Za mnoge, na našim prostorima, gotovo ni malo. Tko je, primjerice, čuo da je njegov balet *Jurjaši* izveden 1960. u Berlinu? Znaju li Hrvati da su mnoga Andrićeva glazbena djela ravna po kvaliteti djelima navedenih velikana? Doduše, za ovo nepoznavanje naše vlastite kulture postoji mnogo razloga, a najmanju krivnju za to snose obični ljudi pa i oni koji se bave glazbom. Možda bi, zbog svega toga, bilo dostatno zadržati se samo u okviru Andrićeve tamburaške glazbe u čemu mu je najbolji učenik i sljedbenik bio **Julije Njikoš**.

DR. ANDRIĆ I LISZT

Ipak, Andrić je bio veliki erudit i poznavatelj svih glazbenih veličina u Europi, kroz koju je često putovao dok mu je zdravlje to dopuštalo. Pred nama je autentična fotografija iz 1963. godine, gdje se naš velikan, potekao iz Bačke, našao na grobu **Franza Liszta** u Bayreuthu. Zašto nam je ova snimka zanimljiva kao motiv za priču?

Franz Liszt (1811. – 1886.) sin je upravitelja imanja grofova **Esterhazy**, kod kojih je nekoć **Haydn** bio dvorski kapelnik. Rođen je u Gradišću, u Mađarskoj, ali mađarski nije nikad naučio. Kao čudo od djeteta glazbenu naobrazbu stekao je u Beču kod znamenitih **Czernyja** i **Salierija**. Tamo je zatekao i velikog **Beethovena**. Boravio je i u Parizu, a namješten je u Weimaru kao dvorski kapelnik. Posjećivao je Rim, Budimpeštu i Bayreuth gdje ga je zadesila i smrt kao posljedica upale pluća. Njegova glazbena

ostavština sastoji se od mnoštva klavirskih skladbi, orkestralnih djela te zborova svjetovnog i crkvenog sadržaja. Liszt je bio u svoje doba i priznati glazbeni pisac. Sve bi nas ovo već podosta trebalo podsjetiti na našeg Andrića!

UNIVERZALNI KARAKTER GLAZBE

Liszt nije bez domovine jer mu je svuda u Europi dom i svuda je bio kod kuće, ipak, kao i naš Andrić, nije nikad zaboravio svoj vlastiti zavičaj. Osobito je poštovao velikog Wagnera, koji o njemu, na jednom mjestu, kaže: »Mislio je uvijek i svuda na mene, bio je odlučan i spreman da mi pomogne kada god je to bilo potrebno, i srcem široko rastvorenim za sve moje želje...« I Andrić je volio sve ljude i nastojao pomoći svakom čovjeku u potrebi. Sjećam se kako je u Plavni osposobio kantora svirati s tri prsta obje ruke i uvijek pomagao crkvenom zboru. Znao bi moliti za

sve koji su u nevolji, a naročito kad je Plavnu zadesila velika poplava Dunava 1965. godine.

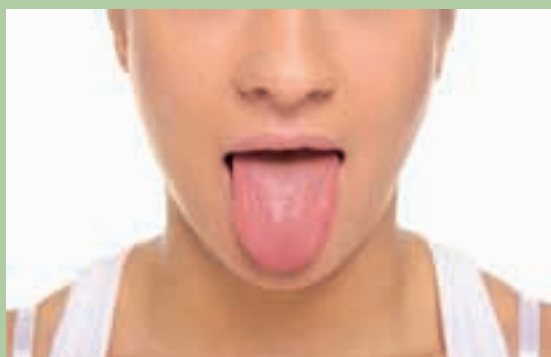
I na svršetku ove priče ističemo ono što je Andrića možda najviše privuklo velikom Lisztu. **Franjo Kuhač** bio je učenik slavnog skladatelja i pijanista Liszta. Budući da je Liszt volio narodnu glazbu (Mađarske rapsodije), zamolio je u više navrata Kuhača da mu svira i pjeva naše narodne pjesme što je ovaj rado učinio. Neke su se majstoru osobito svidjele da je zamolio njihove note. Kuhač je kasnije doznao da je Liszt u svom posljednjem oratoriju upotrijebio i neke hrvatske narodne motive iz nota koje mu je on pribavio, a obradio ih je na sebi svojstven način. Eto, tako se to često radi u glazbi, koja u sebi ne sadrži samo nacionalni, nego i univerzalni karakter, a to je bilo i mišljenje Josipa Andrića kao i cjelokupni njegov odnos prema, ne samo umjetnosti, nego i životu uopće.

Zvonimir Pelajić

Zašto? Kako? Molim?

Otisak jezika

Jeste li znali da jezik ima jedinstveni otisak, baš kao i otisci prstiju. Zbog jedinstvenosti oblika i fiziološke teksture svakog jezika, on je koristan pri

utvrđivanju identiteta. Pitate se zašto nitko nikada ne traži otisak jezika? Hm, mislim da je svima puno jednostavnije uzeti otisak prsta, a o higijenskim razlozima nemoram niti govoriti!

Možemo li bez sna?

Sigurna sam da ste bar jednom u životu kada su vas roditelji poslali navečer u krevet, postavili čuveno pitanje: Može li još samo malo? Pet minuta? Kao da tih pet minuta život znače. No, jeste li se pitali koliko čovjek može bez sna i kakve posljedice nesanica

može uzrokovati? Prosječan čovjek bez hrane, dakle samo uz vodu može preživjeti jedan do dva mjeseca, no samo nekoliko nesanih noći kod čovjeka će uzrokovati radikalne promjene osobnosti kao i psihičke promjene. Dakle san je izuzetno važan! Bez njega ne bi mogli normalno funkcionirati. No, uvijek postoje oni koji će probati drugačije, tako rekord u nespavanju iznosi 264 sati!

Hrckov maskenbal

Hrckov maskenbal i to XII. po redu bit će održan točno za dva tjedna, 6. veljače, u dvorani Hrvatskog kulturnog centra *Bunjevačko kolo* u Subotici. Još uvijek imate vremena osmisliti originalan kostim, a možete se i dogovoriti s prijateljima i skupa praviti masku. Početak je u 17 sati, čekamo Vas!

Pomozi Hrcku pronaći put do maske

Rebusi

100 L

Sudoku

4	1			7				5
	8				6		9	
			5					
		7	4		1	3		
5	3							1 2
		4	3		8	7		
					4			
	9		8					7
7				6				2 8

					6			
	5	3	1		8		9	
					4		7	
3	9	6					1	
	7						9	2 8
	8		5					
	4		9		1	5	8	
			2					

Riješi križaljku uz pomoć zadanih slika

2.

4.

7.

1.

3.

5.

6.

7.

PETAK **23.1.2015.**

06:42 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
09:20 Hanna, slušaj svoje srce
10:10 Ta divna Francuska
11:05 Dr. Oz
11:47 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:25 Boja strasti, telenovela
13:10 Svaki dan dobar dan
13:40 Labirint
14:25 Riječ i život:
Kako osnažiti obitelj?
14:55 Pozitivno
15:20 Kulturna baština
15:35 Znanstveni krugovi
16:00 Što vas žulja?
16:30 Regionalni dnevnik
16:55 HAK - promet info
17:00 Vijesti u 17
17:20 Hrvatska uživo
18:03 Stipe u gostima
18:37 Iza ekrana
19:00 Javna stvar
19:30 Dnevnik 2
19:58 Sport
20:10 Operacija Svemir, film
22:20 Noćna kavana
23:08 Vijesti iz kulture
23:20 Četvrti protokol, britanski film
01:15 Filmski maraton
04:13 Svaki dan dobar dan:
Djeca mijenjaju svijet
04:43 Riječ i život:
Kako osnažiti obitelj?
05:13 Što vas žulja?
05:43 Hrvatska uživo
06:23 Sve će biti dobro, telenovela

06:35 Campi Campi, crtana serija
07:00 Juhuhu
09:00 Školski sat: Pazi, snima se
09:30 Puni krug
09:50 Školarci obavještajci, serija za djecu
10:18 Degrassi, serija za mlade
10:40 Indeks
11:10 Village Folk: Pariški pilici
11:25 Kitzbuhel: Svjetski skijaški kup
12:40 Phil Spencer - Tajni agent za nekretnine
13:30 Ubojstvo, napisala je
14:20 Vrag nosi Pradu, američki film
16:10 Školski sat: Pazi, snima se
16:40 Kitzbuhel: Svjetski skijaški kup
17:45 Briljanteen

18:30 Glee
19:15 Da, ministre, humoristična serija
19:45 Tea Mamut
19:50 Glazba, glazba...
20:05 David Bowie - Pet godina, film
21:10 Zločinački umovi, serija
22:00 Umorstva u Midsomeru
23:35 Duhovi, serija
00:25 Savršena cimerica, kanadski film
01:55 Phil Spencer - Tajni agent za nekretnine
02:42 Noćni glazbeni program - spotovi
06:00 Iz arhiva HRT-a: Alpe-Dunav-Jadran

06:45 RTL Danas, informativna emisija
07:25 Virus attack
07:40 Tenkai vitezovi, animirana serija
08:10 Pomorska ophodnja, akcijska serija
09:00 TV prodaja
09:15 Pomorska ophodnja, akcijska serija
10:25 Hitna služba, dramska serija
11:15 Pomorska ophodnja, akcijska serija
12:10 TV prodaja
12:25 Pomorska ophodnja, akcijska serija
13:20 Hitna služba, dramska serija
14:50 SP u rukometu: Španjolska - Slovenija
15:45 SP u rukometu: Španjolska - Slovenija
16:30 Vrijeme je za rukomet: SP - Katar 2015., emisija uživo iz studija
17:00 SP u rukometu: Hrvatska - BiH, prijenos 1. poluvremena
17:45 SP u rukometu: Hrvatska - BiH, prijenos 2. poluvremena
18:30 Vrijeme je za rukomet: SP - Katar 2015., emisija uživo iz studija
19:15 RTL Danas, informativna emisija
19:40 RTL Vrijeme, informativna emisija
19:45 A-Team, igrani film, akcijski
21:50 Umri muški, igrani film, akcijski triler
23:05 Eurojackpot
23:10 Umri muški, igrani film, akcijski triler
00:20 Vremenski policajac, igrani film, znanstveno-fantastični/ akcijski
02:05 Heroji iz strasti, dramska serija

02:55 RTL Danas, informativna emisija
03:20 Kraj programa

SUBOTA **24.1.2015.**

07:10 TV kalendar
07:20 Putem europskih fondova
07:38 The Coroner Creek, film
09:12 Normalan život
10:00 Kućni ljubimci
10:30 Subotom ujutro
11:47 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:20 HAK - promet info
12:25 Veterani mira
13:10 Duhovni izazovi
13:45 Prizma - multinacionalni magazin
14:30 Kulturna baština:
14:50 Časna riječ, film
16:55 HAK - promet info
17:00 Vijesti u 17
17:20 Snaga volje
18:05 Manjinski mozaik
18:25 Lijepom našom: Benkovac
19:30 Dnevnik 2
20:11 The Voice - Najljepši glas Hrvatske
21:51 Naoružani propovjednik, američki film
00:01 Vijesti iz kulture
00:16 Les infideles, film
02:16 The Coroner Creek, film
03:46 Duhovni izazovi
04:16 Veterani mira
05:01 Prizma - multinacionalni magazin
05:46 Lijepom našom: Benkovac

06:35 Campi Campi, crtana serija
07:00 Juhuhu
09:00 Babybonus, emisija pod pokroviteljstvom
09:35 Film za djecu - strani
11:05 100% poduzetnik
11:30 Kuhajmo zajedno
11:40 Kitzbuhel: Svjetski skijaški kup - spust
13:00 Lidijina kuhinja
13:28 Vrtlarska godina
14:00 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar
15:05 Operacija Svemir, film
17:10 Garaža: Meritas
18:25 Subotom ujutro
19:40 Lidijina kuhinja, serija
20:10 Jednom, irski film
21:35 Sam u selu, dokumentarni film

23:05 Duhovi, serija
00:00 Večer s Joolsom Hollandom
01:04 Vrtlarska godina, dokumentarna serija
01:34 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar
02:34 Noćni glazbeni program - spotovi
06:00 Alpe-Dunav-Jadran

07:20 RTL Danas
07:50 Timon i Pumbaa
08:40 Aladdin, crtani film
09:05 Tenkai vitezovi
09:45 Pet na pet, kviz
10:50 Gnomeo i Julija, film
12:35 Priča o igračkama, film
14:10 A-Team, film
16:20 25 trenutaka 2014.
16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
16:40 25 trenutaka 2014.
18:30 RTL Danas, informativna emisija
18:50 SP u rukometu: Danska - Poljska
20:30 Ratatouille, igrani film
22:30 Začarana, igrani film
00:20 Umri muški, igrani film
02:40 Astro show, emisija uživo
03:40 RTL Danas, informativna emisija

NEDJELJA **25.1.2015.**

06:55 TV kalendar
07:07 Klasika mundi, glazbena emisija
08:10 Posljednji poklik, igrani film
10:10 Press klub
11:00 Velečasni Brown, serija
11:47 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:20 HAK - promet info
12:30 Plodovi zemlje, emisija za poljodjelce
13:25 Rijeka: More
14:00 Nedjeljom u dva, emisija
15:05 Mir i dobro, duhovna emisija
15:35 Gospodin Selfridge
16:21 Vrijeme
16:23 HAK - promet info
16:30 Volim Hrvatsku
17:45 The Voice - Najljepši glas Hrvatske, glazbeni show
19:30 Dnevnik 2

20:15 Igrani film - domaći
21:50 Damin Gambit, emisija
22:35 Vijesti iz kulture
22:45 Lovci na natprirodno, serija
23:35 Posljednji poklik, igrani film - Zlatna kinotek
01:20 Press klub
02:05 Nedjeljom u dva
03:05 Damin Gambit
03:45 Mir i dobro, duhovna emisija
04:10 Reprizni program
04:43 Vijesti iz kulture
04:50 Plodovi zemlje, repriza
05:40 Rijeka: More
06:10 Reprizni program

06:35 Campi Campi, crtana serija
07:00 Juhuhu
09:00 Program za djecu - strani
09:40 Pozitivno
10:10 Kitzbuhel: Svjetski skijaški kup - slalom
10:50 Portret crkve i mjesta
11:00 Jarmina: Misa, prijenos
12:00 Biblija
12:15 Babybonus, emisija pod pokroviteljstvom
12:45 Kruh i peciva Paula Hollywooda, dokumentarna serija
13:15 Tea Mamut
13:25 Kitzbuhel: Svjetski skijaški kup - slalom
14:15 Upis na fakultet, američki film
15:40 Glazba, glazba
16:00 Olimp
16:45 Rukomet
18:25 Čudnovate zgode iz prirode
19:20 Tea Mamut
19:30 100% poduzetnik - pokroviteljstvom
20:00 Carstvo uzvraća udarac, američki film
22:05 Legenda o Fong Sai-Yuku, hongkonški film
23:35 Koncert
00:35 Upis na fakultet, američki film
02:00 Noćni glazbeni program - spotovi
06:00 Iz arhiva HRT-a: Alpe-Dunav-Jadran

07:10 RTL Danas, informativna emisija
07:35 Timon i Pumbaa, animirana serija
08:20 Aladdin, crtani film

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

ЈКП "Суботичке пијаци"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Uspjeh čine ljudi

Naša polisa...Vaša sigurnost

Tel: +381 (0) 24 555-867 • www.milenijum-osiguranje.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKORA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

08.45 Tenkai vitezovi, crtani film
 09.25 Najveći hrvatski misteriji
 10.40 Priča o igračkama, igrani film
 12.25 Gnomeo i Julija, igrani film
 14.00 Ratatouille, igrani film
 16.00 SP u rukometu: Osminalfinala, prijenos
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 18.50 SP u rukometu: Osminalfinala, prijenos
 21.30 Fantastična četvorka: Dolazak Srebrnog Letača, igrani film
 23.10 CSI: Miami, kriminalistička serija
 00.05 CSI: Miami, kriminalistička serija
 01.00 Astro show, emisija uživo
 02.00 RTL Danas, informativna emisija
 06.42 TV kalendar

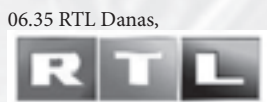
PONEDJELJAK**26.1.2015.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 09:20 Hanna, slušaj svoje srce - telenovela
 10:10 Svjetski biseri Tunis - Afrički dragulj
 11:05 Dr. Oz (4), talk show
 11:47 TV kalendar
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Boja strasti
 13:10 Treća dob
 13:40 Rijeka: More
 14:10 Jezik za svakoga
 14:25 Društvena mreža - medicina
 15:35 Glas domovine
 16:00 Što vas žulja?
 16:30 Regionalni dnevnik
 16:53 Vrijeme
 16:55 HAK - promet info
 17:00 Vijesti u 17
 17:20 Hrvatska uživo
 18:02 Stipe u gostima, humoristična serija
 18:37 Potjera
 19:30 Dnevnik 2
 19:58 Sport
 20:10 Dokumentarni film - domaći
 21:10 Poslovna zona
 21:45 Otvoreno
 22:30 Dobra žena
 23:15 Vijesti iz kulture
 23:25 Drugi format
 00:10 Everyday, britanski film
 01:35 Društvena mreža -

medicina
 02:40 Dokumentarni film - domaći
 03:35 Drugi format:
 04:15 Glas domovine
 04:40 Vijesti iz kulture
 04:47 Što vas žulja?
 05:17 Hrvatska uživo
 05:57 Sve će biti dobro

06:35 Campi Campi, crtana serija
 07:00 Edukativno-zabavna emisija za djecu
 09:00 Školski sat
 09:30 Znanost za djecu
 09:50 Školari obavještajci, serija za djecu
 10:18 Degrassi, serija za mlade
 10:41 Briljanteen
 11:21 Pet rajske otoka: Zanzibar - začini
 12:10 Phil Spencer - Tajni agent za nekretnine
 13:00 Ubojstvo, napisala je
 13:46 Jela na žaru Darrena Robertsona, dokumentarna serija
 14:16 Špijuni, laži i gole draži - američko-kanadski film
 15:54 Kuhajmo zajedno
 16:00 Školski sat
 16:30 Znanost za djecu
 16:45 Edukativno-zabavna emisija za djecu
 17:45 RECI, info teen magazin
 18:15 Dječja usta
 18:30 Glee, serija
 19:15 Da, ministre, humoristična serija
 19:45 Jela na žaru Darrena Robertsona, dokumentarna serija
 20:15 Šlep Šou
 21:05 Motel Bates
 21:55 Protuotrov, francuski film
 23:50 Zakon i red: Odjel za žrtve
 00:35 Sestra Jackie, humoristična serija
 01:05 Šlep Šou
 01:50 Phil Spencer - Tajni agent za nekretnine
 02:40 Noćni glazbeni program - spotovi
 06:00 Iz arhiva HRT-a: Alpe-Dunav-Jadran

06:35 RTL Danas, informativna emisija
 07:05 Virus attack, animirana serija
 07:20 Tenkai vitezovi, animirana serija
 07:45 Timon i Pumbaa, animirana serija

08.10 Pomorska ophodnja
 09.05 TV prodaja
 09.20 Pomorska ophodnja
 10.25 Hitna služba, dramska serija
 11.20 Pomorska ophodnja
 12.25 Pomorska ophodnja, akcijska kriminalistička serija
 13.20 Hitna služba, dramska serija
 14.15 Fantastična četvorka: Dolazak Srebrnog Letača, igrani film
 16.00 RTL Vijesti, informativna emisija
 16.20 SP u rukometu: Osminalfinala
 18.05 Vrijeme je za rukomet: SP - Katar 2015., sportska emisija
 18.30 RTL Danas
 18.50 SP u rukometu: Osminalfinala, snimka
 20.30 Uхвати Bingo ritam, glazbeno-natjecateljski show uživo
 22.10 Dr. House
 23.05 RTL Vijesti
 23.20 Kost
 00.10 Heroji iz strasti, dramska serija
 01.00 Kost, kriminalistička serija
 01.45 Astro show
 02.45 RTL Danas

UTORAK
27.1.2015.

06:42 TV kalendar
 06:42 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 09:20 Hanna, slušaj svoje srce
 10:10 Svjetski biseri
 11:05 Dr. Oz, talk show
 11:47 TV kalendar
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Boja strasti
 13:10 Svaki dan dobar dan
 13:40 Poslovna zona
 14:10 Jezik za svakoga
 14:25 Društvena mreža
 15:35 Turistička klasa
 16:00 Što vas žulja?
 16:30 Regionalni dnevnik
 16:55 HAK - promet info
 17:00 Vijesti u 17
 17:20 Hrvatska uživo
 18:02 Stipe u gostima
 18:37 Potjera
 19:30 Dnevnik 2
 20:10 Piramida
 21:15 Da se ne zaboravi
 21:50 Otvoreno
 22:35 Dobra žena
 23:35 Česalj, snimka kazališne predstave
 01:22 Svaki dan dobar dan
 01:52 Društvena mreža
 02:57 Turistička klasa

03:22 Poslovna zona
 03:52 Rijeka: More
 04:22 Vijesti iz kulture
 04:29 Jezik za svakoga
 04:39 Što vas žulja?
 05:09 Hrvatska uživo
 05:49 Sve će biti dobro

06:35 Campi Campi
 07:00 Edukativno-zabavna
 09:00 Školski sat
 09:30 Umjetnost za djecu
 09:50 Školari obavještajci
 10:18 Degrassi, serija za mlade
 10:40 RECI, info teen magazin
 11:07 Dječja usta
 11:20 Pet rajske otoka serija
 12:07 Phil Spencer - Tajni agent za nekretnine
 12:57 Ubojstvo, napisala je
 13:42 Smoćnica u vrtu, dokumentarna serija
 14:12 Ratno dijete, jugoslavensko-kanadski film
 15:35 Glazba, glazba...
 15:50 Kuhajmo zajedno
 16:00 Školski sat
 16:30 Umjetnost za djecu
 16:45 Edukativno-zabavna emisija za djecu
 17:45 Šlep Šou
 18:32 Glee, serija
 19:17 Da, ministre
 19:45 Smoćnica u vrtu
 20:12 Generacija Y
 20:43 Nedjeljom ujutro
 21:15 Motel Bates, serija
 22:05 Babel, američki film
 00:30 Zakon i red: Odjel za žrtve, serija
 01:15 Sestra Jackie, humoristična serija
 01:45 Nedjeljom ujutro
 02:10 Phil Spencer - Tajni agent za nekretnine
 03:00 Noćni glazbeni program - spotovi
 06:00 Iz arhiva HRT-a: Alpe-Dunav-Jadran
 09.35 Pomorska ophodnja

10.45 Hitna služba
 11.40 Pomorska ophodnja
 12.50 Pomorska ophodnja
 13.45 Hitna služba
 14.40 Pravi komad, igrani film, komedija
 16.30 RTL Vijesti
 16.50 Pčelin film, igrani film
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.15 Pet na pet, kviz
 20.00 Utrka do Uplete planine - TV premijera, igrani film
 21.50 Dr. House,

dramska serija
 22.45 RTL Vijesti
 23.00 Kost
 23.50 Heroji iz strasti, dramska serija
 00.45 Kost
 01.30 Astro show
 02.30 RTL Danas
 06.42 TV kalendar

SRIJEDA
28.1.2015.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 09:20 Hanna, slušaj svoje srce
 10:10 Svjetski biseri: Laos - U ritmu Mekonga
 11:05 Dr. Oz, talk show
 11:47 TV kalendar
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Boja strasti
 13:10 Svaki dan dobar dan
 13:40 Potrošački kod
 14:10 Jezik za svakoga
 14:25 Društvena mreža - društvene teme
 15:35 Eko zona
 16:00 Što vas žulja?
 16:30 Regionalni dnevnik
 16:53 Vrijeme
 16:55 HAK - promet info
 17:00 Vijesti u 17
 17:20 Hrvatska uživo
 18:02 Humoristična serija
 18:37 Potjera
 19:30 Dnevnik 2
 19:58 Sport
 20:15 Sjećanje na Ivana Šibla, dokumentarni film
 21:15 Paralele - europski magazin
 22:05 Otvoreno
 22:50 Dobra žena
 23:38 Vrijeme
 23:40 Vijesti iz kulture
 23:50 Iskušenje svetog Ante, estonsko-finsko-švedski film
 01:45 Svaki dan dobar dan
 02:15 Društvena mreža - društvene teme
 03:20 Eko zona
 03:45 Paralele - europski magazin
 04:30 Vijesti iz kulture
 04:37 Jezik za svakoga
 04:47 Što vas žulja?
 05:17 Hrvatska uživo
 05:57 Sve će biti dobro, telenovela
 06:35 Campi Campi,

crtana serija
 07:00 Edukativno-zabavna emisija za djecu
 09:30 Školski sport

09:50 Školari obavještajci
10:18 Degraasi
10:40 Generacija Y
11:07 Napravljeno po mjeri, dokumentarna serija
11:20 Dokumentarna serija - strana
12:15 Phil Spencer - Tajni agent za nekretnine
13:05 Ubojstvo, napisala je, serija
13:50 Smočnica u vrtu, dokumentarna serija
14:20 Djevojka Lou, australski film
15:40 Glazba, glazba...
15:50 Kuhajmo zajedno, emisija pod pokroviteljstvom
16:00 Školski sat
16:30 Školski sport
16:45 Edukativno-zabavna emisija za djecu
17:43 Ni da ni ne: Volontiranje
18:35 Glee, serija
19:20 Da, ministre, humoristična serija
19:50 Smočnica u vrtu, dokumentarna serija
20:20 Top Gear, dokumentarna serija
21:25 Carstvo poroka, serija
22:15 Le premier circle, francuski film
23:55 Zakon i red: Odjel za žrtve, serija
00:40 Sestra Jackie, humoristična serija
01:10 Top Gear, dokumentarna serija
02:10 Phil Spencer - Tajni agent za nekretnine
03:00 Noćni glazbeni program - spotovi
06:00 Iz arhiva HRT-a:

Alpe-Dunav-Jadran
07.10 RTL Danas

07.50 Virus attack, animirana serija
08.05 Tenkai vitezovi
08.35 Timon i Pumbaa, animirana serija
09.00 Pomorska ophodnja
10.05 Pomorska ophodnja
11.15 Hitna služba, dramska serija
12.10 Pomorska ophodnja
13.20 Pomorska ophodnja
14.15 Hitna služba
15.10 Pet na pet, kviz
16.00 SP u rukometu: Četvrtfinale, prijenos
18.30 RTL Danas, informativna emisija
18.50 SP u rukometu: Četvrtfinale, prijenos
21.30 Prebrzi i prežestoki, igrani film, akcijski
23.20 Dr. House, dramska serija
00.20 RTL Vijesti, informativna emisija
00.30 Kost, kriminalistička serija
01.25 Heroji iz strasti, dramska serija
02.15 Kost, kriminalistička serija
03.00 Astro show, emisija uživo
04.00 RTL Danas, 06:42 TV kalendar

**ČETVRTAK
29.1.2015.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
09:20 Hanna, slušaj svoje srce
10:10 Svjetski biseri
11:05 Dr. Oz, talk show
11:47 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:25 Boja strasti
13:10 Svaki dan dobar dan
13:40 Paralele - europski magazin
14:25 Društvena mreža
15:30 Igra na prstena
16:00 Što vas žulja?
16:30 Regionalni dnevnik
16:55 HAK - promet info
17:00 Vijesti u 17
17:20 Hrvatska uživo
18:37 Potjera
19:30 Dnevnik 2
20:10 Večer na 8. katu
21:05 Labirint
21:55 Otvoreno
22:40 Dobra žena
23:30 Pola ure kulture
00:04 Vrijeme
00:06 Vijesti iz kulture
00:15 Svaki dan dobar dan
00:45 Društvena mreža
01:45 Večer na 8. katu
02:35 Labirint
03:20 Pola ure kulture
03:50 Igra na prstena
04:20 Skica za portret
04:26 Vijesti iz kulture
04:33 Jezik za svakoga
04:43 Što vas žulja?
05:13 Hrvatska uživo
05:53 Sve će biti dobro,

06:35 Campi Campi
07:00 Edukativno-zabavna emisija za djecu
09:00 Školski sat
09:30 Kokice
09:50 Školari obavještajci, serija za djecu
10:18 Degraasi, serija za mlade
10:39 Ni da ni ne: Volontiranje
11:29 Dokumentarna serija - strana
12:15 Phil Spencer - Tajni agent za nekretnine, dokumentarna serija
13:05 Ubojstvo, napisala je, serija
13:50 Smočnica u vrtu, dokumentarna serija
14:20 Opasno ponašanje, američki film
15:40 Glazba, glazba...
15:50 Kuhajmo zajedno
16:00 Školski sat
16:30 Kokice
16:45 Edukativno-zabavna emisija za djecu
17:45 Indeks
18:18 Village Folk
18:30 Glee
19:15 Da, ministre
19:45 Smočnica u vrtu, dokumentarna serija
20:15 Čudnovate zgode iz prirode
21:10 Carstvo poroka
22:00 Letači, britansko-američki film
00:20 Zakon i red: Odjel za žrtve
01:05 Sestra Jackie

01:35 Indeks
02:05 Čudnovate zgode iz prirode
02:55 Phil Spencer
03:45 Noćni glazbeni program - spotovi

06.50 RTL Danas
07.10 Virus attack
07.30 Tenkai vitezovi
07.55 Timon i Pumbaa
08.20 Pomorska ophodnja
10.35 Hitna služba
11.30 Pomorska ophodnja
12.40 Pomorska ophodnja, akcijska kriminalistička serija
13.35 Hitna služba
14.30 Hokus-pokus, igrani film, komedija
16.15 Prebrzi i prežestoki, igrani film, akcijski
16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
16.45 Prebrzi i prežestoki, igrani film, akcijski
18.30 RTL Danas
19.15 RTL Vrijeme
20.00 Kaos u kući - TV premijera, igrani film, komedija
21.55 Dr. House, dramska serija
22.50 RTL Vijesti, informativna emisija
23.05 Kost
23.55 Heroji iz strasti
00.50 Kost
01.40 Astro show
02.40 RTL Danas, informativna emisija
03.20 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetnik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom *Glas domovine*, emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 13.20 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00
Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija • Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glazbene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) • *Znanjem do zdravlja* (srijedom) • *Razmišljanje dopušteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom) • *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18.15 Vojvodanski tjedan
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 Vjerska emisija, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 Putnici kroz vrijeme emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20.00 *Hrvatima izvan domovine* - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20.55 Odjava programa

104, 4 Mhz

IVAN STIPIĆ, ZEMLJORADNIK

Ideja uvijek ima

Ivan Stipić iz Đurđina, mnogima poznat pod nadimkom **Braco** ili »onaj na čijem je salašu bio predsjednik **Ivo Josipović** 2010. godine« ovom prigodom nam se predstavlja u nešto drukčijem svjetlu, govori o svojoj ljubavi prema estetici i stvaranju.

Stipić osim brige o salašu na kojemu živi sa suprugom **Amalijom**, bavljenja zemljoradnjom, aktivnim sudjelovanjem u radu Demokratske stranke Hrvata u Vojvodini još od njenog osnutka i obnašanja funkcije predsjednika Mjesne organizacije Đurđin, uvijek pronalazi

vremena i za njegovanje svoje umjetničke crte te realiziranje ideja, kojih kako kaže, ima na pretek.

Ivan nam priča kako je još od malih nogu sudjelovao u ukrašavanju đurđinske crkve sv. Josipa Radnika za misna slavlja, da bi posljednjih tridesetak godina u potpunosti preuzeo tu odgovornost na sebe, a ima godina staža i u kićenju bajmačke crkve. Također, Stipić svake godine unazad 20 godina župljane obrađuje novim, nešto drukčijim jasicama u crkvi, 13 godina je sudjelovao u natjecanju aranžera za najljepši izlog u gradu uoči

Betlem u crkvi sv. Josipa Radnika

Dužijanca 2012., osvojeno prvo mjesto u aranžiranju izloga

manifestacije *Dužijance*, ima iskustva i u kićenju auta za svadbe, a jednom se čak i oprobao u ukrašavanju stalka za torte!

UKRAŠAVANJE CRKVE

»Sjećam se svog djetinjstva na salašu na kojemu i danas živim i da je mama uvijek imala veliku baštu ispred kuće punu cvijeća – preko sto ruža. Subotom bi sjekla ruže za crkvu, a moj zadatak

je bio da ih *biciglom* odnesem do časnih sestara u crkvu. Tako sam polako od njih učio kako se ukrašavaju oltar i ostali dijelovi crkve. Đurđinsku crkvu ukrašavam već 30-tak godina. Jedno vrijeme sam svake subote bio u crkvi i pravio ikebane, a sada sam zadužen za dekoraciju samo kad su veći blagdani u našoj župi. Također sam deset godina svake subote išao ukrašavati bajmačku crkvu, a sada se i to prorijedilo,

pa idem ukoliko im je potrebna neka pomoć. Prošle godine sam prvi puta kitio svetište Bunarić za proštenje u čemu mi je pomogla sestra **Ivanka Čović**. Bilo nam je to zaista divno iskustvo i nešto novo«, priča nam Stipić koji pored brojnih obveza, sa zadovoljstvom ide i svake godine ukrašavati crkvu u Kutjevu za proštenje na Malu Gospu kod vlač. **Marijana Đukića**.

BETLEM U ĐURĐINU

Iako ima bogato iskustvo u radu sa raznoraznim cvijećem, Stipić kaže kako su mu uvijek bile i ostale najdraže kraljice cvijeća – ruže. Iako sad nema vrt sa cvijećem na salašu, voli cvijeće, jer je odrastao uz njega. U planu mu je napraviti jedan cvjetni vrt ispred salaša, kaže da ima već puno ideja za njega ali da od posla ne stiže. Poput ovoga vrta, Stipić ima i obilje drugih kreativnih ideja, a jedino što manjka u njegovom stvaralaštvu je slobodno vrijeme.

Kao što vodi računa o ukrašavanju đurđinske crkve tokom cijele godine, Stipićeva dužnost je i svake godine postaviti *betlem* u crkvi. »Betlem s posebnom radošću pravim već više od 20 godina u crkvi. Poput i svega ostalog, i za njega se trudim da uvijek bude autentičan prikaz Isusovog rođenja, ali svaki puta s nekim novim detaljima. Svake godine mahovinu donesem iz šume u Tavankutu, a ideju za ovogodišnju štalicu sam dobio kada sam pilo jednu staru vrbu koju nam je na salašu prije nekoliko godina srušila oluja. Vrba je bila oko 50

godina i prečnika 2 metra, tako da je njen korijen odlično poslužio za štalicu«, kaže Stipić.

Ivan je pravi majstor i u kićenju automobila za svadbe. Prvi auto je nakitio prije 30 godina, sjeća se da je bio naručen za *mastalundžije* **Bele Dulića** i da je imao na raspolaganju 50 karanfila. Od tad je ukraasio puno auta, a bilo je slučajeva i da mnogi nisu povjerovali da tako lijepo može nakтити jedan muškarac, priča nam Stipić.

ARANŽIRANJE IZLOGA ZA DUŽIJANCU

Ivan Stipić je također aktivan i u aranžiranju izloga za manifestaciju *Dužijance*. U ovome natjecanju sudjelovao je 13 puta, od čega je dva puta bio nagrađen prvom nagradom, a dva puta drugom nagradom. »Svašta sam prikazivao preko izloga koje sam aranžirao – jednom prilikom sam imao u izlogu *načvu* i mladu ženu koja je *zakuvavala krv*, čovjeka kako joj donosi brašno u džaku i još jednu ženu koja nosi kvas za zakuvavanje. Jedne godine sam uz pomoć đurđinskih žena u izlog postavio 16 *šlinganih* jastuka, jednu komplet *šlinganu* nošnju i veliki *čaršap* – ovaj izlog je bio kao iz snova, a najdraži od svih mi je izlog koji sam prvo napravio i za koji sam odmah dobio i nagradu, a on prikazuje risarski ručak. Želja mi je prikazati i kompletnu sliku pravljenja *kruva*, ali nažalost uvijek dobijem izlog s malim prostorom pa mi je to nemoguće realizirati«, kaže Stipić.

Jelena Dulić Bako

Privatna stomatološka ordinacija

Opće stomatološke i specijalističke ortodontske usluge

dr. Róbert Horvát

www.poslovnabaza.com/drhorvatrobert

24000 SUBOTICA Dure Đukovića 7/a Tel.: 024/554-136

NOVOGODIŠNJA AKCIJA

-50%

Na SVE dioptrijske okvire i sunčane naočale!

TÓTH OPTIKA SUBOTICA 024 55 1-045

[01.12.2014. - 28.02.2015.]

POGLED S TRIBINA

Zagrijavanje

Tri susreta. Tri pobjede.

Hrvatska reprezentacija odlično je startala na Svjetskom rukometnom prvenstvu u Kataru. Istina protivnici u skupini B nisu iz prvoga kvalitetnog razreda, ali upravo je najteže na početku velikog natjecanja igrati susrete u kojima su bodovi već unaprijed obračunati.

Protiv Austrije na otvaranju nije bilo uopće lako o čemu svjedoči i samo dva gola razlike u pobjedi 32:30. Niti Tunizani više nisu preslab protivnik i moralo se maksimalno angažirati za gol veću pobjedu 28:25. Samo je lakši posao bio u susretu trećeg kola protiv Irana 41:22, ali i odlična prigoda za izbornika **Golužu** da isproba i sve ostale reprezentativce s manjom minutažom. Susret posljednjeg kola protiv Makedonije odlučit će o pobjedniku skupine, i biti generalna provjera pred mnogo jače duele u drugom krugu SP-a.

I na drugom velikom svjetskom natjecanju koje se odigrava u ovom tjednu, Australian Openu, još uvijek je vrijeme zagrijavanja. Prva kola na Grand Slam turnirima su dueli u kojima se veliki tenisači protiv slabijih igrača po rankingu *španaju* za predstojeće jače susrete protiv potencijalnih rivala u borbi za visoki plasman. No, ni na vrelom australskom betonu nema više toliko laganih susreta i svaki meč se treba solidno oznojiti za tri osvojena seta. Veteran **Karlović** izborio je drugo kolo, dok je junior **Čorić** natjecanje završio već na startu.

Andrej Kramarić je debitirao u engleskom *Premiershipu*, njegov novi klub *Leicester* je poražen doma 0:1 pa na određeni način se i najbolji strijelac 1. HNL još uvijek zagrijava za novu epohu svoje igračke karijere. Vjerujemo kako će bivši golegeter Rijeke ubrzo početi pogađati i mreže najboljih engleskih momčadi i pokazati svoj veliki nogometni talent.

Na drugoj strani nogometne Europe, u Španjolskoj, prvi topnik reprezentacije **Mario Mandžukić** se već dobro zagrijavao. U nedjelju je postigao 16. pogodak ove sezone za svoj *Atletico Madrid*.

D. P.

KOŠARKA

Pobjeda Cedevite, poraz Cibone

Košarkaši *Cedevite* slavili su u gostima protiv *Igokee* (86:57), dok je *Cibona* doma poražena od *Budućnosti* (67:84). Dok je *Zadar* uvjerljivo poražen u Beogradu protiv *Crvene zvezde* 93:66. Nakon 18 osigranih kola *Cedevita* čvrsto drži treću poziciju sa skorom od 12 pobjeda i 6 poraza, *Cibona* je šesta s polovičnim učinkom (9-9). *Zadar* se nalazi na jedanaestom mjestu (8-8).

TENIS

Porazi Konjuh i Martić

Hrvatske tenisačice **Ana Konjuh** i **Petra Martić** zaustavljene su već na startu prvog Grand Slam turnira sezone. Konjuh je u prvom kolu Australian Opena poražena od Slovačkinje **Rybarikove** 4:6, 4:6, a Martić je poslije odličnih igara u kvalifikacijama posustala protiv Ruskinje **Šarapove** 4:6, 1:6.

SKIJANJE

Kostelić treći u Wengenu

Najbolji hrvatski skijaš svih vremena **Ivica Kostelić** konačno se uspio izboriti za pobjedničko postolje u ovoj sezoni Svjetskog kupa. Osvojenjem trećeg mjesta u super kombinaciji u Wengenu bilo mu je 13. rekordno postolje na utrkama u ovom ski centru.

HOKEJ

Pobjeda u produžetku

Medveščak je svladao momčad *Sočija* u posljednjim trenutcima produžetka i izborio važnu pobjedu od 3:2. Strijelac pobjedničkog gola bio je **Marc Popović**, a s novim bodovima ponovno su oživjele i šanse medvjeda za bolji plasman u ligi KHL.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Naprodaj: nova el. kosilica, el. štednjak s ravnom pločom, koturaljke, roze i bijele leandere, komplet crno muško odijelo s čaškirama i prslukom, kožne čizme, razna bunjevačka ruva, sefiri, marama, stol na razvlačenje sa stolicama, virangaši, parača s krimerim, ručni kemberidž valjak jednodijelni, ekskluzivna talijanska vjenčanica, tepih, tepih staze, ječmena i žitna slama. Tel.: 060-0532570 i 024/528-682.

Prodaju se: koturaljke, nova el. kosilica, cijele i polutke opeke velikog formata (13 din komad). Tel.: 024 528682.

Prodajem klasičan trosoban stan centar grada 116 m² pogodan za poslovni prostor potrebna adaptacija. Tel.: 024 526-243.

Izdajem stan od 40 m² u centru Zagreba – kod Britanca, potpuno opremljen na prvom katu. Cijena stanarine 300 Eur. Tel.: 063 517 007 ili 063 506 110.

Molim Zvonka Rodenovića, koji me putem jednog časopisa obavijestio da je u Švicarskoj da se javi ako ima prijatelje u Orahovici, Varaždinu, Kr. Toplice, da bi me prihvatio. I druga mjesta. Tel.: +381/628377263.

Prodajem vilerove goblene. Tel.: 063 8579679.

Dajem satove engleskog jezika za sve uzraste. Tel.: 528-944.

Prodajem kuću u Keru, 385a površine, 4 sobe, 2 kuhinje. 2 kupatila. Tel.: 528-994.

Poklanja se veći crni pas, kratkodlak, a prodaju: »IMT« jednobrazi plug. tel.: 528 682 i kukuruz u klipu. tel.: 532 570.

Tražim mlađu ženu, oko 40 godina, radi tjednog ili po dogovoru spremanja. Tel.: 024 520 764, zvat i oko 14 sati.

Poklanjam bijele i šarene mace po izboru i prodajem trajnožareći štednjak, veći i manji. Tel.: 024 528 682.

Prodajem soju (može i sjeme). Tel.: 024 532 570.

IZDAJEM dvo i četverokrevetne APARTMANE i SOBE u Lombardi na otoku Korčuli. Svaki apartman i soba ima svoju TERASU i poseban ULAZ. Mogućnost ljetovanja VEĆIH GRUPA. Gostima je na raspolaganju veliki ROŠTILJ. Svi gosti imaju osiguran PARKING za automobile i plovila. Udaljenost od mora 150 m. Sve detalje možete vidjeti na www.apartmanikorcula.com. email: marko.gusak@apartmanikorcula.com Kontakt osoba: Marko Gusak, prof. 091/6012021 098/ 9622059.

Prodajem garažu od 18 m² u ulici Bore Stankovića 5. Prva s lijeve strane. Tel.: 064 1759512.

Makarska – iznajmljujem sobe sa kupatilom, frižiderom, upotrebom kuhinje i parkingom za sezonu 2014. godine. Telefon za Srbiju: 060-6331910, telefon za Hrvatsku: 00385-21617909.

Subotica – centar prodaje se nov dvosoban stan 56 m² treći kat, lift, klima, dvije terase, cijena 42 000 eura. Tel.: 024 529 745 ili 063 518 218.

Prodaje se roljka za glačanje veša i drvena vaga s tegovima (mjeri do 500 kg). Tel.: 064 3910112

Izdaje se jednosoban namješten stan na Radijalcu. Tel.: 069 2887213.

Tročlana obitelj prima stare osobe na dvorbu za nekretninu ili penziju. Tel. 062 1941729.

Kupujem njivu – poljoprivredno zemljište u jednom komadu većem od 5 ha. Tel.: 064 1759512

Subotica, prodaje se solidna kuća sa zasebnom garažom i prostranim dvorištem. Infrastruktura. Legalizovano. Cena po dogovoru. Vlasnik. Tel.: 065-5053962.

Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG, u središtu Sombora. Tel.: 025-5449220 ili 064-2808432.

ZAGREB, uži centar Černomerec, trosoban stan 60 m² zamjena za odgovarajuću nekretninu u Subotici, uz odgovarajuću doplatu – 62 000 eura. Tel.: 063/740-1895.

Sombor – prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Prodaje se plac na obali jezera Palić, 2 motike. Informacije na telefon: 069 2887213.

Zagreb, u Srednjacima izdajem jednosobni stan, soba, kuhinja, kupatilo. gr. grijanje, telefon, renoviran, nov namještaj. Tel.: 024 547 204.

Prodaje se kuća u Petrovaradinu, Marina Držića 2a. Površina zemljišta je 100 m², stambena površina je 40 m². Tel.: 064 0125719.

Poklanjam crno-žute kratkodlake štence niskog rasta. Tel.: 024 528682 i 024 532570.

Podajemo obiteljsku katnu kuću 210 m² na placu od 670m² – garaža, kotlarnica, ljetna kuhinja i vinska komora sve opeka, plin, etažno grijanje, telefon, interfon, do autobusa 5 minuta. Subotica. Tel.: 024 546 061 ili 064 468788.

Prodajem Tv Samsung ekran ravan 82 cm, daljinski, namještaj visoki sjaj – regal 3,8, klupski stol, škrinja za jastuke i regal 2,v /2š. Tel.: 064 4681788.

Prodajem noviju trosobnu kuću na uglu, s placem od 524 m² u Novom naselju – Aleksandrovo. Tel.: 063-553-447.

Hrvatska likovna udruga **CroArt** prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC Bunjevačko kolo, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel.: 024/556-898 ili 555-589.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi VAŽI DO 30. 1. 2015.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamučić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hredirektor@tippnet.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (hurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK

GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:
Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamučić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)
Suzana Darabašić (dopisništvo Šid)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija
u publikaciji Biblioteka
Matije srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO: 18. ROĐENDAN BORISU ŽERAVICI

Sretno punoljetstvo!

Boris Žeravica iz Šida proslavio je ulazak u punoljetstvo uz prisustvo ponosnih roditelja **Gorana** i **Dušice** te mnogobrojne obitelji, kumova i rodbine. Slavlje je održano u prelijepoj dvorani restorana *Gurman* u Šidu, u subotu, 10. siječnja.

Boris je učenik trećeg razreda Gimnazije *Sava Šumanović* u Šidu, koji je te večeri u veselom ozračju sa svojim najbližima, proslavio 18. rođendan. Goran i Dušica, majka i otac sada već punoljetnog sina Borisa, imaju i mlađeg sina **Filipa** koji je prva godina srednje škole ekonomskog smjera. Kako kažu, vrijeme je brzo prošlo od onih dana kada se Boris rodio. Bilo je mnogo

lijepih i sretnih trenutaka, pa je majka Dušica došla na ideju da rođendansku tortu, napravi upravo tako što su na njoj bile kronološki poslagane fotografije od najranijih dana njegovog djetinjstva pa sve do danas. Ponosne su te večeri bile i bake **Ljilja** i **Gospava** i djed **Marko**, kome je Boris najstariji unuk. Uz kapljicu dobrog vina iz podruma *Žeravica*, dobru muziku i srijemsku hranu, večer je protekla u veselom raspoloženju, a u nekim situacijama i sa suzama radosnicama u očima njegovih najbližih, jer nije mala stvar proslavljati 18. rođendan svog sina, unuka, sestra...

Osim rodbine i prijatelja, na slavlju su bili nazočni i Borisovi bliži prijatelji i kumovi, iako je već sutradan, također u veselom raspoloženju, proslavio svoj osamnaesti rođendan u lokalnom kafeu *Status*. I kada sam ga pitala kako se osjeća sada kada je punoljetan, sa suzama u očima je rekao da mu je žao što više nije mali, što je sada odrastao i što je svjestan što ga sve čeka u životu. Poželjeli smo mu da uživa u ovim lijepim godinama, da hrabro korača k svom životnom putu, da ostvari sve zamišljene želje i da ga sreća prati kroz cijeli život i Bog dragi čuva, a roditeljima da za samo nekoliko godina na isti način proslave punoljetstvo i svoga mlađeg sina Filipa.

S. Darabašić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Samo nike novotarije...

Piše: Branko Ivković

Faljni čeljadi moja, jevo baš gledimo ja i Periša jedan na drugog priko bokalčića i kontamo kako nam niko sve ide naopako. Kaže moja da nam se to samo čini i da smo se već izopačili od vina, a kako smo krenili kevedinka nam neće dočekat ni svetog

Vincenciju, a kamol Uskrs. No mož bit svašta, vidim i ja po ardovu da će tribat malkoc manje se vaćat za bokal, al danas nije taj dan. Neg, jestel čuli čeljadi da samo još koji misec možmo gledat televiziju, a ondak više nema bome. Moće samo ovi koji imadu nove televizije, i to ne makar kake, već s ničim ugrađenim, a taj nije zabadavad bome. Mene ni ne tangira baš zdravo, al Pere je zdravo bisan na me pa će: »Jesil ti pojo štogod plisnivo ovi dana pa si produvo komšo? Pa kad ne bidne televizije neće bit ni serija, a ondak ćedu nam ove naše bit vaz dan furtom za petama. Nećemo moć nigdi maknit, a ni sakrit od nji ništa, misliš da sam ja bisan zbog televizije? A jak, ni nako ništa nemade osim *Iće*, *Sulejmana* i drugi repriza. Neg pajdo moj, one će bit dospivene a ondak joj nama, nema više bome ni Pajinog dućana ni mijane na gredi.« Gledim ja u njeg pa sve samom sebi ne virujem, skoro sam se tijo čuši, al je Periša posto pametan čeljadi moja pa to je za ne vidit. Av jee, Bože iz čovikom taj se toliko boji žene da mu ne promaknedu nikake novotarije ode u Ivković šoru, on prvi sve što se pojavi bome prvi nabavi, no moram priznat bome ova mu je namistu. Imade on više gluparija od novotarija, al sad je trevijo pravo. Ta i ja ću oma sist na biciglu pa otić kod našeg Miroslava nek dođe oma to što triba ponamišćat, jel ako se ova moja rasrdi biću stalno u apsu i nadzoru, većma neg kad me vijala udba u rezervu. Av što sam se niki dan smijo čeljadi moja, divanidu niki naučenjaci iz Amerike da su smislili niki konac, a pravidu ga od kuruza. Kažedu da će se od tog u budućnosti praviti štofovi i šit odila i štafir. Samo ne znadem kako će to ode kod nas i u drugim šorovima ispast, ode su podugačke avlije i pune josaga pa dok ne dođeš do salaša moš ostat golušav. No, neću se začudit ako izmislidu josag što će ist zemlje, jal piska kako su se latili. Gledim baš sad u strička Lazine čakčire, spremijo sam nji i čizme dat u folklor, nek dica igrađu i vako se samo povaljiva, pa velim sam sebi: »Vidi ti ovaj štof čovče, a sašito još 36.e onog vika a kugod novo, nek to njevo kuruzno ruvo toliko izdura pa ću i ja nauki skinit šepicu, al dok ne vidim ne virujem. E valja se razilazit, teško mi i ustati, toliko sam se ulinijo od ovi disnotora i koji kaki svetaca da sve škripim kad ustajem sa stoca, no nikako čudo kaže Pera: »Škripi nam i država.« Pa istina, al uvijek iznađe načina kako da oguli nas sirothinju. »Ajd Pere moj dosta divana, ja moram namirivat, jedino akoš pomoć«, jeto prave riči, Pere je već na tarabama! Kad ga se oću rešit samo spomenem poso, a njega oma nestane kugod praška u inflaciji. Ajd čeljadi zbogom do drukput, vaš Braniša.

BAĆ IVIN ŠTODIR

E, baš je to zgodno

Božići prošli, bać Iva već pomalo i zaboravijo na nji. Zima nikaka, nikud udarila kiša, naka jesencka, što nedi-lju dana ne zna stat. U po dana nebo namrgodito ko da će se za koji minut smrknit. Sniga ni od korova, a ni baš ni ladno, temperatura je napolju ko da je već došlo proliće. Kanda su on i njegova jesenas džabe priašovi-li bašću, ništa se zemlja neće izmrznit, pa će cile godine bit ko šoder. Vrime ko stvorito za zazjavanje. Njegova ope počela koišta cvarit, brzo se izdovoljili soparni i sosini. Potli ručka se volji malo izvalit na otoman i odrimat, a onda, ko da ga pundrav čačka, gleda kuće i šta će. Ne mili mu se ni naskak izajt, misto da se sve okolo bili, kudgod zakoračiš, samo blato. Marvu i živinu narani za dram, pa ope unutra. Jako volji znat šta imade novoga, samo omrazile mu se i novine i televizija. U posljednji frtalj vika vazdan divanu kako nas cili svit fali što dobro radimo i kako će nam na godinu bit bolje. Jedino ta godina nikako da dojde. BaćIva više ni ne štodira o toga boljega, znade da on i njegova tako štogoda neće dočekat. Nađu se da cure oće, al kako mu izgleda, ne u države u koje su. Ko da se i one, ko i dosta mla-di, kudru otit što dalje. Jedino još volji slušat radijon, al mu se pokvarijo. Nosijo ga ko majstora, pa ka mu je vaj reko koliko bi opravka koštala, za dram je isapijo da to ne vridi, neg da bi mu se više isplatilo kupit novi. Istina, ni vaj ni star, taman mu izašla garancija. Samo, kanda sad sve pravu tako da dura dok je pod garancijom. No vražje crno sokočalo baš ne volji jako, al jedino mu ostalo. Naučile ga cure koičemu pri neg što su ošle, a i sad ka dojdju na nekoliko dana doma, uvik mu ništa novoga pokažu. Naučila se koišta i njegova, pa se i ona navadila. Volji puno toga pročitat, a najviše gleda tamo di je puno toga natrukovano i be-štelovano o koiakaki jila, najviše kolača. Već je i pravila dosta toga što je tamo našla i bome, sve mu se dopalo. Jedino još nikako da najde kolače što bi bili ravni bundivare. Jako jim drago bilo ka su vidli da se zabadva mož divanit sa cilim svitom, pa su tako našli i koiakake rodove što su svojta od starina, pešest kolina unatrag, al rod je rod, obradovali se i jedni i drugi. Bać Iva našo i dosta ni što su cigurno bili tamo di i on, u vrime ka i on, a bome i njega našlo dosta ni što ji se baš i ne sića. Kažu mu da su zajdno bili ta-moitamo, on ji ubiliži, pa je za kratko vrime nakupijo par stotina pajtaša i druga. Oma se sitijo kako je pokojni dađa uvik zno reć da što više ljudi poznaješ, bogatiji si. Samo, brzo je vidijo da je jedno imat pajtaše uživo, a vi priko sokočala su ništa sasvim dru-go. Ka je vidijo i koiakake iz njegovoga sela kako se utvaru priko sokočala, a dobro je zno uživo ko su, šta su i kaki su, manijo se čorava posla. Ope se latijo novina.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

- **Onasis:** Suština biznisa je znati nešto što drugi ne znaju.
- **Lundgren:** Cvjetajte tamo gdje vas postavite.
- **Sofoklo:** Tko ništa nije pretrpio ne smije me savjetovati.

KVIZ

Antun Vrančić

Koje godine i gdje se rodio hrvatski diplomat i kardinal Antun Vrančić?

Gdje je proveo veći dio svoga života?

Na kojim Univerzitetima je stjecao akademsku naobrazbu?

S kojim turskim sultanom je kao diplomat pregovarao o miru?

Čime je nagrađen za uspješnu diplomatiju?

Po čemu je ostao upamćen kao pisac?

Što je pronašao tijekom boravka u Turskoj?

Kada i gdje je umro Antun Vrančić?

Umrro je 15. lipnja 1573. godine u Prešovu
Augustov autobiografski spis danas znan kao Codex Veranius
Pisao je pjesme, putopise i rasprave
Postao je jegarski biskup
Sa sultanom Sulejmanom
Padava, Beč i Krakov
U Ugarskoj
Rodio se 29. svibnja 1504. godine u Šibeniku

FOTO KUTAK

Mriši na dobro!

VICEVI

Kaže žena prijateljici:

- Otkad je podigao kredit moj muž spava kao beba.
- Kako misliš?
- Sat vremena spava, sat vremena plače.

Pita djevojka momka:

- Možemo li nas dvoje biti više od prijatelja?
- Naravno – odgovori on.
- Super. Onda mi možeš biti žirant!

NK ŽAK Sombor

Nogometni klub ŽAK je osnovan 1924. godine. Boja kluba je crno-bijela. U prvoj ekipi te 1924. godine, a snimak je napravljen devetog rujna, bili su: **Marko Balaša, Pal Knebl, Lajos Sipos, Bela Šamu, Istvan Komaromi, Mirko Milanović, Bela Paštrović, Lajoš Somosi, Jozsef Kriks i Antal Sipos.**

Prvo igralište bilo je između kasarne i pruge na Bajskom putu. Kada je uz pješadiju u kasarnu stigla i artiljerija, igralište je pretvoreno u hangare, a nogometaši su morali preseliti se na drugu stranu Bajskog puta u *Jelinjak*. Tu je tek 1939. godine izgrađeno igralište koje i danas postoji i koje koriste nogometaši ŽAK-a. Zanimljivo je da su prve svlačionice bile u željezničkim vagonima.

Klub je 1925. i 1926. godine igrao u trećem razredu Subotičkog podsaveza. No, rezultati koji se postizali bili su sve bolji pa je već 1927. i 1928. godine ŽAK natjecao u prvom razredu Subotičkog podsaveza. Predsjednik kluba tada je bio **Aleks Čosić**, poslovni predsjednik **Franja Lampman**, tajnik **Blaž Borčić**, a rizničar **Franjo Bošnjak**. ŽAK je 1934. godine obilježio desetogodišnjicu postojanja, a tim povodom organiziran je turnir na kome su, osim slavljenika, sudjelovali gosti iz Slavenskog Broda, Apatina i Nogometni klub *Sport* iz Sombora.

Jedan od najboljih igrača toga vremena bio je **Branko Odobašić**.

Prema sjećanju **Đule Sonickog** igralo se ofenzivno, nije bilo govora o taktiziranju i čuvanju nekog rezultata. Zato je i bilo dosta golova na utakmicama.

Ostalo je zabilježeno da je 1953. godine nogometna sekcija SD *Željezničar*, kako se tada nazivao Nogometni klub ŽAK, imala 418 pomažućih i 43 aktivna člana. Odigrano je 49 utakmica. U jesenskom djelu prvenstva u Somborskoj zoni *Željezničar* je osvojio prvo mjesto, što je bio veliki uspjeh, jer je godinu dana prije toga bio pri dnu tabele.

Stari naziv ŽAK vraćen je 1954. godine, kada je obilježeno tri desetljeća postojanja ovog nogometnog kluba. Najveći uspjesi kluba su kvalifikacije za popunu Vojvođanske lige koje su igrali 1959. i 1960. godine, ali oba puta im je prelazak u viši rang natjecanja izmakao. Najviši rang u kojem su igrali nogometaši ŽAK-a je Bačka liga, gdje se i danas natječu.

Nikola Josić, Milan Drljačin, Đorđe Obušković, Žarko Vujković, Miodrag Berić, Branko Koruga, Rudolf Faber, Josip Šari, Milan Tumbas, Stevan Herman, Miloš Mijatović, Dragan Rađenović najuspješniji su nogometaši ŽAK-a.

Z. V.

KLIZANJE

Naslov za Leonu Rogić

SUBOTICA – Najbolja subotička klizačica **Leona Rogić** suvereno je osvojila prvo mjesto u kategoriji kadetkinje A na 2. Subotičkom kupu – Melodije na ledu. U konkurenciji ekipa najbolji je bio KK *Olimpik* iz Beograda. Natjecanje je održano u subotu, 17. siječnja, na gradskom klizalištu u organizaciji KK *Spartak* iz Subotice.

NOGOMET

Predsjednik nije izabran

SUBOTICA – Zbog nedostatka potrebnog broja glasova niti na izvanrednoj skupštini NK *Bačka 1901*, održanoj u petak, 16. siječnja, nije izabran novi predsjednik najstarijeg nogometnog kluba u državi. Članovi veteranskog aktiva kluba nezadovoljni neprihvatanjem njihovog zahtjeva za promjenu četvorice članova skupštine iz svojih redova napustili su sjednicu. Do konca proljetne sezone klubom će upravljati Upravni odbor na čelu s **Dragoslavom Radonjićem**.

Gradska uprava Grada Subotica temeljem članka 10. stavka 5 i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl. glasnik RS* br. 135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST

Nositelj projekta AP VOJVODINA – OPĆA BOLNICA Subotica, Izvorska br. 3. podnijela je ovom tijelu Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta DOGRADNJA OBJEKTA ZA POTREBE GRUDNOG ODJELA U POSTOJEĆEM KOMPLEKSU OPĆE BOLNICE na katastraskoj parceli 11020/2 ko Donji grad.

Nakon sprovedenog postupka Gradska uprava, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj je dana 15. 1. 2015. godine donijela Rješenje broj IV-05/I-501-473/2014, kojim je propisala mjere zaštite životnog okoliša.

U cilju obavijesti javnosti tekst rješenja može se preuzeti na sajtu Grada Subotice www.subotica.rs, odjeljak Životni okoliš / Oglasna ploča, ili direktno na adresi <http://www.subotica.rs/index/page/id/8529/lg/sr/pr/1>

Gradska uprava Grada Subotica temeljem članka 10. stavka 5. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl. glasnik RS* br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST

Nositelj projekta IVANKOVIĆ ANDRIJA I IVANKA iz Subotice sa stanom u ulici Petra Horvatskog br. 16. Subotica, podnijeli su ovom tijelu Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta IZGRADNJA SUŠARE S PRATEĆIM SADRŽAJIMA I STANICE ZA PROPAN PLIN koji se planira na katastraskoj parceli 35531/5 u okviru postojećeg kompleksa.

Nakon sprovedenog postupka Gradska uprava, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj je dana 15. 1. 2015. godine donijela Rješenje broj IV-05/I-501-488/2014, kojim su propisane mjere zaštite životnog okoliša.

U cilju obavijesti javnosti tekst rješenja može se preuzeti na sajtu Grada Subotice www.subotica.rs, odjeljak Životni okoliš / Oglasna ploča, ili direktno na adresi <http://www.subotica.rs/index/page/id/8528/lg/sr/pr/1>

MIRAN KUJUNDŽIĆ, ODBOJKAŠ

Na nedavno završenom kvalifikacijskom turniru skupine C za plasman na sljedeće Europsko kadetsko odbojkaško prvenstvo, član reprezentacije Srbije bio je i **Miran Kujundžić** (1997.), rođeni Subotičanin koji trenutno nastupa za novosadsku *Vojvodinu*. Kako je doživio prvi reprezentativni nastup, pa još pred domaćom publikom u svom rodnom gradu, ispričao nam je u kraćem razgovoru za naš tjednik.

»Tijekom cijele protekle godine sam se nadao pozivu u reprezentaciju, u međuvremenu sam prešao u *Vojvodinu* iz Novog Sada, pa su mi igre za veći klub otvorile vrata najboljoj kadetskoj selekciji. Naravno, iza svega stoji i dugogodišnji naporni trening, zalaganje i mnogo rada. A kada je izbornik **Milan Đuričić** kontaktirao klub i interesirao se za mene, moj višegodišnji trud je konačno bio nagrađen«, kaže na početku svoje reprezentativne priče Miran Kujundžić.

REPREZENTATIVAN NASTUP

Jesi li osjećao tremu zbog činjenice kako ćeš debitirati za nacionalnu selekciju baš ispred domaće publike u subotičkoj gradskoj dvorani sportova?

»Bilo je samo pozitivne treme u želji dokazivanja upravo pred domaćom publikom u svom gradu, kada me roditelji i rodbina gledaju, ali straha nisam imao. Najteže mi je svakako bilo u prvom susretu kvalifikacijskog turnira protiv Švedske, jer smo probijali led zbog okolnosti kako smo za razliku od ostalih selekcija mi najmanje bili na okupu. Konkretno, ova kadetska reprezentacija se prvi puta okupila tek ljetos, na pripremama za Balkanijadu.«

TURNIRSKI SUSRETI

Miran u svom sadašnjem klubu igra na poziciji primača, ali je u reprezentativnu selekci-

Susret protiv Švedske mi je bio najbolji

ju Srbije pozvan kao korektor i na ovoj poziciji je i nastupao tijekom cijeloga turnira u Subotici. Kako ocjenjuje igre koje je njegova momčad prikazala tijekom kvalifikacijskih susreta.

»Prva dva susreta smo počeli baš loše, gubili smo prve setove i u drugom setu smo se tek počinjali igrati budit. Kada bi počeli osjećati atmosferu i igra nam je išla uzlaznom putanjom, uživali bi u njoj i to je sve rezultiralo ostvarenim pobjedama. Poraz u posljednjem susretu protiv Češke nije imao rezultatski značaj jer smo već unaprijed osigurali drugo mjesto i kao jedna od tri najbolje drugoplasirane momčadi iz kvalifikacija izborili plasman na Europsko kadetsko prvenstvo koje će se igrati od 4. travnja u Turskoj. Zanimljivo, u ovom susretu smo posve rasterećeni odlično počeli i s lakoćom osvojili prvi set, ali smo na koncu tijesno poraženi s 3:2.«

Na pitanje koji je susret za njega bio najbolji u igračkom smislu, Miran bez dileme izdvaja susret protiv Švedske.

»Protiv Šveđana sam igrao najviše, u odnosu na ostala dva susreta, i imao najbolji učinak od 19 ostvarenih poena.«

ŽELJE I CILJEVI ZA EP

Na predstojećem Europskom prvenstvu nastupit će dvanaest najboljih kadetskih reprezentacija staroga kontinenta. Kakve su želje i ciljevi reprezentativne vrste Srbije?

Mladi Subotičanin debitirao je za reprezentaciju u svom rodnom gradu

»Nama je cilj izboriti plasman među šest najboljih ekipa Europe, jer će ove selekcije izboriti plasman na sljedeće Svjetsko prvenstvo. Još nam nije poznat ždrijeb, ali se zna kako će sve momčadi biti razvrstane u četiri kvalifikacijske skupine po tri reprezentacije. Imamo dobru ekipu i mislim kako možemo ispuniti zadani cilj.«

OSOBNI PLANOVI

»Uz predstojeće obveze u reprezentaciji, svi moji osobni planovi su vezani uz odbojku zbog koje sam se već u srednjoškolskoj dobi napustio Suboticu i preselio u Novi Sad. Trenutačno sam član i kadetske i juniorske momčadi *Vojvodine*, a povremeno treniram i s prvom momčadi. Jednoga dana bi želio i profesionalno igrati odbojku u nekom inozemnom klubu, no do tada ima još mnogo da se uči, trenira i igra«, skromno je konstatirao na koncu razgovora Miran Kujundžić, odbojkaš novosadske *Vojvodine* koji će subotičku kadetsku odbojku predstavljati na skorašnjem EP u Turskoj.

XII. HRCKOV MASKENBAL

6. VELJAČE 2015. u 17 sati - dvorana HKC BUNJEVAČKO KOLO u SUBOTICI

